

Vasile Birliș
• cărți
TEHNOREDACTARE
• ziare
• reviste
Colecția educațional
AXY
Editura AXY

Prof. V. BIRIȘ

• CĂRȚI

TEHNOREDACTARE

• REVISTE

• ZIARE

Editura AXY IMPEX
BUCUREȘTI - 2003

Editura AXY Bucureşti, Str. Valea Lungă, Nr.7, Sector 6
Telefon: 0723.293.246
E-mail: axycomenzi@k.ro

Coperta: Claudiu-Alexandru Buta
Tehnoredactor: George Biriş

ISBN: 973-85787-0-1

Cuvânt înainte

Această lucrare a stat şi continuă să stea la baza formării a zeci de tehnoredactori şi secretari tehnici de redacţie prin Şcoala postliceală de tehnoredactori din cadrul Colegiului tehnic „Media"- Bucureşti, începând cu anul 1992.

Aceşti specialişti editoriali muncesc azi în multe edituri şi redacţii. Cartea poate fi folositoare tuturor celor interesaţi profesional de tehnica editării cărţilor, revistelor şi ziarelor.

La cele trei capitole mari: **CĂRŢI, REVISTE, ZIARE** am adăugat un **Mic Dicţionar** cu circa 300 termeni de specialitate şi explicarea lor; elementele de calcul editorial pentru transformarea paginilor de manuscris în pagini tipărite şi aflarea cantităţii de hârtie (şi alte materiale tipografice) necesare tipăririi unei cărţi, reviste sau unui ziar se regăsesc în lucrare.

În zilele noastre, un tehnoredactor sau secretar tehnic de redacţie nu va putea proiecta o carte, o revistă sau un ziar dacă nu cunoaşte tehnica lucrului pe calculator. În tot mai multe edituri şi redacţii, tehnoredactorii îşi realizează machetele pe calculator, culeg text, scanează figuri, paginează...

În acest sens, la sfârşitul lucrării apare un capitol despre tehnoredactarea computerizată.

Însuşirea acestei lucrări va duce la formarea unui editor profesionist performant, capabil să proiecteze şi să realizeze orice tipăritură.

AUTORUL

DEFINIȚII

• Pentru noțiunea de TEHNOREDACTARE un dicționar enciclopedic al limbii române prevede:

Operația de proiectare, de pregătire tehnică și grafică a unui manuscris destinat imprimării. Cuprinde: stabilirea genului de imprimare; a formatului publicației, indicarea corpului și caracterelor de litere adecvate textului, titlurilor, subtitlurilor; paginația; dimensionarea și amplasarea ilustrațiilor (ș. a.).

Această definiție clasică a fost dată înaintea invaziei calculatoarelor în domeniul editorial!

Se cuvin precizări legate de procesarea textului; scanarea ilustrațiilor și fotografiilor; paginația pe calculator care pun probleme noi în realizarea unei tipărituri.

• Pentru noțiunea de TEHNOREDACTOR definițiile lipsesc. Încercăm aici o definiție perfectibilă:

TEHNOREDACTORUL este specialistul editorial, cu o bogată cultură generală, având cunoștințe temeinice de artă grafică și poligrafie, noțiuni de artă fotografică și calcul editorial, dar mai ales cunoscând foarte bine paginația pe calculator, care transformă manuscrisele și materialul ilustrativ în cărți tipărite.

PRECIZARE Noțiunea de **„tehnoredactor"** se folosește în domeniul editorial pentru carte; pentru reviste și ziare noțiunea este **„secretar tehnic de redacție"**.

CARTE

„Lucrare cu un subiect determinat, tipărită și legată sau broșată în volum."

(DICȚIONARUL ENCICLOPEDIC)

• Cartea este un produs al inteligenței umane destinat transmiterii informațiilor, având un rol deosebit în dezvoltarea civilizației.

Valorile cărții (literară, tehnico-științifică, artistică, comercială) cresc o dată cu trecerea timpului, multe rămânând capodopere.

Factorii necesari realizării și difuzării unei cărți sunt:

AUTORUL - EDITURA - TIPOGRAFIA - DIFUZAREA

AUTORUL este un scriitor cu talent sau un bun specialist din domenii diverse, care elaborează un manuscris și îl predă unei edituri pe baza unui contract de editare.

EDITURA este o instituție culturală, dar și organizație comercială, care realizează: lectura de acceptare a manuscrisului, ilustrația necesară cărții, proiectarea și tehnoredactarea, urmărirea realizării poligrafice a cărții.

Exemple: EDITURA ACADEMIEI (ACADEMIA ROMÂNĂ), EDITURA „CULTURA NAȚIONALĂ" (MINISTERUL CULTURII), EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ (MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII)

EDITURI PRIVATE: Humanitas, Teora, Nemira, Miron, All, etc.

TIPOGRAFIA este unitatea industrială dotată cu aparatură și utilaje poligrafice necesare realizării produselor tipărite: carte, revistă, ziar, etc.

Exemple: CORESI - BUCUREȘTI (REGIA IMPRIMERIILOR „CORESI" S.A. cu unități în principalele orașe ale țării), MONITORUL OFICIAL, TIPOGRAFIA PARLAMENTULUI, FABRICA DE TIMBRE, ARTA GRAFICĂ etc.

TIPOGRAFII PRIVATE: Intact, România liberă, FED, Ana, etc.

DIFUZAREA face legătura între edituri, tipografii și cititori prin

societăţi comerciale specializate: librării şi standuri. Editura „CULTURA NAŢIONALĂ" coordona (înainte de 1990) activitatea librăriilor mari din Bucureşti şi din ţară.

RODIPET - este cea mai mare unitate de difuzare a presei în toată ţara. În ultimul timp, s-a extins foarte mult difuzarea prin societăţi particulare care recurg la comerţul stradal prin chioşcuri şi tonete având contracte cu editurile realizatoare de carte.

Capitolul I

NOŢIUNI DE ORGANIZARE EDITORIALĂ

O mare editură, pentru a putea funcţiona în condiţii optime, are nevoie de trei sectoare: REDACŢIONAL, EDITORIAL-TEHNIC, MANAGERIAL-ECONOMIC.

SECTORUL REDACŢIONAL răspunde de conţinutul cărţilor, execută lectura de acceptare prin lectori de specialitate, pregăteşte manuscrisul pentru tipar.

SECTORUL EDITORIAL-TEHNIC proiectează şi urmăreşte realizarea cărţilor în tipografie; are secţii de specialitate precum: TEHNOREDACŢIE, PRODUCŢIE-CALCULATOARE, GRAFICĂ, CALCULAŢIE, CORECTURA.

• TEHNOREDACŢIA lucrează pe baza unui PLAN DE PREZENTARE GRAFICĂ şi a FIŞEI TEHNICO-ECONOMICE a fiecărei cărţi (lucrări).

PRECIZARE În sistemul editorial şi tipografic pentru orice carte sau alte tipărituri se foloseşte termenul „lucrare".

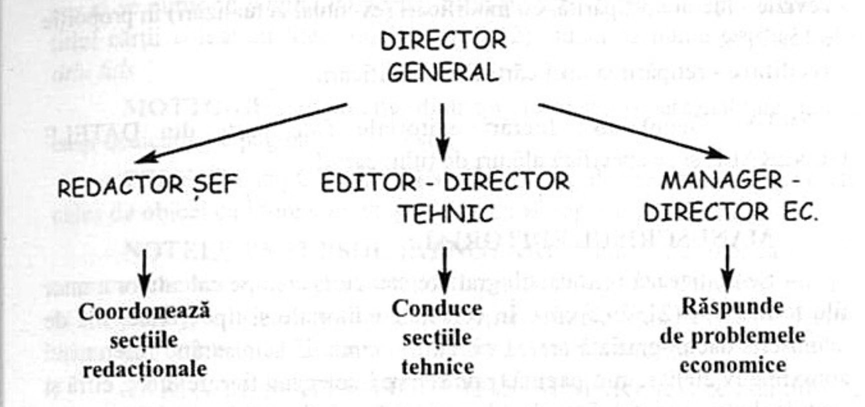
• PRODUCŢIE-CALCULATOARE realizează culegerea (procesarea) pe calculator a textului; scanarea ilustraţiilor; paginaţia conform machetelor şi indicaţiilor de tehnoredactare, obţine pagini pe film sau calc (acolo unde există linotronic) apoi urmăreşte realizarea cărţilor în tipografie.

• GRAFICA se ocupă de materialul ilustrativ necesar unei cărţi şi a copertelor pentru toate cărţile editate.

• CALCULAŢIA îşi desfăşoară activitatea în două etape: antecalculul în faza editorială de proiectare şi calculul preţului de cost în faza tipografică finală.

• CORECTURA asigură corespondenţa dintre manuscris şi cartea tipărită eliminând orice greşeală gramaticală în toate fazele editoriale sau tipografice.

SECTORUL MANAGERIAL-ECONOMIC are în componenţă secţiile: COMERCIAL-DIFUZARE; FINANCIAR-CONTABILITATE, ADMINISTRATIV-TRANSPORTURI fiecare cu sarcini specifice. Aceste mari edituri sunt conduse de un Director general ajutat de: Redactor şef; Editor - Director tehnic; Manager - Director economic, care asigură conducerea operativă.

PRECIZARE Chiar şi editurile particulare, mai mici, ca să poată funcţiona normal au nevoie de specialişti în probleme de conţinut, tehnoredactori şi economişti!

Capitolul II

PLANUL EDITORIAL

Editurile mici lucrează pe baza unor apariţii periodice şi a unor comenzi sporadice. Marile edituri au un PLAN EDITORIAL care poate fi: lunar, trimestrial, semestrial, anual. Acesta are, de obicei, trei părţi distincte: DATE GENERALE; DATE TEHNICE (Planul de prezentare grafică); DATE ECONOMICE.

• **DATELE GENERALE** se referă la: titlul cărţii, autor, volumul textului şi al ilustraţiilor; termene de predare.

• **DATELE TEHNICE** sunt cuprinse în PLANUL DE PREZENTARE GRAFICĂ: formatul cărţii şi al textului, tipul ilustraţiilor şi al copertei, genul de tipar, hârtia şi tipografia executantă. Acest plan este elaborat de sectorul Editorial-Tehnic.

• **DATELE ECONOMICE** conțin: dreptul de autor pentru text, costul ilustrațiilor și copertei, cheltuielile editoriale și costurile tipografice (inclusiv hârtia).

GENURILE LUCRĂRILOR EDITORIALE:

- **carte nouă, originală** - lucrare la prima apariție;
- **traducere** - lucrare tradusă din/în alte limbi;
- **revizie** - lucrare retipărită, cu modificări (eventual actualizări) în proporție de 15–20%;
- **reeditare** - retipărirea unei cărți fără modificări.

NOTĂ Genul unei lucrări editoriale face parte din DATELE GENERALE și se specifică alături de titlul cărții!

MANUSCRISUL EDITORIAL:

Se realizează prin dactilografiere sau culegerea pe calculator a unor file format A4 (21x29,5 cm). În calculele editoriale și tipografice, fila de manuscris dactilografiată are 31 rânduri și circa 65 semne/rând însemnând aproximativ 2000 semne/pagină (prin semne înțelegând fiecare literă, cifră și spațiile dintre cuvinte). Este dactilografiată la 1,5 rânduri (spațiul dintre rânduri este egal cu 1/2 din înălțimea literei) și are rame albe de 2–3 centimetri sus, la cotor (stânga) și jos.

Manuscrisele culese pe calculator au circa 3000 semne/pagină dacă sunt culese cu corp 12 și 4000 semne/pagină dacă sunt culese cu corp 10 (date convenționale)!

Capitolul III

CATEGORII (TIPURI) DE TEXTE

TEXT SIMPLU, CURENT: text uniform caracteristic lucrărilor beletristice. Alineatul definește începutul unei idei noi și are un spațiu alb uniform (egal peste tot) denumit *stare*, egal cu dimensiunea corpului de literă cu care se culege textul, denumit tipografic *pătrișor*.

Exemplu: dacă o carte se culege cu corp 10, toate stările vor avea 10p (circa 2 mm) sau mai mari dar uniforme.

Despărțirea cuvintelor la cap de rând (dreapta) trebuie să țină seama de regulile gramaticale (despărțirea în silabe); în rândul următor să nu treacă mai puțin de 3 litere.

TEXTUL CU EVIDENȚIERI conține cuvinte sau rânduri care se scot în evidență prin: spațierea (rărirea) cuvintelor; culegerea cu alte litere decât textul de bază - cursive (italice), aldine (negre), verzale (majuscule); sublinierea cu o linie, culegerea pe format redus; scoaterea la culoare.

DEDICAȚIA este un text scurt prin care autorul își dedică lucrarea unei (unor) persoane. Se plasează înaintea copertei interioare, pe pagina 1 sus și se numește *pagină de gardă*; când pe această pagină apar autorul și titlul cărții culese cu litere mici (corp 8-12) atunci se numește *pagină de titlu fals*.

MOTTO-UL este un citat dintr-un clasic sau o personalitate, plasat ca și dedicația pe pagina de gardă sus.

PREFAȚA sau **CUVÂNT ÎNAINTE**: text de prezentare a unei cărți, cules de obicei cu litere cursive și plasat după coperta interioară.

NOTELE DE SUBSOL (ADNOTĂRI): sunt texte explicative ale unor cuvinte sau noțiuni din textul de bază, se culeg cu o literă mai mică și se plasează jos, la baza textului, despărțite printr-o linie scurtă (3–4 cm); uneori pe formate cu 1–2 cm mai mici decât lățimea textului.

TABLA DE MATERII (CUPRINS; SUMAR): text ce reia titlurile capitolelor, uneori și subtitlurile și numărul paginilor (coloncifra) la care acestea se găsesc. Se plasează la sfârșitul cărții, iar la cărțile tehnice la început.

INDEXUL ALFABETIC indică ordinea alfabetică a termenilor de specialitate dintr-o lucrare tehnică sau științifică. Se culege cu litere cursive sau o literă mai mică și se plasează la sfârșitul lucrărilor pe 2–3 coloane.

BIBLIOGRAFIA: text care citează numele autorilor și titlurile folosite ca documentare în realizarea unor lucrări. Se plasează la sfârșit, înaintea tablei de materii.

OPIS-UL este un text caracteristic lucrărilor de artă și albumelor cu reproduceri; conține titlurile unor opere de artă și date despre ele. Se plasează la sfârșit, înlocuind uneori cuprinsul.

VERSURILE: texte cu rânduri inegale, plasate cel mai des în strofe (de 4–6 rânduri) despărțite prin spații de 1–2 rânduri albe.

TEXTUL DRAMATIC: piese de teatru în proză sau versuri; conține numele personajelor, replicile (text de bază), indicații scenice.

DICȚIONARE și ENCICLOPEDII: texte care explică sau traduc dintr-o/într-o altă limbă cuvinte, termeni, noțiuni...

TABELELE sunt construcții grafice pe coloane, folosind linii (chenare) și texte interioare; capul tabelelor este introdus în chenare separate și cules cu literă mai mică.

FORMULELE MATEMATICE și CHIMICE sunt texte speciale pe un rând sau etajate, cele chimice necesitând deseori desene.

Textul de șah are caracteristici asemănătoare formulelor.

TEXTELE DE ACCIDENȚĂ au caracter de reclamă (publicitate): afișe, programe, pliante, invitații, prospecte, etc.

Capitolul IV

MAPA CU ILUSTRAȚII

Conține totalitatea materialului ilustrativ necesar unei lucrări; însoțește manuscrisul în toate fazele editoriale și tipografice. Materialul ilustrativ poate fi:

- **Desene liniare** (alb-negru sau color) cu o tonalitate uniformă, fără tonuri sau semitonuri de culoare.
- **Imaginile cu tonuri și semitonuri** sunt de regulă fotografiile, dar și desene în acuarelă, goașă, tuș diluat. Se recomandă micșorarea lor în procesul de reproducere, pentru a estompa eventualele mici defecțiuni (puncte, linii strâmbe, zone neclare).
- **Diapozitivele** sunt filme alb-negru sau color de dimensiuni mici. Mărirea lor nu trebuie să depășească 300–400% pentru ca imaginea să rămână clară.
- **Cartografia (hărțile geografice)** se realizează după reguli speciale și o scriere cartografică precisă; au o casetă (cartuș) în care este menționată scara de reducere; când sunt hărți mai mari decât cartea sau albumul se realizează sub formă de planșe pliate și anexate prin lipire la blocul cărții.
- **Planșele color** conțin imagini grupate în colițe de 4,8,12,16 pagini; se tipăresc pe hârtie de bună calitate (cretată) și se lipesc la blocul de carte, sau se cos o dată cu cartea.
- **Coperta și supracoperta** sunt originale color cu caracter grafic și comercial realizate pe hârtie sau carton de calitate. Coperta poate fi confecționată și din alte materiale tipografice.

ORIGINALELE PENTRU REPRODUCERE

Orice desen, ilustrație, planșă, copertă poartă denumirea editorial-tipografică de **original (pentru reproducere)**. Ilustrațiile pot fi realizate pe cale grafică (manual sau pe calculator); fotografică (pe hârtie foto sau film). Culorile pot fi: monocrome (o culoare) sau policrome (bicromie, tricromie și policromie - 4 culori). Trecerea de la tonuri închise la tonuri deschise (sau invers) se realizează cu ajutorul rasterelor.

RASTERUL este un instrument compus din plăci de sticlă sau film, construite special pentru transformarea imaginilor în tonuri și semitonuri, cu ajutorul punctelor de raster rezultate din întretăierea unor linii imaginare. Punctele de raster au mărimi diferite și se măsoară prin numărul de linii pe centimetru.

Exemple:

- pentru hârtia de ziar: 20–22 puncte/cm
- pentru hârtia semivelină: 24–30 puncte/cm
- pentru hârtia velină: 30–40 puncte/cm
- pentru hârtia cretată: 40–60 puncte/cm

Capitolul V

NOȚIUNI DE TEORIA CULORILOR

Pentru reproducerea originalelor color sunt necesare noțiuni minime despre culoare. Prin culoare se înțelege senzația vizuală produsă de totalitatea radiațiilor luminoase (de diferite frecvențe) care permit ochiului perceperea unor obiecte. Noaptea, lipsa radiațiilor luminoase nu permite perceperea culorilor.

Lumina albă este formată dintr-un complex de radiații cu 7 culori: roșu, oranj (portocaliu), galben, verde, albastru, indigo, violet, cunoscute sub numele de ROGVAIV. Trecerile de la o culoare la alta presupune o multitudine de game (tonuri), unele nepercepute de ochiul uman. Nu există corp alb pur decât teoretic - „Albul de titan" se apropie în proporție de 98% de albul pur.

Culoarea unui obiect este senzația determinată la nivelul ochiului de radiațiile difuzate (respinse, neabsorbite) de acesta.

Perceperea culorii: sursa de lumină ochi nerv optic creier.

Caracteristicile culorilor: INTENSITATE, NUANȚĂ, SATURAȚIE.

- **INTENSITATEA** caracterizează culorile din punct de vedere cantitativ.

• **NUANȚA** este cea care diferențiază culorile (nume diferite).
• **SATURAȚIA** caracterizează puritatea culorilor.

ORIGINALELE POLICROME

Se descompun în tipografie cu ajutorul unor filtre de culoare care absorb radiațiile culorilor permițând selecția lor separată (vezi și LINOTRONIC). Culorile tipografice de bază sunt:
- roșu purpuriu (magenta)
- galben mijlociu (yelow)
- albastru (cian)
- negru (culoare puternică, de acoperire)

Culorile complementare sunt:
- oranj (roșu+galben)
- verde (galben+albastru)
- indigo (albastru+roșu)

Capitolul VI

TIPURI DE PREZENTARE ALE CĂRȚILOR

BROȘURA: este cartea tipărită în mai multe fascicule, denumite coli tipografice, fixate între ele prin: coasere cu sârmă, coasere cu ață, lipire(fără coasere). Este tipul de carte cel mai des întâlnit datorită copertelor pe carton, necostisitoare.

Coperta unei cărți broșate se realizează din cartoane veline sau cretate, având: cotor, cap (sus), față, picior (jos).

Îndoiturile de la cotor pentru buna deschidere a cărții se numesc „big"-uri (pot fi 2 sau 4 big-uri).

Tăierea sau rotunjirea cărții se face sus, în față și jos câte 5 mm (abatere maximă ± 1mm) după aplicarea copertei.

CARTEA LEGATĂ se caracterizează prin coperte groase, rigide, rezistente în timp. Peste blocul de carte (totalitatea colilor cusute) se aplică o „scoarță" (confecție din mucava) peste care se lipește coperta propriu-zisă.

Elementele componente ale scoarței sunt: suportul din mucava; articulația sau cotorul (din pânză sau pergamoid); coperta tipărită și forzatul. Scoarțele sunt legate 1/1 când întrega suprafață a copertei folosește același material de legătorie sau legate 1/2 când numai cotorul folosește alt material de legătorie rezistent (pânză sau pergamoid). Materialele de legătorie

pentru scoarțe sunt diverse: hârtia cretată groasă, relutex (hârtie groasă pânzată), pânză de legătorie (apretată special), pânză de in sau imitând sacii textili (pânză Etamină sau Matador), pânză din fibre textile plastice, pergamoid (material gros, special), pelior și balacron (pergamoid plastic); iar lucrările deosebite se pot lega în piele.

De asemenea, unele lucrări deosebite pot avea supracoperte cu clape, care îmbracă copertele legate 1/1, fiind lăcuite sau celofanate pentru aspect grafic deosebit și rezistență.

Blocul de carte se realizează prin coaserea colilor cu sârmă sau ață (la cărțile legate 1/1 sau 1/2 se folosește coaserea cu ață). Cotorul este întărit prin aplicarea unui tifon (cusut o dată cu colile) care face legătura cu scoarța fiind lipit între mucava și forzaț. La capul și piciorul blocului de carte se poate lipi un ștraif ornamental din pânză, numit „capitalband".

Forzațul face legătura între blocul de carte și scoarță prin lipire; poate fi din hârtie groasă albă sau cu tipar.

Scoarța depășește blocul de carte cu cât 3 mm sus, în față și jos pentru protecție.

FORMATELE CĂRȚILOR

Există o Normă Tehnică (nr. 312/69) care reglementează formatele de carte, corelate cu formatele de hârtie.

Formatul brut se obține prin îndoirea (pliere sau fălțuire) succesivă de 3,4,5 ori a colii de hârtie.

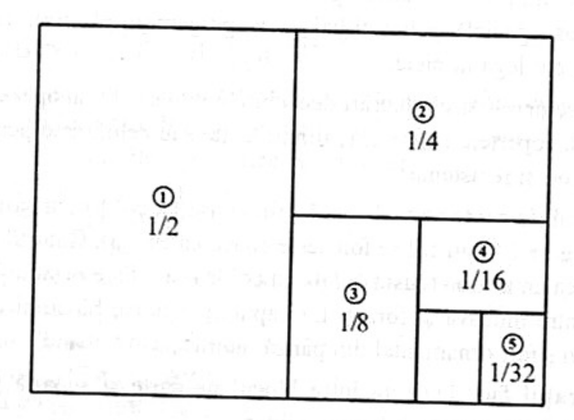
Formatul finit (rotunjit) se obține prin tăierea (rotunjirea) în 3 părți (sus, față și jos) a câte 5 mm.

Exemplu:

FORMAT COALĂ	PLIERI	FRACȚIUNE	FORMAT BRUT	FORMAT FINIT
70x100	0	1/1	70x100 cm	
	1	1/2	50x70 cm	afiș
	2	1/4	35x50 cm	34.5x49 cm
	3	1/8	25x35 cm	24.5x34 cm
	4	1/16	17.5x25 cm	17x24 cm
	5	1/32	12.5x17.5 cm	12x16.5 cm

Exercițiu: Să se alcătuiască tabele similare pentru formatele 61x86cm (5 plieri) și 54x84cm (4 plieri). La formatul 54x84cm a cincea pliere duce la un format foarte mic (10.7x13.5cm) care se folosește rar!

REPREZENTAREA GRAFICĂ A CELOR CINCI PLIERI

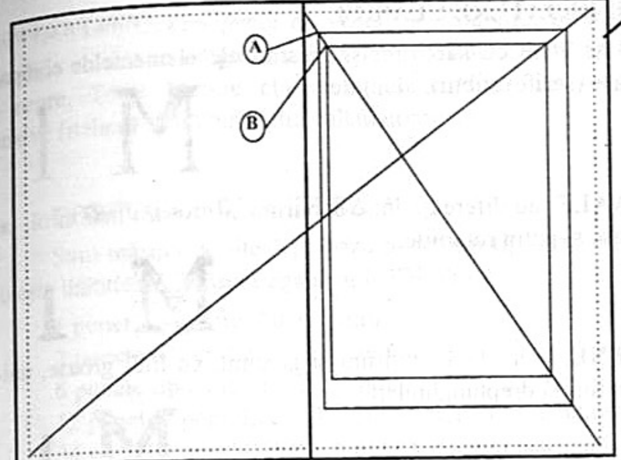

FORMATUL DE TEXT este o noțiune strâns legată de formatul de carte. El reprezintă suprafața cu text a unei pagini. Se mai numește și „oglinda textului" și poate cuprinde pe lângă text: titluri, tabele, ilustrații, inițiale, vignete (desene mici), note de subsol (adnotări) și frontispicii (desene ornamentale plasate în capul formatului de text).

RAMELE ALBE sunt spațiile netipărite din jurul textului. Ele sunt determinate tot de Norma tehnică 312 și au dimensiuni variate, crescătoare în ordinea: cotor, sus, față, jos (aici fiind spațiul cel mai mare pentru protecția textului). Pe ramele albe, în zone care se taie apar: **norma** - numărul de comandă al lucrării în tipografie; **signatura** - numărul fiecărei coli și **coloncifra** - numărul paginilor care este plasat în apropierea textului pentru a nu se tăia.

PRECIZARE Atât formatul de text, cât și ramele albe sunt prezentate în Norma tehnică, în două variante: minime și maxime, permițând astfel alegerea celor mai potrivite formate de text și rame albe, în funcție de caracteristicile fiecărei cărți.

Pentru determinarea formatului de text se folosește **metoda „diagonalelor pereche"**.

Punctele **A** și **B** se iau din Norma tehnică 312: **A** - format de text maxim cu rame albe minime, **B** - format de text minim cu rame albe maxime. Între ele se pot obține formate de text intermediare.

Capitolul VII

LITERA

Litera este semnul grafic convențional necesar transmiterii informațiilor și cunoștințelor, element esențial al cărților. De-a lungul timpului, litera a cunoscut o mare diversitate de construcții grafice care pot fi caracterizate astfel:

- litera normală, înscrisă în patrat a b c
- litera lată, înscrisă în dreptunghi orizontal a b c
- litera șmală (îngustă) înscrisă în dreptunghi vertical a b c

După mărime litera poate fi: de rând (minusculă); verzală (majusculă sau mare) și capitaluță (verzală mică, de înălțimea unei litere de rând).

După saturația de negru (grosime) litera poate fi: albă, semineagră și neagră (aldină, bolduită).

După inclinație avem: literă dreaptă și cursivă (înclinată spre dreapta) – italică pe calculatoare.

După specificul lor grafic (desen) avem familii de litere **clasice** și **moderne**.

FAMILII DE LITERE CLASICE

ANTICVA: litere cu subțirimi și grosimi ale elementelor componente, cu piciorușe (serife) subțiri, alungite.

M I

MEDIEVALE: au diferența între subțirimi și grosimi mai mică, iar serifele mai groase și puțin rotunjite.

M I

EGIPȚIENE: litere fără subțirimi și grosimi, cu linii groase, uniforme și serife în formă dreptunghiulară.

M I

Fiecare dintre cele trei familii au variante numite garnituri (fonturi) care păstrează caracteristicile generale. Astfel, din familia Anticva notăm trei garnituri: TIMES, BODONI, PRIMUS; din Medievale: ROMANE, PLANTIN, MEDIEVAL ARTISTIC, iar din Egiptiene: ARTA-TEXT, MEMPHIS, MIMOZA etc.

FAMILII DE LITERE MODERNE

GROTESC: literă bloc, fără subțirimi și grosimi, fără piciorușe. Garnituri: GILL, VENUS, ELEGANT, SUPERGROTESC, ARIAL (pe calculatoare). Prin simplitatea desenului (de unde și denumirea) această literă este cea mai lizibilă, ușor de perceput și cu un randament sporit la citit.

M

CALIGRAFICE: litere ornamentale, folosite mai ales în scrierile vechi.

M

FANTEZII: creații originale, deosebite. Garnituri: MANUSCRIPT, GOTICE, NOBLES.

A

Garnitura **„Mașina de scris"** imită literele dactilografiate, se folosește foarte rar la unele facsimile.

IMPORTANT: Din punct de vedere al saturației de negru, literele din familiile clasice au drepte și aldine, iar cele din Grotesc au albe, seminegre și negre. Toate literele clasice au și cursive, iar la Grotesc găsim cursive (italice) la fonturile din calculatoare.

CORPURILE DE LITERĂ

Sunt mărimi de literă pe baza punctului tipografic. Punctul tipografic este unitatea de măsură egală cu 0,376 mm.

1 punct tipografic = 0,376 mm
3 puncte tipografice = 1,13 mm
6 puncte tipografice = 2,25 mm
12 puncte tipografice = 4,5 mm (CICERO - denumire tipografică)
24 puncte tipografice = 9 mm (2 CICERO sau 1/2 CUADRAT)
48 puncte tipografice = 1,8 cm (CUADRAT - denumire tipografică)

Până la apariția calculatoarelor, literele (din plumb, staniu și antimoniu) cele mai folosite aveau 6, 8, 10 și 12 puncte tipografice. Litera de 4 puncte (corp 4) era folosită la formulele matematice pentru indici de putere; cea de 6 puncte (corp 6) denumită **Nonparel**, se folosea la textele suplimentare, note de subsol etc.; corpul 8 (numit **Petit**) servea la culegerea cărților de nivel superior (manuale, tratate, lucrări științifice etc.), dar și la ziare, reviste, publicitate; corpul 10 (denumit **Garamond**) a fost cel mai folosit pentru cărți, reviste, ziare; corpurile 12,14,16 chiar și 18 sunt destinate cărților pentru copii. Pentru subtitluri și titluri se folosesc corpuri de literă de la 14 puncte până la corp 48 chiar și corp 60.

ELEMENTE DECORATIVE

LINIILE sunt elemente grafice necesare pentru sublinieri, chenare și tabele. Există o mare varietate de linii: continue, punctate, duble (subțiri sau groase și combinația linie groasă + linie subțire), sinuoase (șerpuite), iar chenarele pot fi decorative (florale sau geometrice) și simple.

Linia de 1 punct se numește linie fină; cea de 2-3 puncte se numește linie seminegră, iar cele groase (peste 4 puncte) se numesc linii negre.

FRONTISPICIILE sunt elemente decorative plasate în capul formatului de text; ele nu trebuie să depășească 1/6 din înălțimea paginii.

VIGNETELE sunt desene mici figurative, florale sau geometrice folosite în text sau pentru încheierea paginilor scurte (text puțin).

ILUSTRAȚIA are rol preponderent în cartea pentru copii; rol important în cartea de artă; rol artistic în cartea beletristică și rol explicativ în

cartea tehnico-ştiinţifică. Poate avea dimensiuni diferite raportate la formatul de text de la 1/3 din pagină până la ilustraţia pe toată pagina sau planşe pliate.

COPERTA şi SUPRACOPERTA Sunt apreciate în funcţie de caracterul şi valoarea cărţii; rezistenţa ei în timp; cititorul căruia i se adresează şi locul lecturării. Pe orice copertă trebuie să apară cel puţin titlul, autorul, editura şi preţul; cotorul - în funcţie de grosime - trebuie să conţină cel puţin titlul cărţii. Supracoperta este, de obicei, ilustrată (policromie) şi are clape (între 5–8 cm) simple, cu text şi fotoportret sau cu continuarea desenului de pe copertă.

RELAŢIA COPERTĂ - INTERIOR

Copertele dau tonul prezentării grafice pentru toată cartea: litera folosită, paginaţia simetrică sau asimetrică, se vor regăsi la fila de gardă, coperta interioară, începuturile de părţi şi capitole, paginaţia titlurilor şi figurilor, plasarea textelor auxiliare etc. De menţionat că asimetria permite multe soluţii grafice deosebite, originale.

Capitolul VIII

TITLURILE

Titlurile sunt elemente esenţiale ale unei cărţi. În funcţie de tipul cărţii, titlurile au valoare de sinteză a conţinutului, dar şi o valoare comercială de atragere a cititorilor. Distingem trei categorii: supratitluri, titluri propriu-zise şi subtitluri; primele introduc în tematică, sunt titluri ajutătoare, iar ultimile detaliază, explică titlurile propriu-zise. Pe coperta exterioară (eventual supracopertă) şi coperta interioară trebuie folosite litere din aceeaşi familie, pentru unitate grafică, la cea interioară cu un corp mai mic, dar aceeaşi mărime (verzale sau de rând).

Titlurile folosesc litere mari şi au albituri faţă de text; pot fi plasate: pe rând separat centrate (simetrie); aliniate marginal (asimetrie); îngropate în text; în afara textului sau cap de rând (cu litere evidenţiate).

În interiorul unei cărţi (mai ales tehnico - ştiinţifice) putem întâlni:

- Numerotarea şi titlul de parte
- Numerotarea şi titlul de capitol

- Subtitluri 1, 2, 3....... şi 1.1; 1.2 (chiar şi 1.1.1)
- Titluri cap de rând

Literele folosite la titluri sunt în raport direct cu litera folosită la textul de bază.

RUBRICAREA (CALIBRAREA) TITLURILOR

Importanţa şi subordonarea titlurilor se obţine grafic prin litera folosită.

Exemplul 1: La o carte tehnică culeasă cu corp 8, în ordinea importanţei titlurilor se poate folosi:

- **numerotare parte** (numai cu cifre romane I, II, III) poate fi realizată grafic: cifră mare pe fond de raster sau culoare; sau cules „PARTEA I" cu corp 14 aldine (negre) verzale
- **titlul de parte:** corp 14-16 aldine verzale
- **numerotare capitol:** (1, 2...): corp 10 drepte (albe) sau cursive verzale
- **titlul de capitol:** corp 12 aldine verzale
- **subtitlu 1:** corp 10 drepte verzale
- **subtitlu 1.1:** corp 10 aldine rând
- **titluri cap de rând:** corp 8 aldine rând

Exemplul 2: La o carte culeasă cu corp 10 rubricarea poate fi:

- **numerotare parte** - aceeaşi soluţie grafică sau culeasă cu corp 16 drepte verzale
- **titlu de parte:** corp 16-18 aldine verzale
- **numerotare capitol:** corp 12 aldine rând (sau cursiv verzale)
- **titlu de capitol:** corp 12-14 aldine verzale
- **subtitlu 1:** corp 12 drepte verzale
- **subtitlu 1.1:** corp 12 aldine rând
- **titlu cap de rând:** corp 10 aldine rând

Capitolul IX

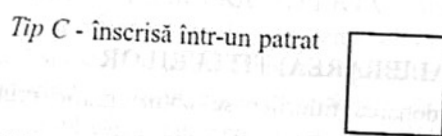
FIGURILE: TIPURI, PAGINARE, DIMENSIONARE

Pentru clasificarea figurilor după dimensiuni se pot stabili trei tipuri:

Tip A - înscrisă într-un dreptunghi orizontal

Tip B - înscrisă într-un dreptunghi vertical

Tip C - înscrisă într-un patrat

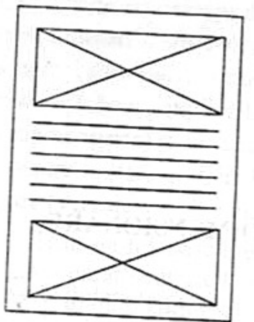
Din tipurile A și B se pot obține ovale (la portrete), iar din tipul C se poate obține medalion (cerc). Figurile fără margini regulate se numesc „TIFEȚ" (fără fundal).

PAGINAȚIA FIGURILOR se face în funcție de dimensiunea lor și de paginația cărții (simetrie sau asimetrie).

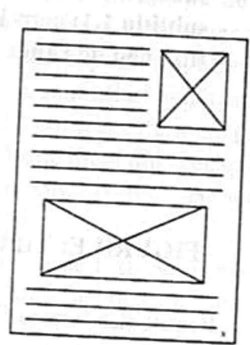
Distingem trei tipuri de paginație:

- Paginație deschisă: când o singură latură a figurii intră în contact cu textul;
- Paginație închisă: când 2 - 3 laturi intră în contact cu textul;
- Paginație mixtă: combinație între primele două tipuri.

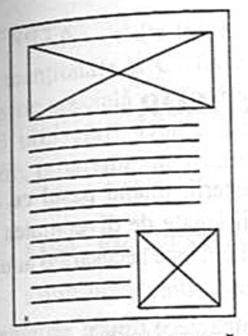
Ca plasament, figurile pot fi: îngropate în text - când sunt mai mici decât jumătatea lățimii textului; pe format (lățime egală cu textul) și centrate pe format (când sunt puțin mai mici); scoase pe semiramă (la jumătatea ramelor albe) și la tăiere.

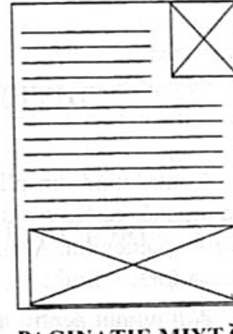
PAGINAȚIE DESCHISĂ
figuri pe format

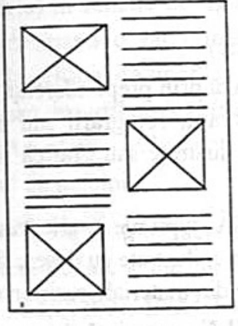
PAGINAȚIE ÎNCHISĂ
figură îngropată în text și
figură centrată pe format

PAGINAȚIE MIXTĂ
figuri scoase pe semiramă

PAGINAȚIE MIXTĂ
figuri scoase la tăiere

PAGINAȚIE MIXTĂ
figuri pe coloane

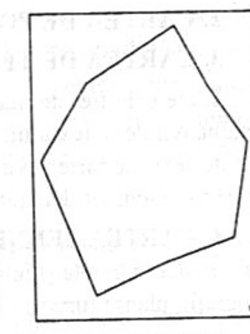
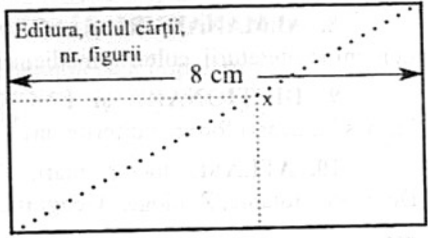

FIGURA TIFEȚ
în formatul de text

DIMENSIONAREA FIGURILOR

Pentru aflarea dimensiunilor figurilor care se micșorează, pe spatele lor se trasează ușor o linie punctată din stânga jos în dreapta sus, apoi se măsoară lățimea dorită, din stânga până la întâlnirea cu diagonala, punctul X marcând înălțimea. Pe figuri este bine de notat (pe verso, în stânga sus) editura, titlul cărții și numărul figurii; indicația de execuție în centimetri se face între două săgeți lungi.

Capitolul X

DIVERSITATEA CĂRŢILOR

Contribuind din plin la progresul cunoaşterii, ţinând pasul cu civilizaţia umană, cartea s-a diversificat pe domenii legate de diversitatea preocupărilor oamenilor. Având caracteristici specifice, este necesară o anumită grupare a lor.

Am reţinut pentru analiză grafică şi tehnică zece tipuri; primele trei fiind grupate sub titlul literaturii artistice - **BELETRISTICĂ**.

1. CARTEA ÎN PROZĂ - tipul cel mai întâlnit, se regăseşte la romane şi nuvele.

2. CARTEA DE POEZIE

3. CARTEA DE TEATRU (text dramatic)

Toate cele trei de mai sus se caracterizează prin preponderenţa (uneori exclusivitatea) textului; prezenţa unor ilustraţii, fotografii sau planşe legate de text; coperte (eventual supracoperte) ilustrate sau grafică simplă (titlu, autor, element decorativ).

4. CARTEA TEHNICO - ŞTIINŢIFICĂ cuprinde o arie vastă de lucrări tehnice şi tratate ştiinţifice. Sunt lucrări sobre, ilustrate cu desene liniare şi fotografii; planşe (uneori pliate); coperte simple din materiale rezistente.

5. CARTEA ŞCOLARĂ - MANUALELE reprezintă de asemenea o multitudine de domenii, specialităţi şi discipline. Sunt editate lucrări pentru toate tipurile de învăţământ: preşcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal, postliceal şi colegii, învăţământ superior.

6. CARTEA PENTRU COPII cuprinde: poveşti, basme, legende, cărţi de colorat etc. Relaţia text - ilustraţie este adeseori în favoarea ilustraţiei color atât de îndrăgită de copii; copertele sunt de asemenea bogat ilustrate.

7. CARTEA şi ALBUMUL DE ARTĂ cuprind viaţa şi opera unor mari artişti plastici, dar mai ales reproduceri color. Domenii abordate: pictura, sculptura, grafica, arta populară.

8. ALMANAHURI şi AGENDE: lucrări anuale de sinteză din domeniile literaturii, culturii, medicinei, sportului etc.

9. DICŢIONARE şi ENCICLOPEDII: lucrări din domeniul lingvistic, având formate diferite, unele portabile.

10. ATLASE: lucrări mari, ajutătoare procesului de învăţământ. Domenii: Botanic, Zoologic, Geografic, Anatomic ş.a.

NOTĂ Pe lângă aceste zece tipuri de carte mai importante, trebuie menţionate şi CATALOAGELE - PROSPECT care fac parte dintr-o categorie specială - **Lucrări de Accidenţă**, dar pot avea prezentarea şi formatul unei cărţi. Dintre lucrările de accidenţă enumerăm: pliante, afişe, postere, programe (de teatru sau expoziţii) invitaţii etc.

FIŞA PROFESIONALĂ A TEHNOREDACTORULUI

Fiind unul dintre lucrătorii de bază ai unei edituri, el răspunde de prezentarea artistico - grafică şi tehnică a cărţilor. În faza editorială de proiectare a cărţii alege: formatul cărţii şi al textului (dacă nu există Plan de prezentare grafică); litera cu care se culege textul (stabileşte corpul de literă în funcţie de nivelul cititorilor); hotărăşte stilul de paginaţie (simetrie sau asimetrie) în funcţie de tipul lucrării şi realizarea copertei; indică hârtia şi genul de tipar adecvat; urmăreşte realizarea cărţii pe circuitul tipografic; participă la „Bunul de tipar" şi „Bunul de difuzare". Obiectele muncii lui sunt: mapa sau dosarul cu text (manuscrisul); mapa cu ilustraţii; fişa tehnico-economică a cărţii - având datele din Planul de prezentare grafică; machetarea; Caietul de sarcini.

NOTĂ Întrucât tehnoredactorul trebuie să cunoască principalele caracteristici ale genurilor de tipar, le menţionăm pe scurt:

TIPARUL ÎNALT are elementele tipăritoare în relief toate la acelaşi nivel (text, titluri, clişee), transferul de cerneală pe hârtie fiind direct.

TIPARUL PLAN (OFFSET) are elementele ce se tipăresc la acelaşi nivel cu cele netipăritoare (albe). Diferenţierea lor se face pe cale fizico-chimică, cele tipăritoare sunt oleofile (primesc cerneală), iar cele netipăritoare sunt hidrofile (acceptă apa). Tiparul este indirect - de pe forma de tipar (placă) pe o suprafaţă elastică de cauciuc aceasta având contactul cu hârtia - zonele albe neavând cerneală (respinsă de apă).

TIPARUL ADÂNC (TIFDRUK) are elementele imprimabile gravate în adâncime pe un cilindru special pregătit. Cerneala din zonele netipăritoare (albe) este îndepărtată cu ajutorul unei lame metalice elastică.

Sunt de asemenea trei procese tehnologice importante:

- **Pregătirea formelor de tipar**
- **Imprimarea**
- **Finisarea**

Capitolul XI

OPERAŢIUNI TEHNOREDACŢIONALE

Activitatea editorială a unui tehnoredactor (dintr-o mare editură) este axată pe următoarele operaţiuni:

• **PREDIMENSIONAREA FIGURILOR** - punerea de acord a dimensiunii schiţelor cu formatul de carte şi de text - operaţiune ce se face în faza lecturii de acceptare.

• **DOCUMENTAREA** asupra lucrării: cunoaşterea datelor tehnice din Planul de prezentare grafică şi Fişa tehnico - economică; consultarea unor cărţi cu tematică asemănătoare; vizitarea expoziţiilor de carte şi librăriilor.

• **VERIFICAREA MINUŢIOASĂ A MANUSCRISULUI** în momentul primirii: să aibă numerotarea filelor corectă (fără bis-uri sau a, b, c - uri); existenţa titlurilor şi subtitlurilor în ordine firească şi a textelor auxiliare (Prefaţă, Cuprins, Bibliografie etc.). Numărul figurilor menţionate în text să apară şi pe marginea (rama) albă din stânga pentru a indica modul de paginaţie.

• **VERIFICAREA MAPEI CU ILUSTRAŢII**: figuri numerotate conform cu textul (aici sunt admise a, b, c-urile în cadrul aceleiaşi figuri); existenţa copertei, planşelor etc.

• **ÎNTOCMIREA MACHETEI DE PRINCIPIU** care rezolvă principalele elemente ale cărţii: fila de gardă (sau pagină de titlu fals); coperta interioară; începutul de parte şi capitol; plasarea figurilor şi a planşelor...

PRECIZARE În cazul existenţei planşelor (alb-negru sau color) ele se vor macheta integral pe pagini şi coliţe pentru orientarea paginaţiei lor în tipografie sau pe calculator.

• **TEHNOREDACTAREA PROPRIU-ZISĂ** care constă în indicaţii de culegere pentru text, titluri şi albituri, indicaţii de plasare a figurilor, indicaţii pentru tipărirea copertei şi a planşelor (dacă există).

• **COMPLETAREA CAIETULUI DE SARCINI**: document cu valoare de contract între editură şi tipografie. ***La pagina 76 este prezentat un model de caiet de sarcini.***

• **URMĂRIREA REALIZĂRII TIPOGRAFICE A CĂRŢII**

ETICA PROFESIEI DE TEHNOREDACTOR

Editura este o instituţie de cultură dotată cu specialişti de înaltă calificare, lectorii de carte fiind colaboratori apropiaţi ai autorilor care de cele mai multe ori sunt personalităţi recunoscute în diverse domenii.

În colaborare cu autori, lectori de carte, graficieni, tehnoredactorul trebuie trebuie să fie un bun editor, să propună soluţii grafice moderne, eficiente economic; să aibă o atitudine civilizată, reţinută în aprecieri; să fie cooperant cu toţi factorii care ajută la realizarea cărţilor; să-şi execute corect şi la timp sarcinile profesionale!

ELEMENTE DE CALCUL EDITORIAL

Pentru completarea Caietului de sarcini, tehnoredactorul trebuie să transforme, prin calcul, filele de manuscris şi suprafaţa ilustraţiilor în coli de tipar şi de hârtie. Stabilim trei tipuri de manuscris:

• realizat prin dactilografiere pe file A4, bătut la 1,5 rânduri, având 31 rânduri pe filă şi circa 65 semne pe rând însumând aproximativ 2000 semne;

• procesat pe calculator cu corp 12, însumând aproximativ 3000 semne/filă;

• procesat pe calculator cu corp 10, însumând aproximativ 4000 semne/filă.

Prin convenţie editorial-tipografică o **coală de ilustraţii** este egală cu 3000 cm² (prin însumarea suprafeţelor figurilor).

Vom vedea ulterior transformarea lor în pagini tipărite.

COLABORAREA TEHNOREDACTOR - CORECTOR

În activitatea de urmărire pe calculator şi în tipografie a realizării cărţilor, tehnoredactorul lucrează în colaborare cu corectura. Pentru aceasta este bine de cunoscut munca acestei secţii.

CORECTURA

Este secţia editorial-tehnică care asigură respectarea normelor gramaticale, corespondenţa manuscrisului cu textul cules şi respectarea indicaţiilor de culegere folosind semne speciale pentru îndreptarea greşelilor. Este dotată cu dicţionare, enciclopedii şi îndreptare ortografice, ortoepice şi de punctuaţie. Verificarea exactităţii culegerii se face ideal în doi: un corec-

tor citește pagina, al doilea urmărește pe manuscrisul după care s-a cules. Semnele speciale se fac pe text și se repetă pe margini însoțite de corectare.

Se semnalează:

- litere culese greșit sau cu alte caractere (fonturi)
- spații necorespunzătoare între cuvinte sau rânduri
- culoar alb vertical pe 4-5 rânduri
- inversări de litere, cuvinte sau rânduri
- folosirea incorectă a ghilimelelor și parantezelor
- nerespectarea începutului de alineat, etc.

Semne pentru o literă greșită ┐ ┌ ┘ └

Semne pentru mai multe litere greșite ⊓ ⊔ ⊓ ⊔

Semn de apropiere ⌶ ; semn de depărtare ⌶ a literelor

Scoaterea unui rând (dublat sau modificat)

Coridoare albe verticale sau oblice # # #

La calculator, corectura se face în prima fază, după procesarea textului, apoi în pagini și revizii pentru „Bunul de tipar".

Capitolul XII

ANALIZA PREZENTĂRII GRAFICE A CĂRȚILOR

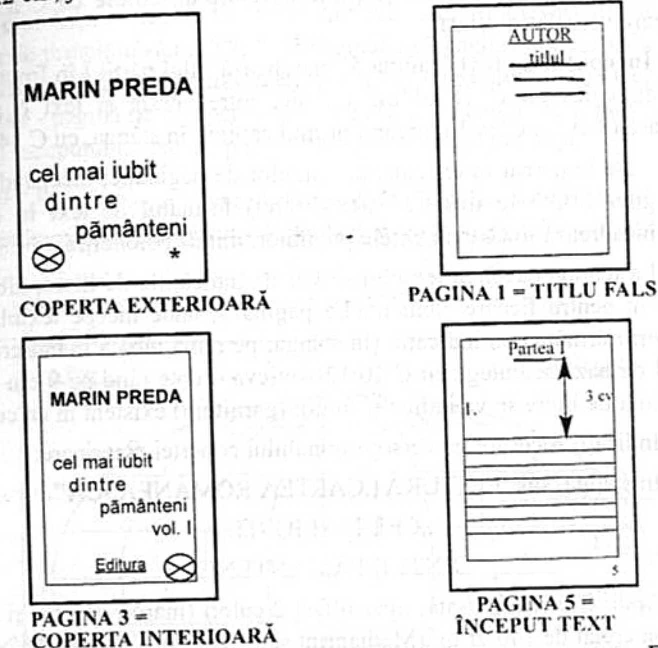
CARTEA ÎN PROZA: reprezentată în special prin romane (istorice, de aventuri, de dragoste, științifico-fantastice etc.) bazate pe text simplu curent - fără titluri și subtitluri, uneori numai cu numerotarea părților sau capitolelor.

Nu este necesară macheta de principiu, ci numai schițe pentru coperta interioară și începutul textului (eventual pagină de gardă dacă are o dedicație sau un motto). La romanele clasice pot apărea elemente decorative la început de capitol (frontispicii) și chiar ilustrații pe pagină plină.

Pentru alegerea formatului de carte se va ține seama de volumul textului.

Pentru text se folosește în general corp 10/10 sau 10/12.

Exemple: **Romanul „CEL MAI IUBIT DINTRE PĂMÂNTENI"** (autor: Marin Preda), apărut în două volume cu peste 900 pagini (57 coli tipar), format: 16/54x84 - brut: 13.5x21cm, finit (rotunjit): 13x20cm; formatul de text: 9x15.5 cm (5x8 1/2 cv.); rame albe: cotor 1.8 cm, sus 2 cm, față 2.2 cm, jos 2.5 cm. Litera aleasă: C 10/12 Anticva drepte rând.

Coperta exterioară este broșată, tipărită pe carton cretat. Fundalul copertei reprezintă un colț de natură cu pomi și vegetație, tipar maron deschis, totul cu raster fin care face imaginea (fotografie) abia vizibilă, discretă.

Autorul, devenind un clasic al literaturii noastre, este cules cu o literă mai mare decât titlu - C 66 grotesc verzale contur (nu literă plină), iar titlu cu C 36 grotesc șmale rând negativ (albe) în fundalul copertei. Steluța ★ reprezintă marcarea volumului 1, iar în stânga jos avem sigla editurii „Cartea românească" (inițialele C și R + desen).

Fila de titlu fals (pagina 1) conține autorul (C 10 seminegre verzale) și titlul C 10 seminegre rând, păstrând frazarea de pe copertă. Pagina 2 este albă.

Coperta interioară (pagina 3) are aceeași paginație cu cea exterioară,

---

NOTĂ Prin convenție editorial - tipografică, cuvântul „corp de literă" este marcat printr-un semn C.

dar folosește litere mai mici: autorul - C 48 grotesc albe verzale; titlul - C 28 grotesc șmale rând; în locul steluței apare „volumul 1” cu C 16 rând și editura cu C 10 grotesc albe verzale plus sigla ei.

Pe verso copertei interioare (pagina 4) apare în stânga jos numele lectorului de carte, copertistului și tehnoredactorului, culese cu C 8 grotesc seminegre verzale (discret).

Începutul de text (pagina 5) marchează titlul părții I în frontispiciu, subliniat, cules cu C 18 aldine verzale; între acesta și text o albitură generoasă (3 cv) și cifra 1 marcând primul capitol, în stânga, cu C 14 aldine.

De remarcat în executarea schițelor de paginație, începând cu pagina 1 trebuie trasat (foarte discret) formatul de text în care se încadrează toate elementele paginilor, minus coloncifra.

La tehnoredactarea textului se vor da indicațiile de litere, albituri și plasament pentru fiecare element. La pagina 5, unde începe textul, se dă obligatoriu următoarea indicație (în stânga, pe rama albă a manuscrisului): „Textul de bază se culege cu C 10/12 Anticva drepte rând pe 9 cm (5 cv); din familia de litere se va indica și fontul (garnitura) existent în calculator.”

Indicații necesare pe verso originalului copertei exterioare:

În stânga, sus: EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCA”

„CEL MAI IUBIT
DINTRE PĂMÂNTENI”

Apoi: Copertă broșată, tipar offset 2 culori (maron deschis și negru) pe carton cretat de 140 gr/m² (Mediaprint sau Neoprint). Format 16/54x84 - brut 13,5x21cm - finit 13x20 cm.

Pe cotor se va tipări (vertical, de jos în sus) autorul - C 24 grotesc seminegre verzale și titlul - C 18 grotesc seminegre rând; jos se marchează volumul 1 cu o steluță (volumul 2 cu două steluțe). Sigla editurii apare pe pagina 1 a copertei, iar denumirea pe ultima pagina jos, culeasă cu C 12 grotesc albe verzale; prețul se va plasa în stânga jos cu C 10 aldine.

„JURNAL DE CĂLĂTORIE” -
carte de reportaj literar
(carte de atelier)

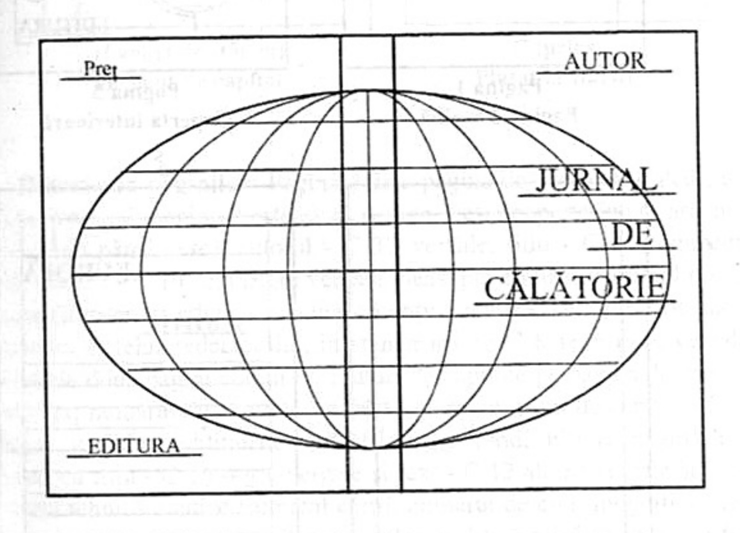
Autor: DANIEL IONESCU (nume fictiv)

Editura: „DACIA” BUCUREȘTI

Volum: 200 file manuscris dactilografiate; 8 planșe color; coperta broșată; tiraj 3000 exemplare

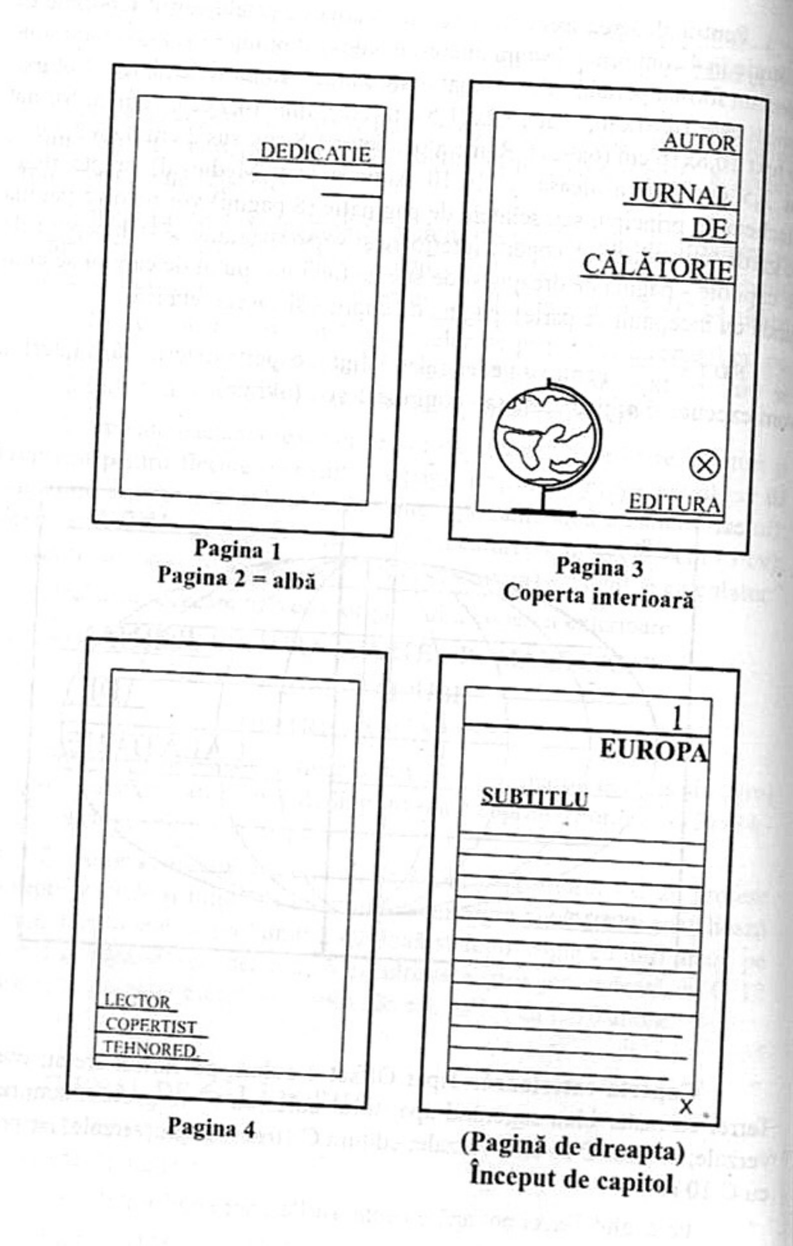
Pentru alegerea formatului se ține seama de datele cărții: reportaje de călătorie în 4 continente, lectură interesantă de citit oriunde; volum relativ mic - deci un format portabil (de buzunar) care să țină seama și de planșe. Cel mai indicat este 16/61x86, brut 15,2x21,5 cm (A5), finit 14,7x20,5 cm cu format de text 10,8x16 cm (6x9cv). Rame albe: cotor 1,8 cm; sus 2 cm; față 2,2 cm; jos 2,5 cm. Litera aleasă: C 10/10 Anticva (sau Medieval) drepte rând. Macheta de principiu sau schițele de paginație (8 pagini) vor rezolva pagina de gardă (cu dedicație), coperta interioară și verso (paginile 3-4), începuturile de capitole - pagină de dreapta și de stânga (aici începutul de capitol se confundă cu începutul de parte), pagina de cuprins și caseta tehnică.

NOTĂ Pentru a vedea relația dintre coperta exterioară și interior, vom executa și schița acesteia - paginile 1 și 4 (ultima).

Coperta exterioară: Tipar Offset 4 culori, pe carton cretat; ovalul Terrei cu raster bleu sugerând apa; titlul cules cu C 48 grotesc seminegre verzale; autorul C 16 albe verzale; editura C 10 seminegre verzale, iar prețul cu C 10 negre.

Pe ovalul Terrei pot apărea contururile unor continente!

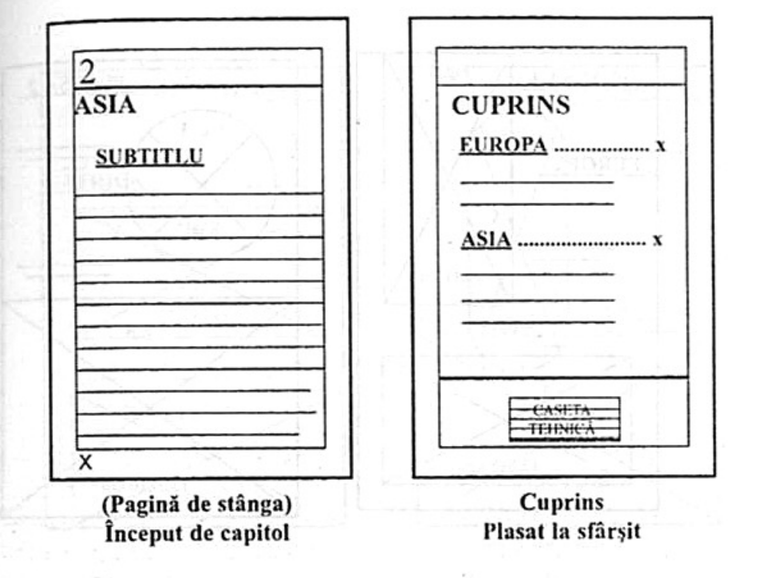

Pagina 1
Pagina 2 = albă

Pagina 3
Coperta interioară

Pagina 4

(Pagină de dreapta)
Început de capitol

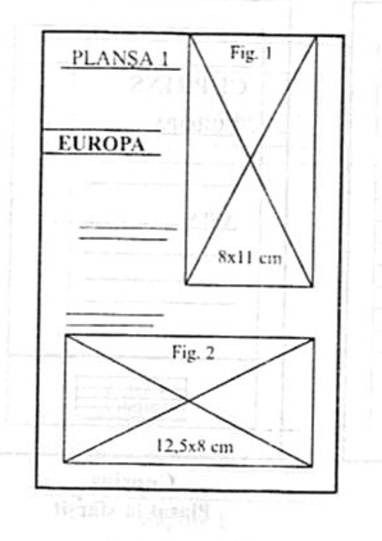
(Pagină de stânga)
Început de capitol

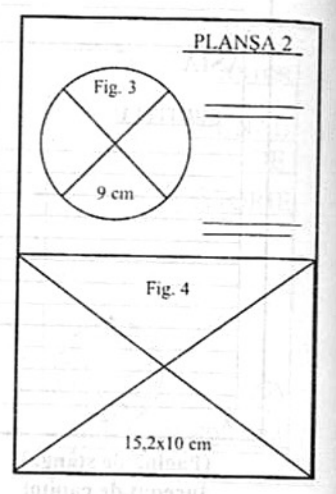
Cuprins
Plasat la sfârşit

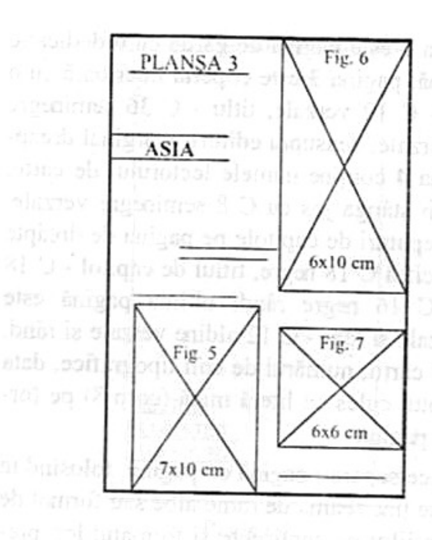
Descrierea paginilor: Pagina 1 este pagină de gardă cu o dedicaţie C 12 cursive rând; pagina 2 este albă; pagina 3 este coperta interioară cu o vignetă (glob pământesc), autorul - C 12 verzale, titlu - C 36 seminegre verzale, editura - C 10 seminegre verzale, deasupra editurii marginal dreapta - sigla (însemnul) editurii. Pagina 4 conţine numele lectorului de carte, copertistului şi tehnoredactorului, în stânga jos cu C 8 seminegre verzale. Următoarele două pagini conţin începuturi de capitole pe pagina de dreapta şi de stânga; numărul de capitole - cifră C 18 negre, titlul de capitol - C 18 seminegre verzale, subtitlurile - C 16 negre rând; ultima pagină este Cuprinsul cu titlu - C 16 negre verzale şi text - C 12 aldine verzale şi rând. Jos, caseta tehnică conţine formatul cărţii, numărul de coli tipografice, data apariţiei şi tipografia executantă, totul cules cu literă mică (corp 8) pe format mic (3-4 cv), plasată pe ultima pagină.

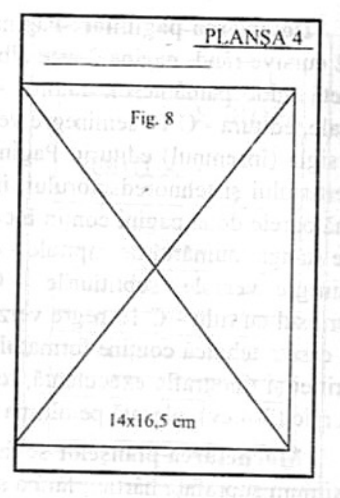
Machetarea planşelor se face separat, pagină cu pagină, folosind la maximum suprafaţa hârtiei, fără a se ţine seama de rame albe sau format de text. Se analizează gruparea fotografiilor pe continente şi formatul lor, precum şi plasarea explicaţiilor fiecărei fotografii şi numărul planşei respective. Figurile se vor numerota în continuare şi vor avea la bază indicată dimensiunea în centimetri.

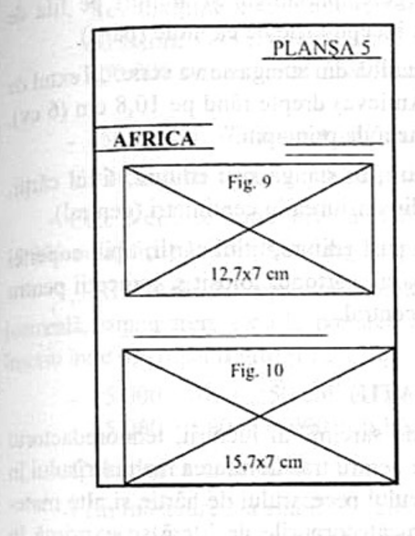
Planşele color se prezintă sub forma unei coliţe de 8 (2x4) pagini anexate prin lipire la sfârşitul blocului de carte. Explicaţiile: C 10 aldine rând.

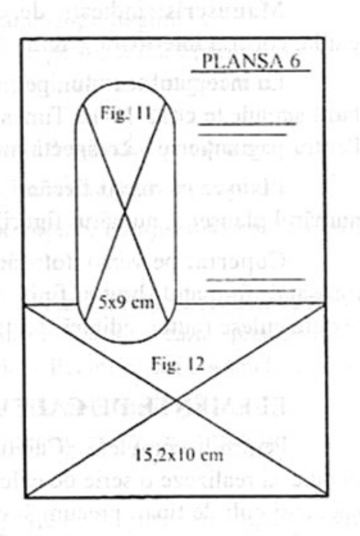

PLANȘA 1
Fig. 1
EUROPA
8x11 cm
Fig. 2
12,5x8 cm

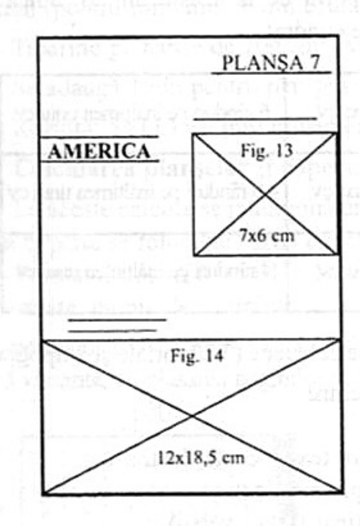

PLANȘA 2
Fig. 3
9 cm
Fig. 4
15,2x10 cm

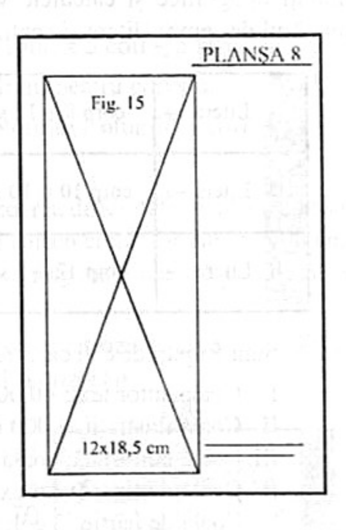

PLANȘA 3
Fig. 6
ASIA
6x10 cm
Fig. 5
Fig. 7
6x6 cm
7x10 cm

PLANȘA 4
Fig. 8
14x16,5 cm

PLANȘA 5
AFRICA
Fig. 9
12,7x7 cm
Fig. 10
15,7x7 cm

PLANȘA 6
Fig. 11
5x9 cm
Fig. 12
15,2x10 cm

PLANȘA 7
AMERICA
Fig. 13
7x6 cm
Fig. 14
12x18,5 cm

PLANȘA 8
Fig. 15
12x18,5 cm

INDICAŢII DE TEHNOREDACTARE

Manuscris: indicaţii de culegere, plasament şi albituri pe fila de gardă, coperta interioară, pagina 4 şi începuturile de capitole (părţi).

La începutul textului, pe rama albă din stânga se va scrie: „Textul de bază se culege cu C 10/10 Times (Anticva) drepte rând pe 10,8 cm (6 cv). Pentru paginaţie se va respecta macheta de principiu."

Planşe: pe verso fiecărei figuri, în stânga sus: editura, titlul cărţii, numărul planşei şi numărul figurii, dimensiunea în centimetri (central).

Coperta: pe verso, tot stânga sus: editura, titlul cărţii, tipul copertei (broşată), formatul (brut şi finit), tiparul, cartonul folosit şi indicaţii pentru textele culese (autor, editură, preţ) - central.

ELEMENTE DE CALCULAŢIE

Pentru a completa „Caietul de sarcini" al lucrării, tehnoredactorul trebuie să realizeze o serie de calcule pentru transformarea manuscrisului în pagini şi coli de tipar, precum şi calculul necesarului de hârtie şi alte materiale tipografice necesare cărţii. Întrucât corpurile de literă se exprimă în unităţi tipografice şi calculele vor porni de la aceste unităţi, adică de la numărul de semne (litere şi spaţii) pe cuadrat:

Litera →	corp 8 = 12 semne/cv	6 rânduri pe înălţimea unui cv
Litera →	corp 10 = 10 semne/cv	4,8 rânduri pe înălţimea unui cv
Litera →	corp 12 = 8 semne/cv	4 rânduri pe înălţimea unui cv

Sunt 5 tipuri de coli care trebuie calculate (3 editoriale şi 2 tipografice):

I. Coală autor text: 40 000 semne
II. Coală ilustraţii. 3 000 cm^2
III. Coală editorială: coală autor text + coală ilustraţii
IV. Coală de tipar (vezi exemplu mai jos)
V. Coală de hârtie: 2 coli de tipar (faţă - verso)

CALCUL PENTRU „JURNAL DE CALATORIE"

I. 200 file mss. x 2 000 semne = 400 000s : 40 000s = 10 coli autor text
II. 15 figuri planşe = 1 coală ilustraţii adică circa 3000 cm^2
III. 10 coli autor text + 1 coală ilustraţii = 11 coli editoriale

IV. Pentru aflarea colilor de tipar se calculează astfel:
- 1 rând pe 6 cv cules cu C 10 = 6 x 10 semne = 60 semne pe rând
- 9 cv înălţime x 4,8 rânduri = 43 rânduri pe pagină
- 60 semne x 43 rânduri= 2 580 semne pe o pagină tipărită
- 400 000 semne/carte: 2580 semne/pagină = 156 pagini text (155+1, număr par)
- 156 pagini: 16 (format 16/61x86) = 10 coli de tipar (rotunjit)

V. 10 coli de tipar: 2 = 5 coli hârtie necesare unui exemplar

Cele 5 coli se înmulţesc cu 3000 exemplare (tirajul total) şi se obţin 15 000 coli hârtie la care se adaugă „ prisoasele".

„PRISOASELE" reprezintă cantitatea de hârtie necesară reglării tiparului (cerneală, suprapunere etc.) la pornirea tirajului. Pentru o carte, prisoasele se înscriu între 6% (tipar negru) şi 12% (tipar color). Pentru cartea noastră luăm 6%.

- 15 000 : 100 = 150 coli (1%)x6 = 900 coli hârtie prisoase
- 15 000 + 900 = 15900 coli hârtie pentru realizarea tiparului

Calcularea cotorului

Prin măsurare s-a stabilit: o coală hârtie de 56gr/m^2 are după fălţuire o grosime de 0,8 mm; hârtia de 63 gr/m^2 are 0,9mm, iar cea de 70-80gr/m^2 are 1 mm (pentru formatul 16 din coală).

Tipărind pe hârtie de 70gr/m^2 avem 1mm x 5 coli = 5 mm.

Se adaugă 1mm pentru planşe şi 2-3mm pentru copertă.

Rezultă: 5+1+3 =9 mm grosimea cotorului (rotunjit: 1 cm)

Calcularea planşelor şi copertei

La aceste calcule se întâmpină următoarea dificultate: pentru planşele color si copertă se foloseşte hârtie cretată şi carton cretat format 70x100 cm.

Formatul nostru fiind 61 x 86 cm, se impune o analiză de adecvare între formate, cu pierderi minime.

Formatul 16/61 x 86 = 15,2 x 21,5 cm se raportează la coala 70 x 100 cm în două variante, cu plasarea paginilor vertical şi orizontal:

A (100 x 70):

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18

B (100 x 70):

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16

A: Orizontal: 15,2x6=91,2 cm (pierdere 8,8 cm)
Vertical: 21,5x3=64,5 cm (pierdere 5,5 cm)

B: Orizontal: 21,5x4=86 cm (pierdere 14 cm)
Vertical: 15,2x4=60,8 cm (pierdere 9,2 cm)

Din analiza celor două variante (A şi B) rezultă clar avantajele variantei A: 18 planşe in loc de 16 şi pierderi mult mai mici decât la varianta B. *Continuăm calculul:* 18 planşe faţă + verso = 36 planşe : 8 = 4,5 exemplare pe coală. Dacă o coală ne asigură planşele pentru 4,5 exemplare, 3000 exemplare : 4,5 = 666 coli hârtie ; fiind policromii adaugăm prisoase 10 % - 66,6 aproximativ 67 coli şi vom obţine 666 + 67 = 733 coli hârtie cretată 70 x 100/100 gr/m².

Pentru copertă calculul pleacă tot de la varianta A (carton cretat 70 x 100 cm) şi întrucât coperta are două feţe (I şi IV) vom obţine 18 : 2 = 9 coperte.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

De menţionat că la coperte se adaugă şi cotorul (liniile verticale duble) de 1 cm : 3 x 1 = 3 cm pe care îi scădem din pierderea orizontală de 8,8 cm (rămâne o pierdere de numai 5,8 cm). Dacă dintr-o coală de carton obţinem 9 coperte, vom împărţi 3000 la 9 = 333 coli + 12 % (40 coli) vom obţine 373 coli carton .

CONCLUZIE Pentru tipărirea acestei cărţi sunt necesare:

- 15900 coli hârtie velină 61x86 cm/70 gr/m² - *pentru text*
- 733 coli hârtie cretată 70x100cm/100gr/m²- *pentru planşe*
- 373 coli carton cretat 70x100cm/140gr/m²- *pentru copertă*

NOTĂ În cazul copertelor legate 1/2 (pânză sau pergamoid la cotor) se calculează în plus necesarul de mucava (suport copertă) similar cu cel al copertei + ştraif de pânză sau pergamoid de 3 cm lăţime x 22cm înălţime = 66 cm² pentru cotor .

CARTEA DE POEZIE

Pentru a putea realiza o carte cu poezii, tehnoredactorul trebuie să consulte cărţi şi plachete (formate înguste şi înalte) de versuri, colecţii, ediţii clasice, lucrări asemănătoare.

Formatul se stabileşte prin analiza preponderenţei versurilor lungi, medii sau scurte: pentru versurile lungi (tip „Scrisori" - Eminescu) se poate folosi format mare (16/70x100) pentru ediţii clasice şi jubiliare dar şi formatul 16/61x86 - (14.7x20.5 cm - A5); pentru versurile medii sunt indicate formatele

16/54x84 (13x20 cm) şi 32/70x100 (12x16.5 cm); iar pentru versurile scurte (tip „Luceafărul") se folosesc formate - plachete: 24/70x100 (12x22.3cm) şi 24/61x86 (10.2x19.3cm) chiar 24/54x84 (10x17cm) la volum mic.

Litera folosită poate fi aldină sau dreaptă, mai rar cursivă, corpuri 8, 9, 10, 11 chiar şi 12, iar pentru copii C 14, 16, 18.

La poeţii clasici, sunt indicate litere din Antiqva sau Medieval, iar la poeţii moderni şi poezia pentru copii - Grotesc.

Titlurile poeziilor se pot culege cu C 12, 14, 16 de rând sau verzale.

Albiturile între titlu şi prima strofă şi între strofe să fie generoase (2-3 cv la titlu şi 20-30 puncte între strofe).

REGULI PENTRU PAGINAŢIA VERSURILOR

- *Toate rândurile se aliniază în stânga.*
- *Strofele se centrează pe format sau se retrag din stânga 1-2 cv.*
- *Se va evita frângerea exagerată a versurilor (vezi format).*
- *Nu se paginează pe două coloane (excepţie la manuale, pentru economie).*
- *De dorit ca fiecare poezie să înceapă pe pagină nouă.*
- *Poeziile scurte se completează cu o vignetă tematică.*

Ilustraţia, ca manieră grafică, este direct legată de tipul poeziei: desene colorate la poezia pentru copii; desen fin (peniţă), stilizat la poezia de dragoste; linie mai viguroasă la poezia socială şi caricatură la poezia satirică.

Coperta exterioară este de obicei broşată, lăcuită sau celofanată; la ediţie de lux - copertă legată 1/1 din materiale preţioase. De obicei copertele conţin grafică simplă (litere deosebite), iar pentru copii desen colorat pe toată suprafaţa.

Nu se foloseşte la cartea de poezie copertă legată 1/2 (pânză la cotor).

Analize grafice

MARIN SORESCU - „LA LILIECI" - format 16/54x84 - 13x20 cm, versuri medii, fără ilustraţii în interior; copertă broşată cu tipar la două culori (roşu +negru) pe carton velin alb.

Litera C 10/12 Antiqva drepte rând; are colontitlu stânga - dreapta, coloncifra la cotor continuată cu o linie semineagră (2p).

Pagina de titlu fals: autor - C 10 aldine verzale; titlu - C 12 aldine verzale; subtitlu - C 10 drepte rând.

MARIN
SORESCU
LA
LILIECI

⊗

CARTEA a IV-a

EDITURA
„SCRISUL ROMÂNESC"

Coperta exterioară

MARIN SORESCU
LA LILIECI
Cartea IV-a

Pagina de titlu fals

MARIN SORESCU
LA LILIECI
cartea a IV-a
POEME

SCRISURI ROMÂNE
CRAIOVA 1982

Coperta interioară

Ciclu I

TITLU

X

Început parte (ciclu)

Coperta exterioară: autor - C 24 Anticva aldine verzale cu tipar la roşu; titlu C 60 aldine verzale la negru; subtitlu - C 16 drepte verzale; vignetă decorativă la roşu; editura - C 10 aldine verzale. Toate sunt aliniate marginal dreapta (asimetrie).

Coperta interioară: autor - C 24 drepte verzale; titlu - C 36 aldine verzale; subtitlu I - C 12 drepte rând; subtitlu II (POEME) C 16 aldine verzale; editura C 12 aldine verzale.

Începutul de ciclu (parte sau capitol): sus frontispiciu decorativ; titlu de ciclu C 16 aldine rând; titlu de poezie C 12 aldine rând.

Albituri: câte 1 cv sub frontispiciu şi sub titlu de ciclu şi 30 p între titlu de poezie şi primul vers.

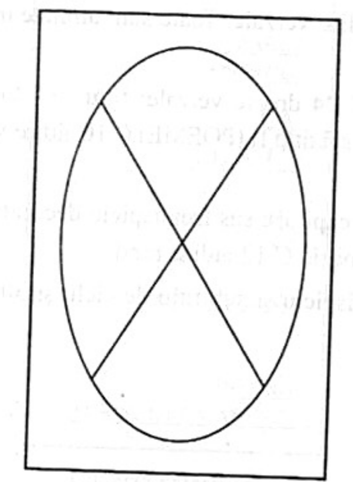
CARTEA DE TEATRU

Denumită editorial carte cu text dramatic având caracteristici specifice: împărţirea în acte (similar părţi), tablouri (capitole) şi scene (subcapitole).

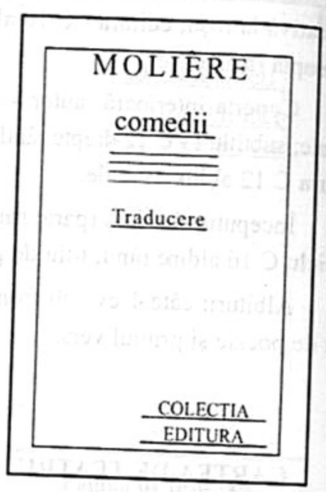
Textul de bază îl reprezintă repliciile personajelor; numele personajelor apar pe rânduri noi culese cu drepte verzale sau aldine rând. Indicaţiile scenografice (decor) şi cele de regie de culeg cu cursive (uneori mai mici pe rânduri separate) în paranteze - se culege cu C 8, 9, 10 din familii clasice. Formatele folosite sunt: 16/54x84 (13x20cm); 16/61x84 (14,7x20,5cm); 32/70x100 (12x16,5 cm) şi 16/70x100 (17x24) cm la ediţii jubiliare sau opere complete ale clasicilor. Pentru uzul actorilor şi regizorilor este bine de apelat la formate portabile (de buzunar). Copertele sunt broşate, tipărite pe carton velin sau cretat rezistent (gros), dar şi legate 1/1 la ediţiile jubiliare.

Analiză grafică

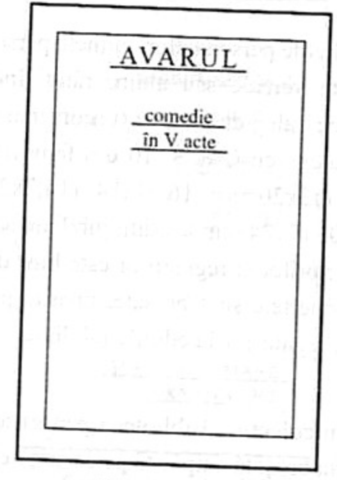
MOLIERE - „COMEDII" din colecţia „Biblioteca pentru toţi": format 32/70x100 (12x16,5 cm). Coperta broşată e tipărită pe carton velin, fond albastru deschis pe care apare în frontispiciu numele autorului cules cu C 36 Anticva drepte verzale în negativ (albe) şi titlul cu C 24 aldine rând la negru, iar jos, centrat, titlul colecţiei (desen). Pe cotor apare numai autorul C 16 drepte verzale în negativ (sus) şi sigla colecţiei (B.P.T.) jos la negru; pe coperta IV text de prezentare.

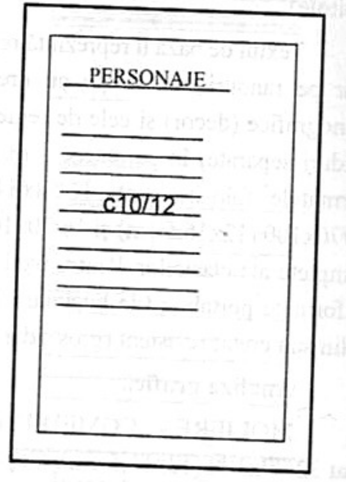
Pagina 2, portretul autorului în medalion

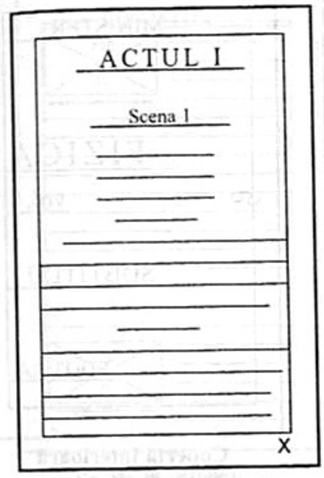
Pagina 3, coperta interioară Autor C 28 dr. v., Titlu C 18 ald. r.

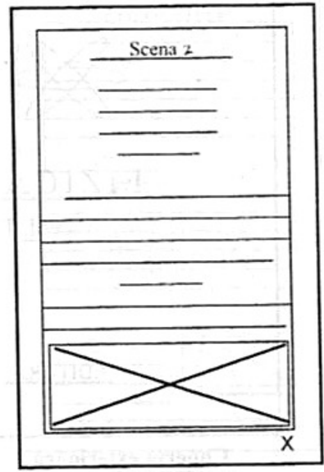
Titlu de piesa Pagină nouă de dreapta Titlu C 16 dr. v.

Pagina de stânga Pe verso titlului de piesă

Început de text, numele personajelor apar centrate, text C 10/12 dr. v.

Pagină de interior

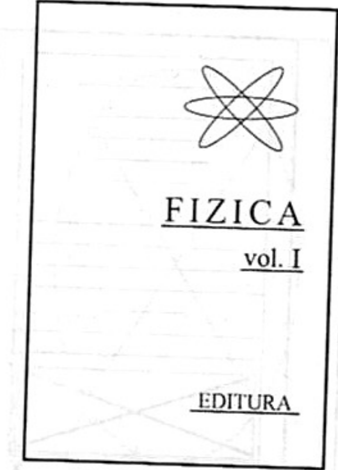
CARTEA TEHNICO - ŞTIINŢIFICA

Este destinată specialiştilor din diverse domenii ale ştiinţei şi tehnicii precum şi studiului în învăţământul superior tehnic. Se editează tratate, studii ştiinţifice, cursuri pentru studenţi.

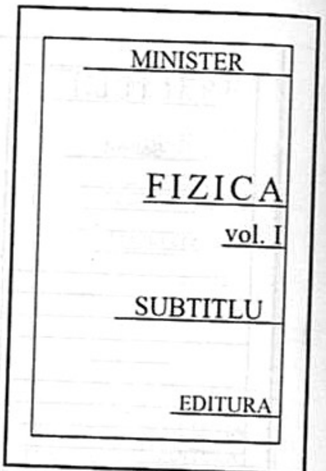
Caracteristici: volum mare de text şi ilustraţii; deseori planşe pliate; formate mari (16/70x100) chiar A4 (8/61x86) la cursurile tehnice; coperte legate 1/2 sau 1/1; literă C 10/10; existenţa părţilor, a capitolelor şi subtitlurilor; desene în majoritate liniare.

Analiza grafică a tratatului „FIZICA", volumele I şi II

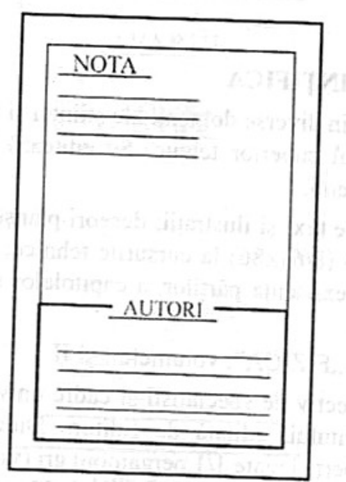
Lucrare elaborată de un colectiv de specialişti şi cadre universitare, sub egida Ministerului Învăţământului, editată de Editura Didactică şi Pedagogică. Format 16/70x100 coperte legate 1/1 pergamoid gri (volumul I) şi albastru (volumul II). Volumul I este structurat în 6 părţi, 33 capitole şi 174 subtitluri. Formatul de text : 12,5x19 cm (7x10 1/2 cv) cu rame albe medii; are 226 desene liniare din care 75%- 80% în negativ pe pată de negru, iar cele cu linii foarte fine care riscau să se înece în negativ apar pozitiv (negru pe albul hârtiei). Lucrarea are 48 coli editoriale şi 36 coli tipar pe hârtie velină subţire.

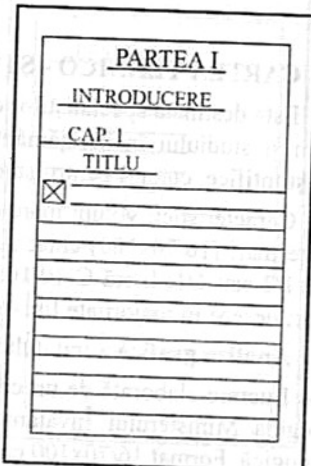
Coperta exterioară
Titlu: C 60 ald. v.,
Vol.I C 16 ald. v.
Editura C 12 v,
Tipar folio aur.

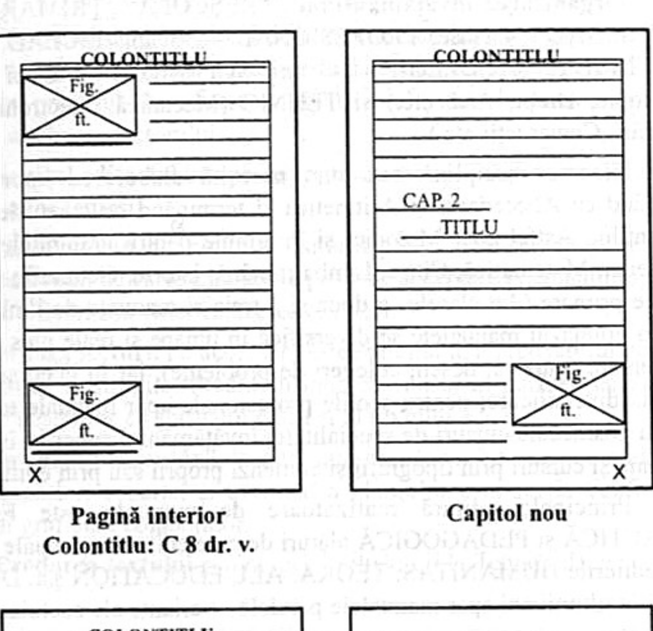
Copertă interioară
Titlu: C 48 ald. v.,
Vol. I C 14 ald. v.
Subtitlu C 12 ald. v.,
Editura C 10 ald. v

Pagina 2
Nota: c 10/10 ald. r.
pe format mic
Autorii: c 12 ald. r.
în chenar

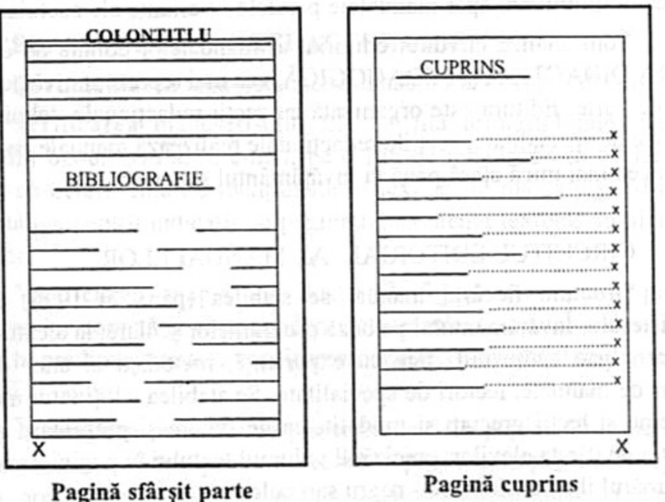

Pagina 3
Numerotare parte: C 12 dr. v.
Titlu de parte: C 16 ald. v.
Numerotare capitol:
C 12 ald. r..
Titlu capitol: C 12 ald. v.
Inițială: C 24 v

Pagină interior
Colontitlu: C 8 dr. v.

Capitol nou

Pagină sfârșit parte

Pagină cuprins

MANUALELE

Organizarea învățământului : PREȘCOLAR; PRIMAR - 4 clase; GIMNAZIAL - 4 clase; PROFESIONAL - 2-3 ani; LICEAL - 4 clase; POSTLICEAL și COLEGII - 2-3 ani; SUPERIOR - 4-6 ani : UMAN (Filologie, Drept, Artă etc.) și TEHNIC (Mecanică, Electronică, Automatizări, Construcții etc.).

Fiecare disciplină sau curs necesită elaborarea unor manuale începând cu Abecedarul și Aritmetica și terminând cu cursurile destinate studenților. Astfel apar Metodici și Programe pentru grădinițele de copii; Abecedar, Matematică, Citire, Limba română, Istorie, Geografie ș.a. pentru clasele primare (din clasele a doua și a treia și manuale de limbi străine); pentru gimnaziu manualele se diversifică în umane și reale plus cele complementare (muzică, desen, culegeri de probleme), iar în liceu se continuă această diversificare; pentru școlile profesionale apar manuale tehnice, iar pentru postliceale cursuri de specialitate; învățământul superior își editează manuale și cursuri prin tipografii și comenzi proprii sau prin edituri.

Principala editură realizatoare de manuale este EDITURA DIDACTICĂ și PEDAGOGICĂ alături de care editează manuale prin concurs editurile HUMANITAS, TEORA, ALL EDUCATION ș.a. De menționat că în ultimii ani apar manualele paralele - variante ale aceluiași manual.

Vom analiza circuitul editorial al manualelor editate de către EDITURA DIDACTICĂ și PEDAGOGICĂ, cea mai reprezentativă pentru acest gen de carte. Editura este organizată cu secții redacționale, tehnice și economice de specialitate; secțiile redacționale realizează manuale pe discipline de la cea mai mică clasă până la învățământul superior.

CIRCUITUL EDITORIAL AL MANUALELOR

Structura fiecărui manual se stabilea (până în 1990) în cadrul Ministerului Învățământului pe baza programelor școlare, la alcătuirea cărora participau cadre didactice cu experiență, metodiști ai unor discipline, autori de manuale, lectori de specialitate. Se stabilea conținutul manualului pe teme și lecții precum și modalitatea de tratare și prezentare grafică în funcție de vârsta elevilor, precizând volumul textului în pagini de manuscris și numărul ilustrațiilor (alb - negru sau color).

Pe baza acestor date, editura putea întocmi Planul editorial al anului de învățământ care conținea:

I. **Date generale:** titlu, clasa, autorii, termene de predare

II. **Date economice:** costuri editoriale și tipografice necesare calculării prețului de cost

III. **Datele tehnice** sunt cuprinse în **PLANUL DE PREZENTARE GRAFICĂ**. Acesta cuprinde: volumul textului, numărul ilustrațiilor și genul lor, formatul de carte și cel de text, coperta, hârtia și cartonul, genul de tipar și tipografia propusă. Toate aceste date tehnice (și cele generale) sunt necesare în procesul de editare și tipărire, ele stau la baza muncii de proiectare a tehnoredactorului.

Circuitul editorial începe cu contractarea realizării manualului între editură și autor (autori).

- **La termenul** din contract, autorul predă manuscrisul și mapa cu ilustrații lectorului de carte care poate propune acceptarea manualului, poate solicita modificări sau chiar refacerea textului.
- **În faza lecturii** de acceptare este solicitat tehnoredactorul pentru a predimensiona ilustrațiile. Predimensionarea constă în punerea de acord a formatelor desenelor cu formatul cărții și al textului.
- **În cazul prezentării** de către autor a unor schițe, se comandă executarea desenelor, copertei și eventual a planșelor prin secția Grafică sau direct unui grafician colaborator.
- **Predarea textului** și a mapei cu ilustrații la Tehnoredacție.

OPERAȚIUNI TEHNOREDACȚIONALE

1. **Documentarea** tehnoredactorului asupra unor manuale similare.
2. **Verificarea** manuscrisului filă cu filă urmărind numerotarea corectă (fără bis-uri sau a, b, c-uri); pe o filă de manuscris să nu fie mai mult de 5 corecturi; figurile menționate în text să fie marcate și pe rama albă din stânga pentru indicații de paginație; existența textelor auxiliare și plasarea lor.
3. **Verificarea** mapei cu ilustrații, figură cu figură, pentru numerotarea lor corectă și corespondența cu textul ; respectarea dimensiunilor date la predimensionare; verificarea copertei și eventual a planșelor - dimensiuni și colorit.
4. **Întocmirea** machetei de principiu de 8-16 pagini - în funcție de complexitatea manualului, prin care rezolvă paginile importante: coperta interioară, prefața, începuturile de părți și capitole; pagini tipice cu plasarea figurilor; rezolvarea textelor auxiliare.

NOTĂ Dacă există planșe, ele se vor macheta integral și se vor anexa machetei de principiu.

5. **După aprobarea** machetei de către editor, se trece la tehnoredactarea propriu-zisă care constă în: indicații pe manuscris pentru

text, titluri și albituri și pe originalele figurilor pentru fotografiere sau scanare. De asemenea indicații pe copertă și planșe.

5. **Completarea Caietului** de sarcini care stă la baza contractului cu tipografia pentru tipărirea manualului.

PRECIZARE Dacă o editură este înzestrată cu LINOTRONIC lucrarea se predă operatorului paginator pentru realizarea paginilor conform machetei de principiu; print-urile după pagini (revizia 1) se predau corecturii, tehnoredactorului și lectorului de carte; după scoaterea greșelilor semnalate (sau efectuarea modificărilor) se dă revizia a doua pentru „Bun de tipar" (semnat de corectură, lector și tehnoredactor) apoi paginile trec pe linotronic pentru realizarea filmelor sau calcurilor.

Dacă nu există linotronic paginile se predau pe dischete tipografiei înzestrate cu linotronic.

Circuitul tipografic

- Montajul paginilor pe coli
- Copierea montajelor pe plăci
- Developarea și fixarea imaginilor pe plăci
- Montarea plăcilor pe cilindri de formă (mașină în coli sau rotativă - în funcție de tiraj).
- După reglajul mașinilor de tipar (registru și culoare) din primele exemplare corecte se dă „Bun de tipar" la fața locului semnat de tehnoredactor și lector.
- După tipărirea integrală (text, copertă, planșe) se finalizează la legătorie primele 5-10 exemplare pentru „Bunul de difuzare" semnat de editor.

PRECIZARE Filmele pe care se realizează paginile pot fi înlocuite cu un calc special incolor. Paginile (pe film sau calc) se pot fotografia în tipografie și după printuri pe hârtie cretată la care se anexează originalele figurilor.

PROIECTAREA MANUALELOR

Pentru ilustrarea muncii de proiectare am ales trei manuale reprezentative: CHIMIA - clasa a VIII-a; ISTORIA ROMÂNILOR - clasa a VIII-a și LIMBA și LITERATURA ROMÂNA - clasa a IX-a (ediție veche).

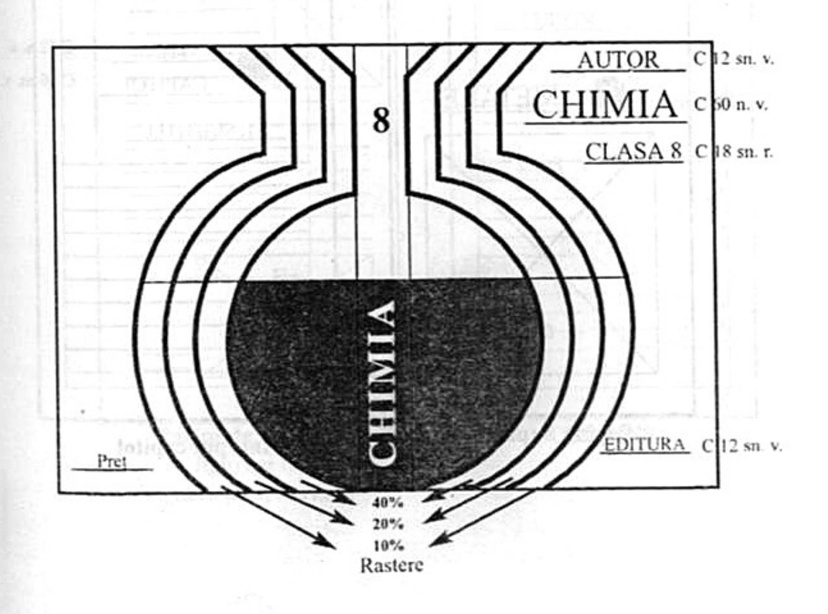
Datele tehnice ale manualului de CHIMIE, clasa a VIII-a:

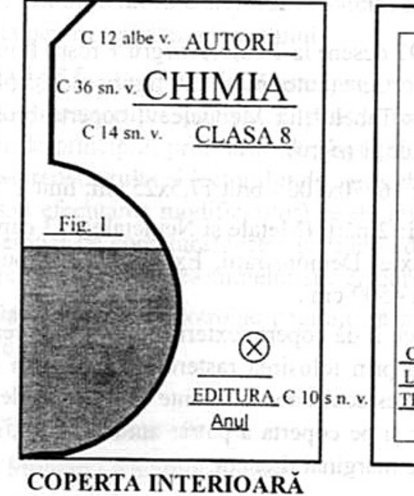
- Volumul textului: 328 file mss x 2000 s = 656000 s : 40000 = 16,5 coli autor text
- Mapa cu ilustrații: 197 desene la 2 culori (negru + roșu) liniare încă 16 sunt pe fond de raster și 7 portrete (autotipi) = 220 figuri; planșă (4 culori) pe 2 pagini pliată la mijloc = Tabelul lui Mendeleev; coperta broșată - 2 culori (roșu + rastere în degrade și negru).
- Formatul manualului: 16 /70x100 - brut 17,5x25 cm; finit 17x24 cm.

Structura manualului: 2 părți (Metale și Nemetale); 13 capitole cu subtitluri; texte auxiliare (Texte, Demonstrații, Experiențe, Răspunsuri la teste și Cuprins); desene circa 4500 cm^2.

Tonul prezentării grafice îl dă coperta exterioară care sugerează grafic mișcările stânga - dreapta prin folosirea rasterului de roșu în degrade (40% - 20% - 10%) pentru amestecul unor substanțe într-un vas de laborator. Desenul trece peste cotor și pe coperta a patra; autorul, titlul, subtitlul (clasa) și editura fiind plasate marginal dreapta.

COPERTA EXTERIOARĂ (pag. 1 și 4)

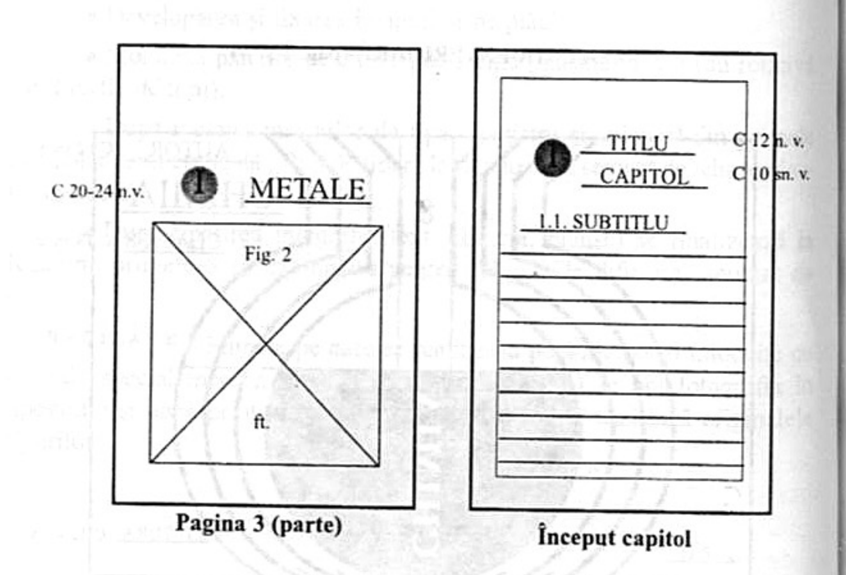
COPERTA INTERIOARĂ

ELABORARE

I S B N

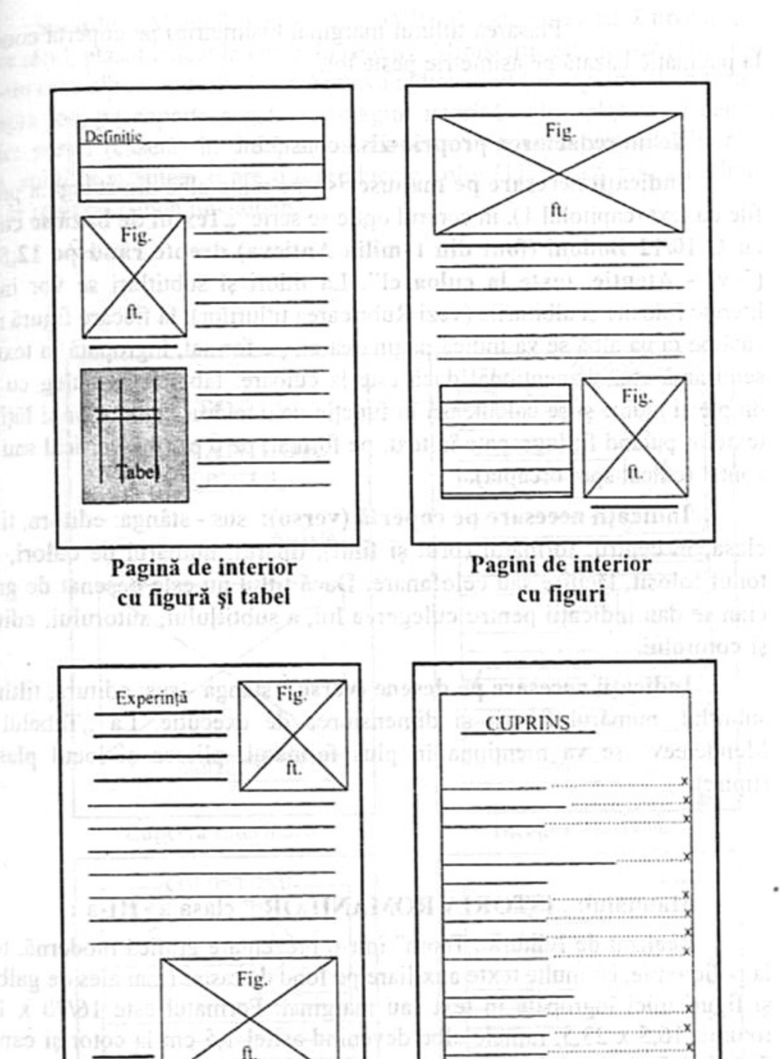
COPERTA
LECTOR
TEHNORED.

Pagina 2

Pagina 3 (parte)

Început capitol

Pagină de interior cu figură și tabel

Pagini de interior cu figuri

Pagini de interior cu figuri și tabel

Vignetă pe semiramă

CUPRINS

NOTĂ Plasarea titlului marginal (asimetrie) pe copertă conduce la paginație bazată pe asimetrie peste tot.

Tehnoredactarea propriu-zisă constă în:

Indicații necesare pe manuscris - pe rama albă din stânga a primei file cu text (capitolul 1), în centrul optic se scrie: **„Textul de bază se culege cu C 10/12 Bodoni (font din familia Anticva) drepte rând pe 12,5 cm (7cv) - Atenție, texte la culoare!"**. La titluri și subtitluri se vor indica literele folosite și albiturile (vezi Rubricarea titlurilor); la fiecare figură marcată pe rama albă se va indica paginarea ei: pe format, îngropată în text, pe semiramă etc. și menționat dacă este la culoare; tabelele se culeg cu C 8 drepte și aldine și se calculează în funcție de numărul coloanelor și lățimea textelor putând fi: îngropate în text, pe format, pe o pagină vertical sau orizontal (culcat spre dreapta).

Indicații necesare pe copertă (verso): sus - stânga: editura, titlul, clasa; în centru: formatul (brut și finit), tiparul, numărul de culori, cartonul folosit, lăcuire sau celofanare. Dacă titlul nu este desenat de grafician se dau indicații pentru culegerea lui, a subtitlului, autorului, editurii și cotorului.

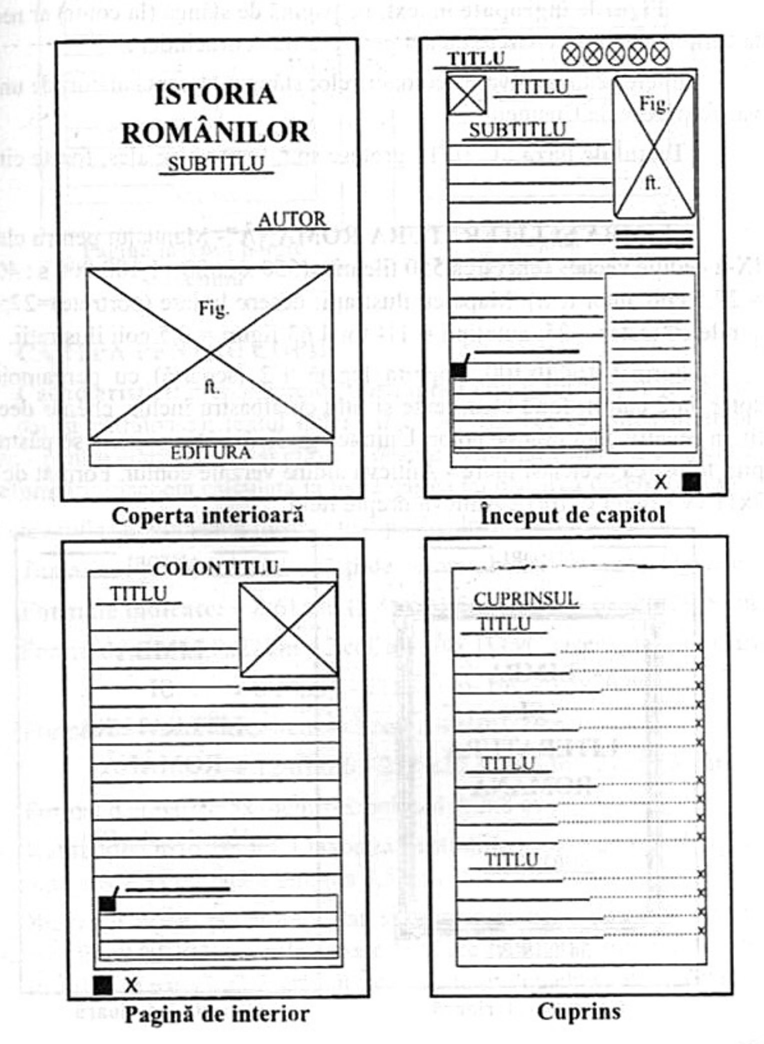
Indicații necesare pe desene (verso): stânga - sus: editura, tiltlul și subtitlul, numărul figurii și dimensiunea de execuție. La „Tabelul lui Mendeleev" se va menționa în plus formatul, plierea și locul plasării (lipire).

Manualul: „ISTORIA ROMÂNILOR " clasa aVIII-a :

Realizat de Editura „Teora" într-o prezentare grafică modernă, totul la policromie, cu multe texte auxiliare pe fond de raster (mai ales de galben) și figuri mici îngropate în text sau marginal. Formatul este 16/70 x 100, rotunjit 16,5 x 23,5, ramele albe devenind astfel 1,5 cm la cotor și cap; în față tot 1,5 cm, jos 2,2 cm iar formatul de text 13,6 x 19,8 cm (7 1/2 x 11 cv) (calculul orizontal = 13,6 +1,5 + 1,4 = 16,5 cm; vertical = 19,8+ 1,5+2,2 = 23,5 cm). Se observă o rotunjire mai mare cu 5 mm.

Manualul este broșat având coperta tipărită pe carton velin, celofanată, desen cu trecere pe coperta a IV-a. Concepția grafică pleacă din stânga jos cu „Gânditorul de la Hamangia" și momente importante din istoria noastră sub forma unor cercuri în spirală; titlul sus, la roșu cules cu C 42 Anticva aldine verzale, fiecare literă cu umbră la maron.

Subtitlul „Manual pentru clasa aVIII-a" este cules cu C 18 Grotesc negre rând, plasat culcat la cotor, în negativ. Ministerul este plasat stânga jos într-un cerc alb iar autorii- C 18 Anticva aldine rând (în negativ) și editura în dreapta jos; pe coperta a patra o imagine istorică color, plasată in centrul optic; prețul (casetă) în dreapta jos. Coperta interioară păstrează litera la titlu, subtitlu și autori și are o reproducere color (11,5x14,5 cm) cu editura jos, la roșu pe banda de galben.

Coperta interioară — Început de capitol — Pagină de interior — Cuprins

– **Titlul** pe cotor este gândit pentru citirea lui pe masa de lucru nu vertical într-o bibliotecă. Ministerul se plasează de obicei sus.

– **Coperta interioară** păstrează litera de pe cea exterioară, dar ideea grafică cu „Gânditorul" putea fi folosită și aici binențeles simplificată, eventual numai statueta.

– **Plasarea** figurilor marginal dreapta pe 5 cm este corespunzătoare pentru portrete, dar minimalizează imaginile de ansamblu.

– **Figurile îngropate** în text, pe pagină de stânga (la cotor) ar necesita carte legată prin coasere cu ață pentru o bună deschidere.

Interesantă rezolvarea coloncifrelor stânga - dreapta alături de un mic vas românesc de Cucuteni.

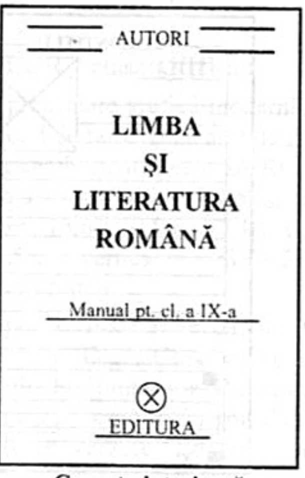
Textul de bază : C 10/10 grotesc sn.r. foarte bine ales, foarte citibil.

„LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ"- Manualul pentru clasa a IX-a - ediție veche. Text circa 550 file mss (550 x 2000= 1 100 000 s : 40000 = 27,5 coli autor text). Mapa cu ilustrații: desene liniare (portrete)=27; facsimile cu raster = 25; autotipii = 11: total 63 figuri = 0.5 coli ilustrații.

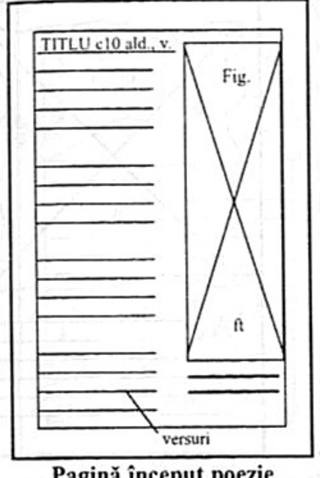
Format 16/70x100; coperta legată 1/2 (scoarță) cu pergamoid la cotor, la 2 culori: fond bleu, texte și titlu cu albastru închis, chenar decorativ în negativ, fără titlu pe cotor. Unitatea grafică dintre coperte se păstrează prin folosirea aceleiași litere - Anticva aldine verzale contur. Format de text 7x11 cv - litera C 10/12 Anticva drepte rând.

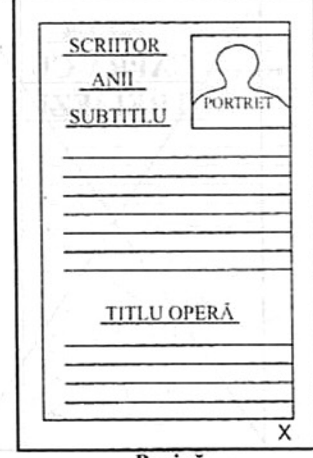
Coperta exterioară

Coperta interioară

Pagină început poezie și facsimil

Pagină scriitor clasic

CARTEA PENTRU COPII

Caracteristici: preponderența ilustrațiilor color; formate mari (8 din coală, dar și pătrățoase); textul cules cu C 14, 16, 18; folosirea literelor grotesc - pentru claritate, dar și clasice; desene clare, fără stilizări exagerate sau deformări; macheta calculată la toată cartea cu plasarea desenelor după textul care reflectă momentul ilustrat; text pe 2 coloane.

Tematica: povești, basme, cărți de colorat, benzi desenate, legende.

Formate indicate: • 8/61x86 (A4) - 21,5x30,5 cm - rot.21x29,5 cm

Format de text: 15,8x22 cm = 2 col. a 4 1/4x 11 cv(1 cicero între coloane)

• 8/54x84 - 21x27 cm- rot. 20,5x26 cm

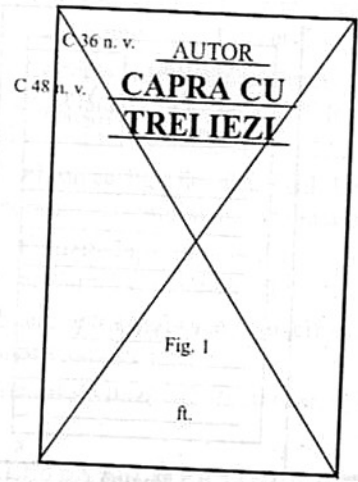
Format de text: 14.8x19 cm = 2 col. a 4x10 1/2 cv

• 12/61x86 - 21,5x20,3 cm - rot. 21x19,3 cm

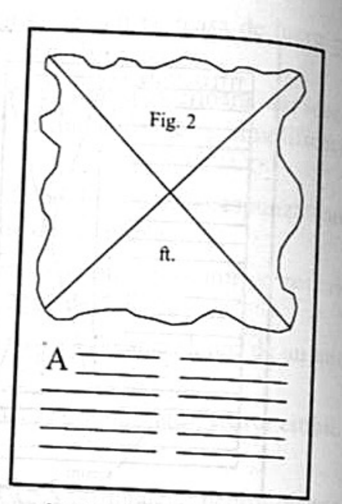
Format de text: 16,5x14cm = 2 col. a 4 1/2x8 cv

Rame albe mari pentru a favoriza ilustrațiile scoase pe ramele albe: cotor 2 cm; sus 2,5 cm; față 3 cm; jos 3,5 cm.

Ilustrații mari, policromii, dar și vignete în text, elemente grafice decorative, frontispicii... desenele scoase la tăiere trebuie să sugereze continuarea imaginii în natură, fără a decupa prin rotunjire un element important.

COPERTA EXTERIOARĂ

ÎNCEPUT POVESTE

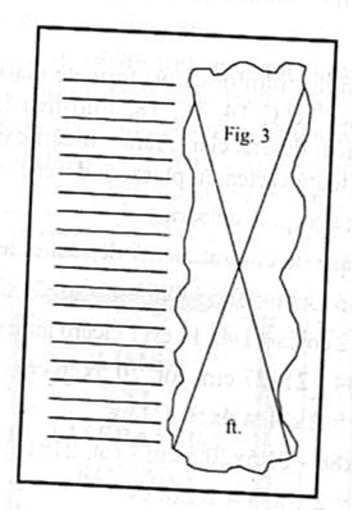
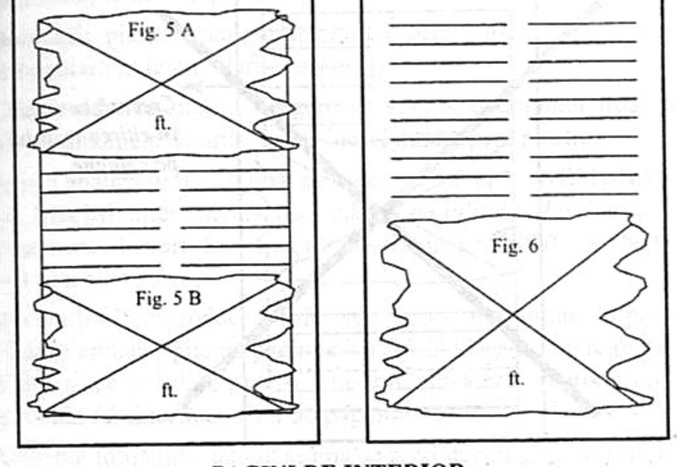

Fig. 4

ft.

PAGINI DE INTERIOR

PAGINI DE INTERIOR

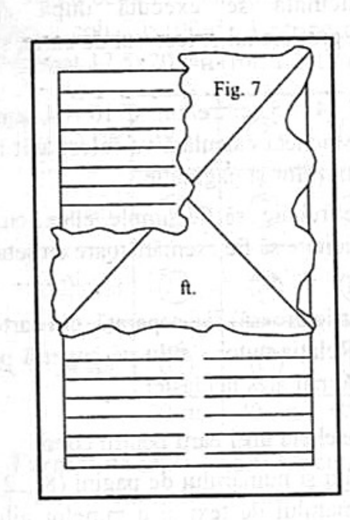

Fig. 8

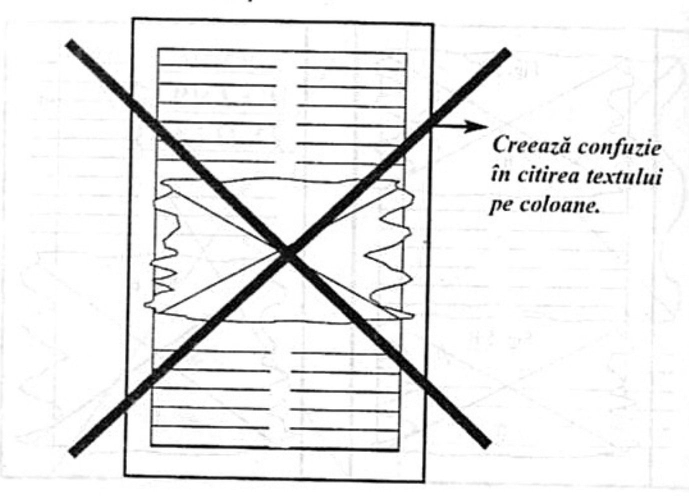
ft.

EDITURA

Preț

ULTIMA COPERTĂ

AŞA NU!

DE REŢINUT: Macheta calculată se execută după alegerea momentelor de ilustrat împreună cu graficianul şi lectorul de carte, stabilindu-se şi formatul lor.

Pentru calcularea textului: C 14 = 5 semne/cm; C 16 = 4 semne/cm; C 18 = 3 semne/cm (7; 6; 5 s/cv). Macheta calculată va folosi atât la culegerea textului cât şi la scanarea ilustraţiilor şi paginaţie.

La cărţile de colorat desenele trebuie să fie simple, clare, cu contururi groase şi precise, iar culorile solicitate să fie asemănătoare cu seturile de culori din librării.

Coperta poate fi din coală (hârtie groasă) sau separată, din carton cretat, broşată şi eventual celofanată. Relaţia autor - titlu pe copertă poate fi apropiată ca mărimea (corp) de literă mai ales la clasici.

PROPUNERE De executat macheta unei cărţi pentru copii:

Obiective: Alegerea formatului şi numărului de pagini (8, 12 maximum 16 pagini). Determinarea formatului de text şi a ramelor albe prin metoda diagonalelor pereche; alegerea momentelor celor mai semnificative pentru ilustrare şi plasarea lor în pagină, inclusiv vignete. Pe fiecare desen se va indica: numărul figurii; dimensiunea în cm (lăţime şi înălţime); momentul ales pentru ilustrare. Coperta poate fi din coală sau separată, pe carton cretat - caz în care paginile 2 şi 3 ale copertei nu vor fi albe ci desene sau text.

CARTEA şi ALBUMUL DE ARTA

Destinaţie: amatori şi colecţionari de artă, elevi şi studenţi la liceele de artă şi facultăţile de artă plastică.

Domenii: pictură, sculptură, grafică, artă populară (pictură naivă, sculptură populară în lemn, olărit, cusături).

Cărţile de artă cuprind, în general, viaţa şi opera unui artist plastic consacrat, iar albumele de artă - reproduceri după opere plastice.

Pentru analiza grafică a unei cărţi de artă am ales „REMBRANDT" - colecţia „Maeştrii artei universale" - editată de Editura Meridiane, specializată în asemenea lucrări. Lucrarea are 80 file mss x 2 000 s = 160 000 s : 40 000 = 4 coli autor text.

Ilustraţii: 20 reproduceri color sub formă de fluturaşi (reproduceri color pe hârtie cretată lipite pe paginile cărţii); 20 desene liniare (crochiuri) pe fond de raster gri deschis; 16 autotipii alb-negru (reproduceri după tablouri) = total 56 figuri ocupând 50 pagini de carte.

Alegerea formatului a ţinut seama de reproduceri şi de caracteristicile cărţilor de artă: rame albe mari, paginaţie aerisită (cu albituri mari). A fost ales un format deosebit, pătrăţos = 20/70x100 obţinut prin fălţuire manuală (tiraj mic) a coli 70x100 de 4 ori pe orizontală şi de 3 ori pe verticală - rezultă format 17,5x20 cm (rot. 17x19 cm).

17,5 cm	①	②	③	④	⑤
35 cm	⑥	⑦	⑧	⑨	⑩
52,5 cm	⑪	⑫	⑬	⑭	⑮
70 cm	⑯	⑰	⑱	⑲	⑳
	20 cm	40 cm	60 cm	80 cm	100 cm

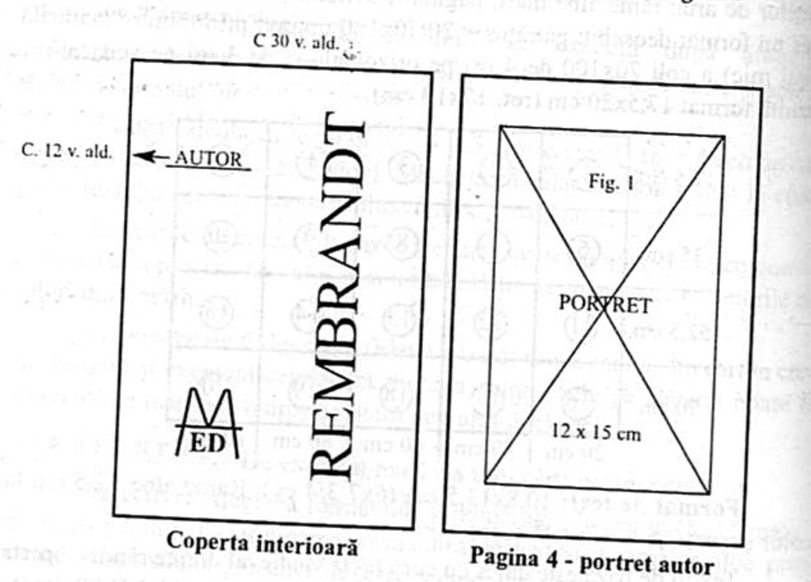
Format de text: 10,8x13,5 cm (6x7 3/4 cv); Rame albe : 2,5 cm la cotor şi sus; 3,5 cm în faţă şi jos.

Textul de bază este cules cu corp 8/10 Medieval drepte rând. Coperta este legată 1/1 relutex (scoarţă) cu tipar la maron închis, titlul C 80 drepte verzale Fantezi.

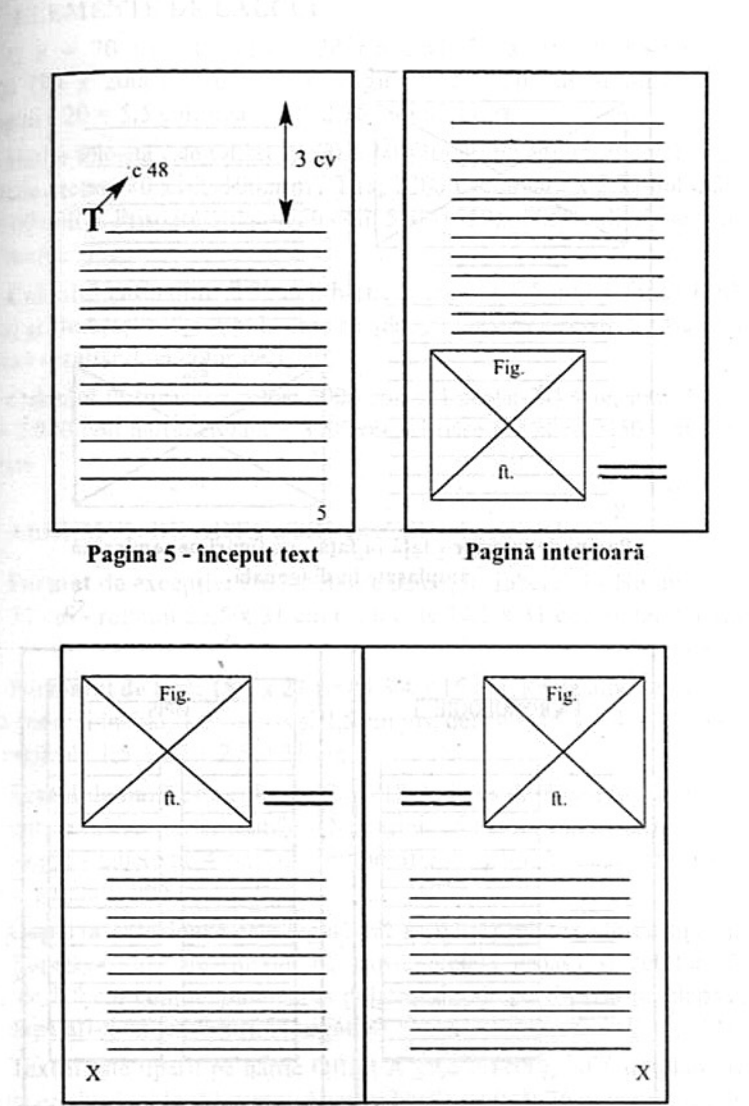
Texte complementare: Cronologie (evenimente importante din viaţa artistului); Opis-ul (lista ilustraţiilor); nu are cuprins.

Coperta exterioară **Paginile 1-2 fila de gardă**

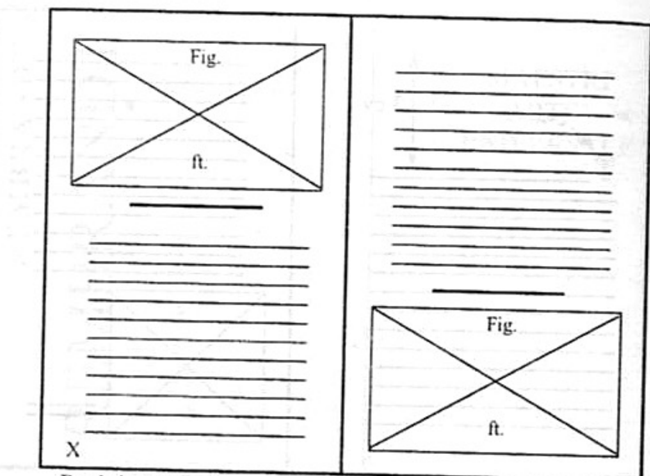

Coperta interioară **Pagina 4 - portret autor**

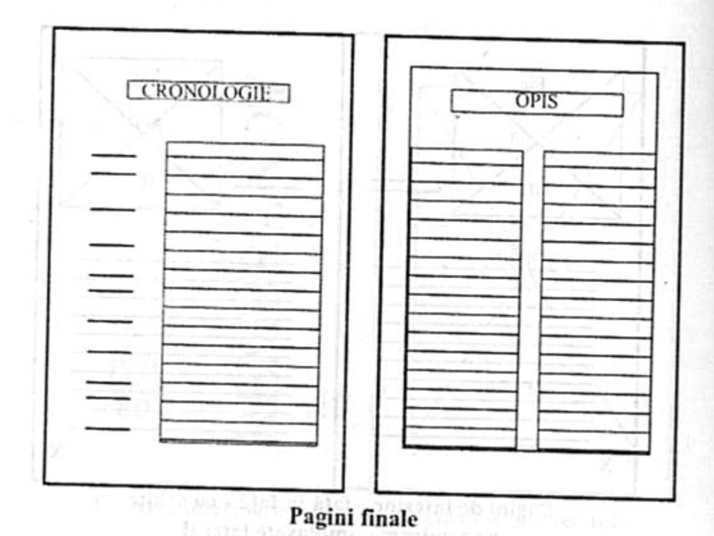

Pagina 5 - început text **Pagină interioară**

Pagini de interior - faţă în faţă - cu schiţe pe semiramă amplasate lateral

Pagini de interior - față în față - cu figuri pe semiramă amplasate în diagonală

Pagini finale

ELEMENTE DE CALCUL

C 8 = 70 s/r - C 8/10 = 38 r/pagină; 70 x 38=2660 s/pagină; 160 000 (80 x 2000) : 2660 = 60 pagini text + 50 pagini ilustrații = 110 pagini : 20 = 5,5 coli tipar : 2 = 2,75 coli hârtie/ex.

Hârtia folosită este Offset A: 70 x 100/100gr/m²; fluturașii color folosesc hârtie cretată 70 x100/100gr/m². Tiraj 2000 exemplare x 2,75 coli hârtie = 5500 coli h. Prisoase 10% = 550 coli; 5500+550 = 6050 coli hârtie pentru tot tirajul.

Calculul cotorului: 2,75 coli hârtie x 2mm = 5,5 mm + forzaț (față și spate) și fluturași = 7,5 mm la care se adaugă grosimea scoarței (mucava + relutex) rezultând un cotor de 1 cm.

Calculul fluturașilor color: 3000 cm² = 1 coală; 2 000 exemplare x 1 coală = 2 000 coli hârtie cretată + 350 coli prisoase (15%) = 2350 coli hârtie cretată.

ALBUMUL DE ARTA „TOULOUSE - LAUTREC"

Format de excepție: 8/64 x 100 (existent în Tabelul 3 - Norma 312) = 25 x 32 cm - rotunjit 23,5 x 31 cm (în loc de 24,5 x 31 cm) rotunjit 1 cm în față.

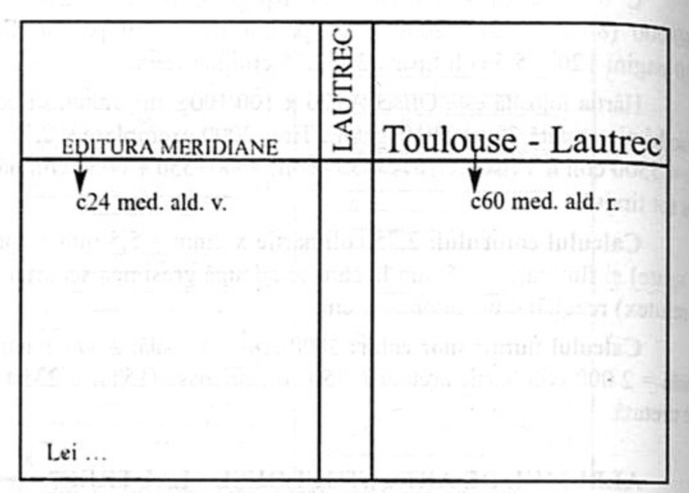
Formatul de text: 15,5 x 27 cm (8 3/4 x 15 cv). Rame albe deosebite: 4 cm la cotor și în față; 1,5 cm sus și 2,5 cm jos, deci 4 + 15,5 + 4 = 23,5 cm, iar pe verticală 1,5 + 27 + 2,5 = 31 cm.

Textul de bază este cules cu C 10/12 Anticva dr. r. conține și un text de prezentare („Vocație și destin") = 20 pagini + 5 desene liniare (crochiuri); o Cronologie - tabele pe 4 pagini; Bibliografie - 1 pagină și listă reproducerilor - 3 pagini (OPIS).

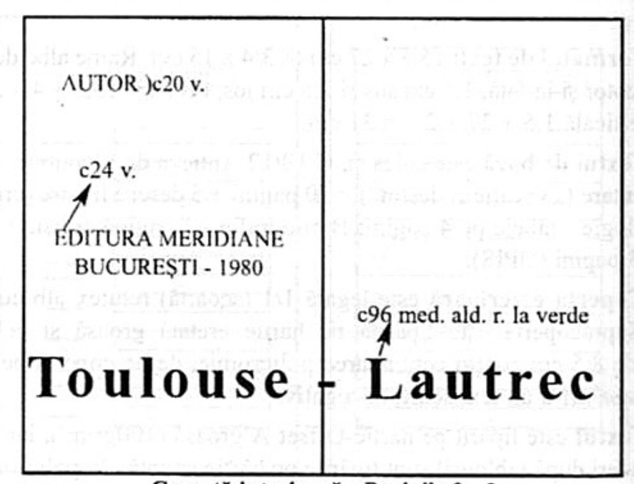
Coperta exterioară este legată 1/1 (scoarță) relutex alb cu tipar la negru. Supracoperta este tipărită pe hârtie cretată groasă și celofanată, clapele de 8,5 cm conțin continuarea policromiei de pe copertă pe clapa I, iar pe clapa aII-a un text scurt, în negativ.

Textul este tipărit pe hârtie Offset A groasă (100gr/m²), iar planșele (reproduceri după tablouri) sunt tipărite pe hârtie cretată: 26 policromii și 30 la alb negru.

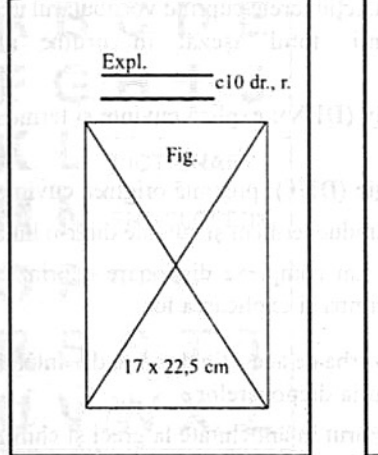
Albumul are 60 pagini = 7,5 coli tipar (60:8); tiraj mic.

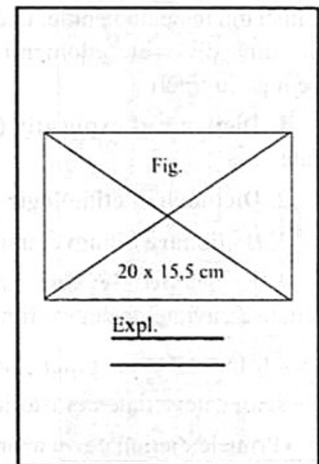

Coperta exterioară (pagina 1 şi 4)

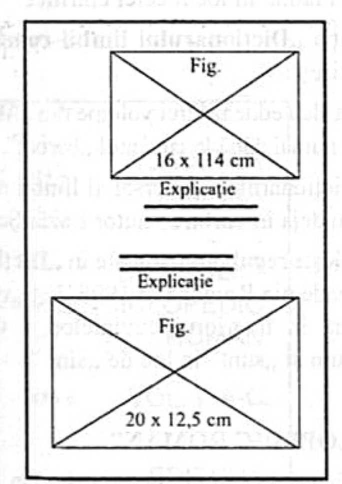

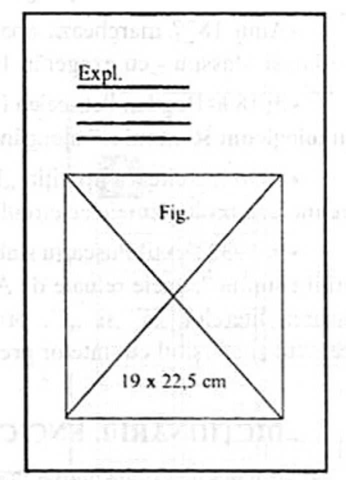
Copertă interioară - Paginile 2 - 3

Planşe color

Planşe alb-negru

DICȚIONARE și ENCICLOPEDII

Tip de carte foarte răspândit, rod al muncii unor mari colective de specialiști din toate domeniile. Dicționarele cuprind vocabularul uzual și termenii din diversele domenii, totul așezat în ordine alfabetică. Reținem patru tipuri :

1. **Dicționarul explicativ (DEX):** explică cuvinte și termeni de specialitate.

2. **Dicționarul etimologic (DET):** prezintă originea cuvintelor.

3. **Dicționare bilingve:** traduc termeni și cuvinte dintr-o limbă în alta.

4. **Enciclopediile:** cele mai complexe dicționare cuprinzând marea majoritate a cuvintelor dintr-o limbă și explicarea lor.

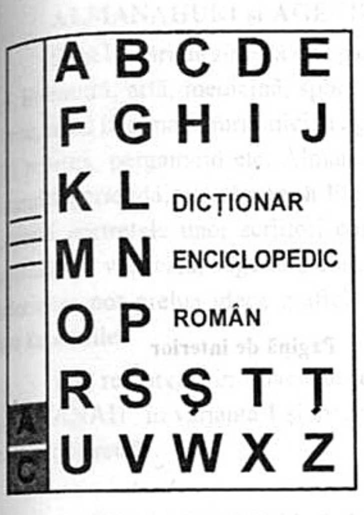
SCURT ISTORIC: Fiind vorba de acest tip de carte des întâlnit prezentăm pe scurt câteva date din istoria dicționarelor :

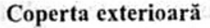
- Primele dicționare au apărut în antichitate la greci și chinezi.
- Primul dicționar român-latin a apărut în jurul anului 1700, la Timișoara, cu autor necunoscut, denumit **„Dicționarul lui Anonimus din Banat"**
- În anul 1860 se adoptă grafia latină în locul celei chirilice.
- Anul 1877 marchează apariția **„Dicționarului limbii române"** de Laurian și Massim - cu exagerări latinești.
- În 1890 Bogdan Petriceicu Hasdeu editează trei volume din **„Magnum Etimologicum Romaniae"** ajungând numai până la cuvântul „bărbat".
- 1896 marchează apariția „Dicționarului universal al limbii române" care include neologismele ce circulau deja în vorbire - autor Lazăr Șeineanu.
- În 1932 Sextil Pușcariu stabilește reguli gramaticale în **„Dicționarul limbii române"**, unele reluate de Academia Română în 1995. Este vorba de folosirea literelor „â" și „î", prima în interiorul cuvintelor, a doua la începutul și sfârșitul cuvintelor precum și „sunt" în loc de „sînt ".

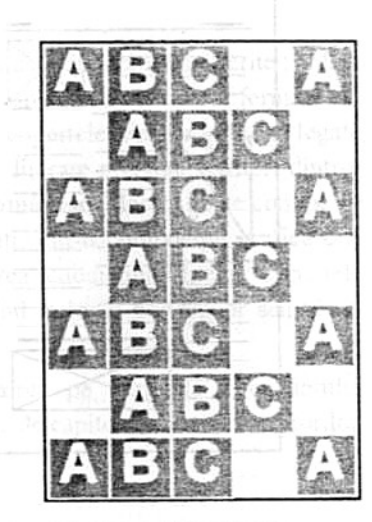
„DICȚIONARUL ENCICLOPEDIC ROMÂN"

Vom analiza prezentarea grafică a acestui dicționar apărut în 1964 în patru volume mari de circa 900 pagini fiecare (233 coli tipar), realizat de colective cu zeci de specialiști din toate domeniile.

Formatul de carte: 16/70 x 100 iar cel de text: 13 x 20,5 cm (7 1/4 x 11 1/4 cv), paginat pe trei coloane a 4 cm (2 1/4 cv) cu rame albe: 1,5 cm la cotor și sus; 2,5 cm în față și 2 cm jos (1,5 +13+2,5 = 17; 1,5+20,5+2 = 24 cm).

Coperta exterioară

Forzat

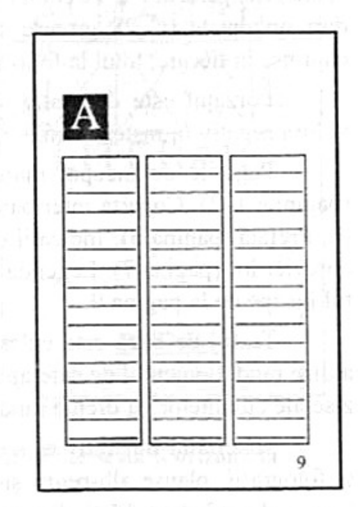
c28 v. ACADEMIA ROMÂNĂ

c36 v. DICȚIONAR ENCICLOPEDIC ROMÂN

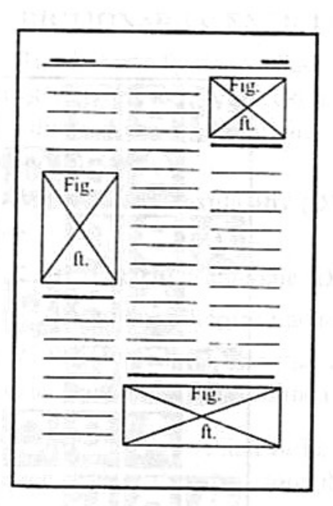
c16 v. VOL. I A-C

c12 v. EDITURA ACADEMIEI

Coperta interioară

Început literă

Pagină de interior

Coperta este legată 1/1 pelior verde închis cu puncte în relief, tipar cu folio aur la titlu şi fundal cu literele alfabetului în blind (tipar sec). Aceste litere sunt repartizate pe 7 coloane orizontale, câte 5 pe rândurile 1, 2 şi 6, 7 şi câte 2 pe rândurile 3, 4 şi 5 pentru a face loc casetei cu titlu în dreapta. Editura apare pe coperta aIV-a. Pe cotor (5-6 cm fiecare volum) apare titlul pe trei rânduri orizontale (C 28 grotesc sn. verzale), numărul volumului şi literele cuprinse în fiecare; totul la folio aur - literele de jos apar negativ în folio aur.

Forzaţul este decorativ realizând un joc grafic cu literele fiecărui volum negativ în raster vernil.

Paginile de început marchează: Pagina de titlu fals cu verso alb (paginile 1–2); Coperta interioară (pagina 3); Colectivele de autori (pagina 4); Prefaţă (pagina 5); Indicaţii de folosire a dicţionarului (pagina 6); Lista abrevierilor (pagina 7); Legenda semnelor convenţionale (pagina 8), iar textul începe de la pagina 9.

Textul de bază este cules cu C 8/10 Anticva; cuvântul explicat cu aldine rând; domeniul de care aparţine cu capităluţe, iar explicaţiile propriu-zise ale cuvintelor cu drepte rând.

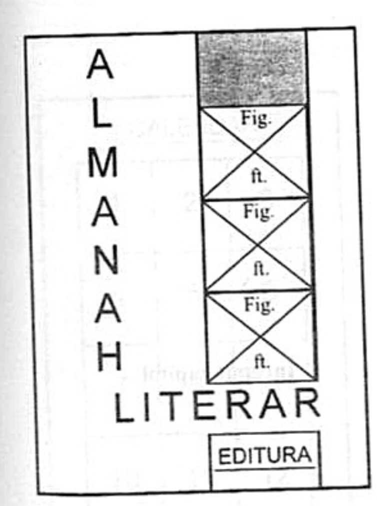
Materialul ilustrativ este compus din: desene liniare, portrete liniare şi fotografii; planşe alb-negru şi color tipărite pe hârtie cretată şi lipite la locul indicat în text, hărţi alb-negru şi color - unele pliate şi lipite.

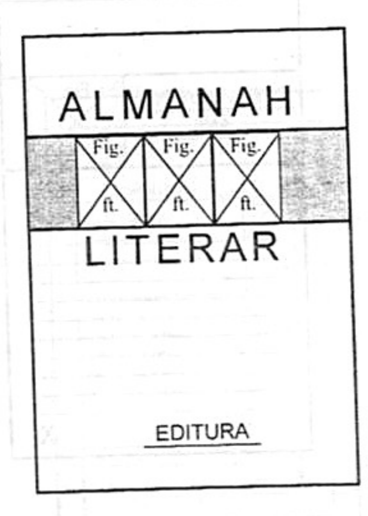
Hârtia folosită este velină - ilustraţii 70 x 100/80 gr/m2.

ALMANAHURI şi AGENDE

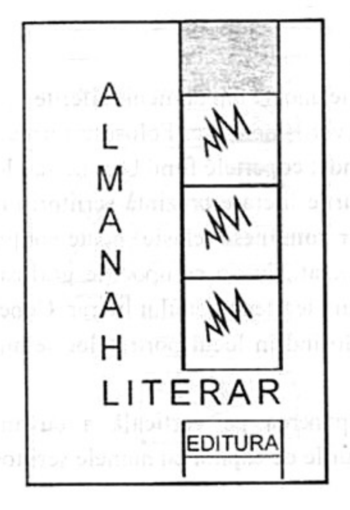
Sunt lucrări de sinteză cu apariţie anuală din domenii diferite : politică, literatură, artă, medicină, sport, divertisment etc. Folosesc formate diferite, mari la almanahuri, mici la agende; copertele fiind broşate sau legate 1/1 velutex, pergamoid etc. Almanahurile literare prezintă scriitori dintr-o anumită perioadă; un **Almanah literar românesc** (clasic) poate conţine pe copertă portretele unor scriitori consacraţi, într-o compoziţie grafică orizontală sau verticală, sugerând continuitatea fenomenului literar. Copertele interioare pot prelua ideea grafică folosind în locul portretelor semnături sau facsimile.

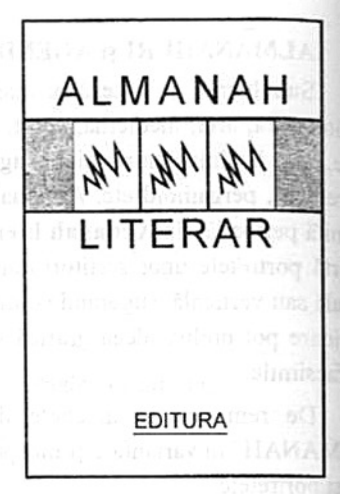
De remarcat în machete dispunerea pe verticală a cuvântului „ALMANAH" în varianta 1 şi începuturile de capitol cu numele scriitorilor, anii şi portretele.

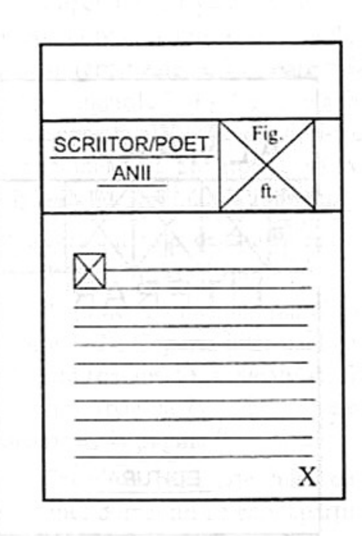

Coperte exterioare - compoziţie grafică verticală şi orizontală

Coperte interioare

Început capitol

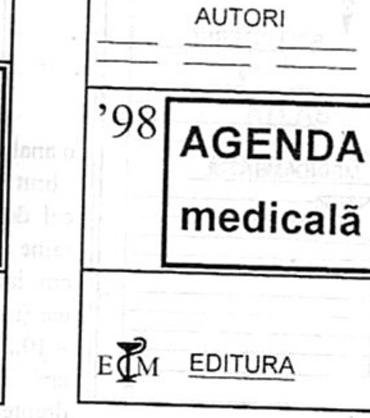
AGENDĂ MEDICALĂ ANUALĂ

Este un almanah de format mic, portabil, ce conține toate medicamentele aflate în farmacii și spitale, într-un anumit an și indicațiile necesare folosirii lor, pe domenii medicale.

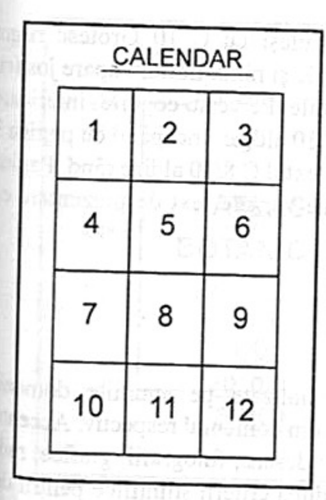
Apelează la formatul 32 din coală (61 x 86 sau 70 x 100).

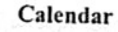

Coperta exterioară

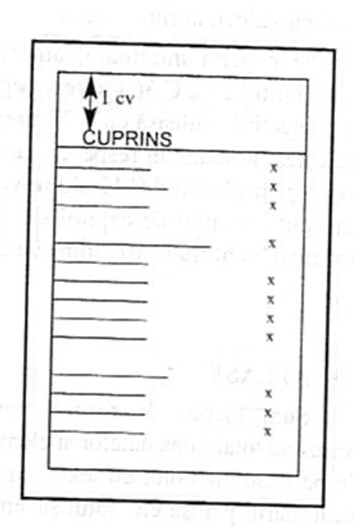

Coperta interioară

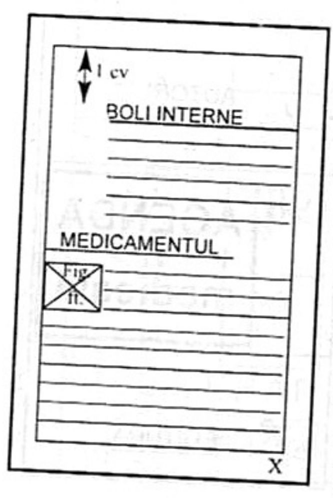

Calendar

Cuprins

Pagină început de text

Agenda medicală 1998, pe care o analizăm grafic, are formatul 32/61x86 - brut 10,7x15,2 - finit 10,2x14,2 cm, iar cel de text 7,6x10,8 cm (4 1/4x6 cv); rame albe : cotor 1 cm, sus şi în faţă 1,6 cm, iar jos 1,8 cm = rame albe economice (mici). (calcul orizontal : 1+7,6+1,6 = 10,2 cm; vertical: 1,6+10,8+1,8 = 14,2 cm). Textul este cules cu C 8/10 Antiqva drepte rând; titlurile C 16 aldine verzale.

Ilustraţiile pot fi sigle ale medicamentelor sau firmelor care le-au produs; coperta este legată 1/1 relutex alb cu tipar la negru + galben.

Titlul pe coperta exterioară este cules cu C 48 Grotesc negre verzale primul rând şi de rând al doilea (medicală). Aici rasterul sugerează zona tipărită cu galben auriu.

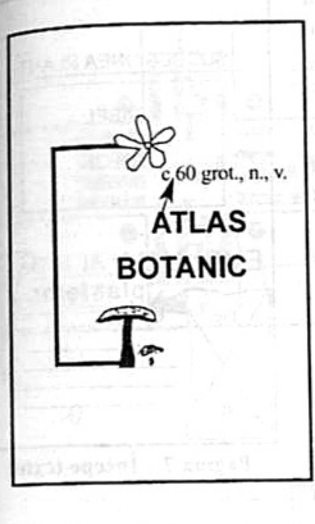
Pe coperta interioară, autorii sunt culeşi cu C 10 Grotesc negre verzale, iar titlul cu C 36 Grotesc negre verzale şi rând. Editura apare jos (cu sigla respectivă) culeasă cu C 10 drepte verzale. Pe verso copertei interioare apare calendarul anului respectiv cules cu C 10 aldine. Începând cu pagina 3 apare Cuprinsul - titlul C 12 aldine verzale - textul C 8/10 aldine rând. Pagina de început are titlul de capitol - C 16 aldine verzale text de prezentare cu aldine rând, subtitlu C 10 aldine verzale.

ATLASE

Sunt lucrări de format mare, specializate pe anumite domenii, cuprinzând totalitatea datelor şi elementelor din domeniul respectiv. Accentul cade pe ilustraţia color cu texte explicative: desene, fotografii, grafice, radiografii, hărţi, planşe etc. totul sistematizat după criterii ştiinţifice pentru documentare şi studii de specialitate.

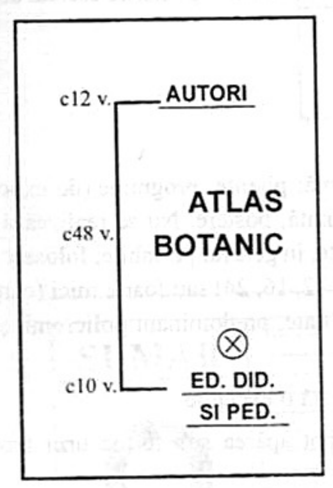
Cele mai întâlnite atlase sunt: BOTANIC; ZOOLOGIC; GEOGRAFIC; ANATOMIC.

„Atlasul botanic" editat de Editura Didactică şi Pedagogică cuprinde

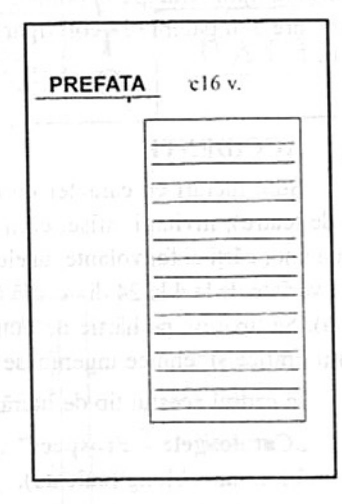

Coperta exterioară

Fila de gardă

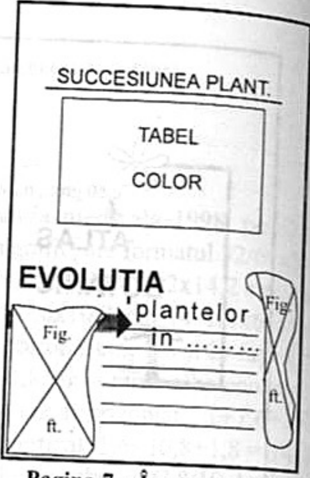
Coperta interioară

Pagina 5 – Prefaţa

totalitatea plantelor începând cu Era Neozoică. Formatul este 8/70x100 - brut 25x35 cm - finit 24,5x34 cm. Textul este paginat pe 2 coloane a 9,5 cm (5 1/4 cv) astfel formatul de text este 9,5+1+9,5 x 29 cm adică 5 1/4+1/2+5 1/4x16 cv (11 x 16 cv). Rame albe: cotor 2 cm; sus, în față și jos câte 2,5 cm (calcul orizontal : 2+20+2,5 = 24,5 cm; vertical: 2,5 + 29 + 2,5 =34 cm).

Coperta exterioară este legată 1/1 pânză Etamină (in gros) cu tipar la metalin verde; atlasul are supracopertă bogat ilustrată și clape albe de 8.5 cm (se putea continua desenul). Textul de bază: C 10/10 Gill (grotesc) seminegre rând (și cursiv).

Pagina 7 – Începe textul

Texte auxiliare: **Clasificarea plantelor** (tabele pe fond vernil); **Mic dicționar de explicare a termenilor de specialitate; Index alfabetic** (denumirea plantelor și pagina la care se găsesc) și **Sumarul** în cinci limbi. Este realizat la tipografia „Arta grafică" la Ofset 4 culori pe hârtie cretată de 100 gr/m²; are 216 pagini (27 coli tipar).

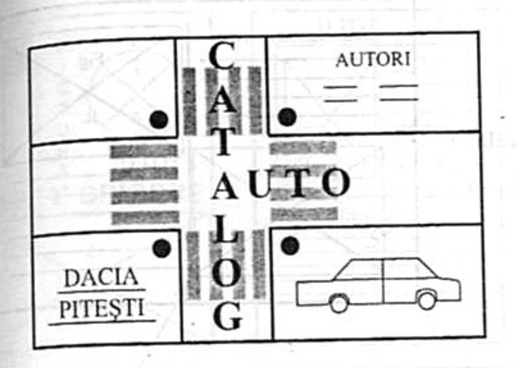
ACCIDENȚE

Sunt lucrări cu caracter de reclamă: pliante, programe (de expoziții sau de teatru), invitații, afișe, cărți de vizită, postere. Nu se realizează sub forma unor cărți ci foi volante, unele pliate, în general portabile; folosesc formate variate de la 4 la 24 din coală (4, 8, 12, 16, 24) sau foarte mici (cărți de vizită). Se tipăresc pe hârtie de bună calitate, predominant policromii și au soluții grafice și tehnice ingenioase.

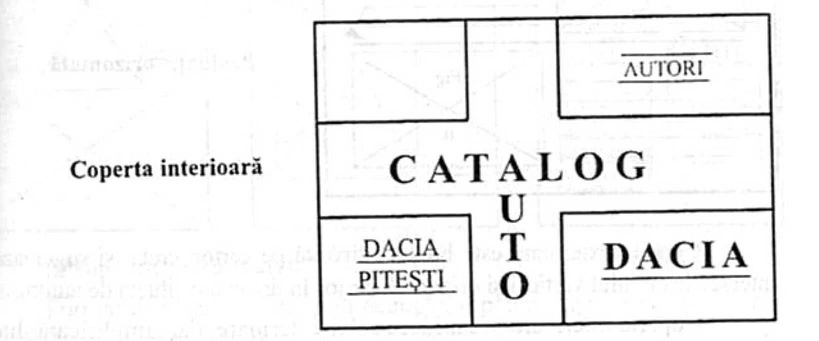
În cadrul acestui tip de lucrări există o excepție :

„Cataloagele - Prospect" care pot apărea sub forma unei broșuri folosind formate oblong (culcate).

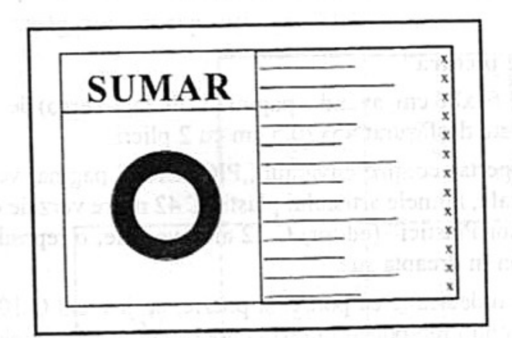
„Catalogul auto Dacia" folosește formatul oblong 16/100x70 - brut 25x17,5 cm - finit 24,5x16,5 cm (culcat). Formatul de text: 2 coloane a 10 cm cu 1 cm albitură între coloane x13 cm. Rame albe: cotor și sus 1.2 cm; față și jos 2.3 cm. (calcul orizontal : 1,2+21+2,3 = 24,5 cm; vertical: 1,2+13+2,3 = 16,5 cm).

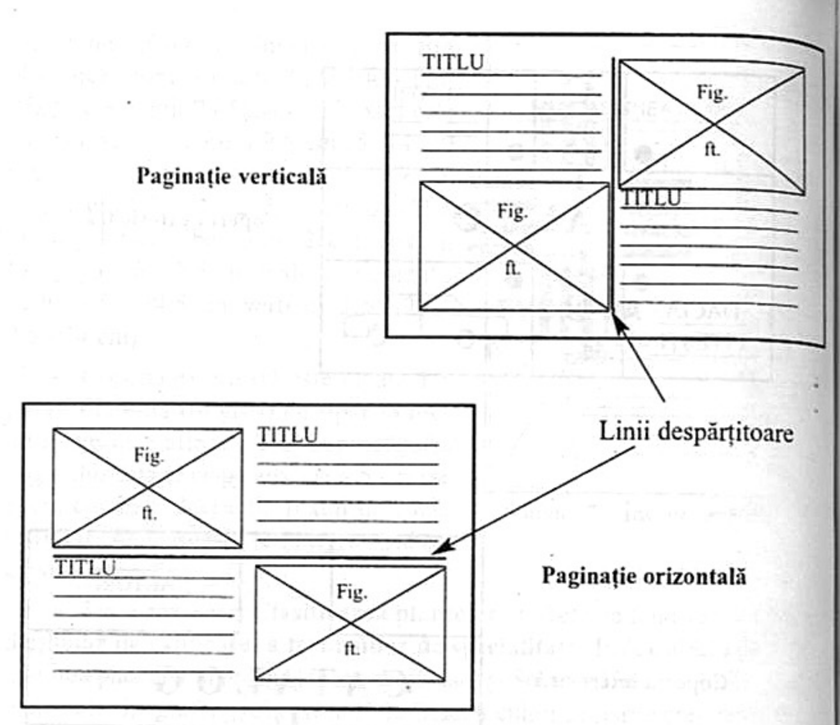
Coperta exterioară

Coperta interioară

Sumar

Coperta exterioară este broşată, tipărită pe carton cretat şi sugerează o intersecţie cu titlul vertical şi orizontal, iar jos în dreapta o siluetă de autoturism.

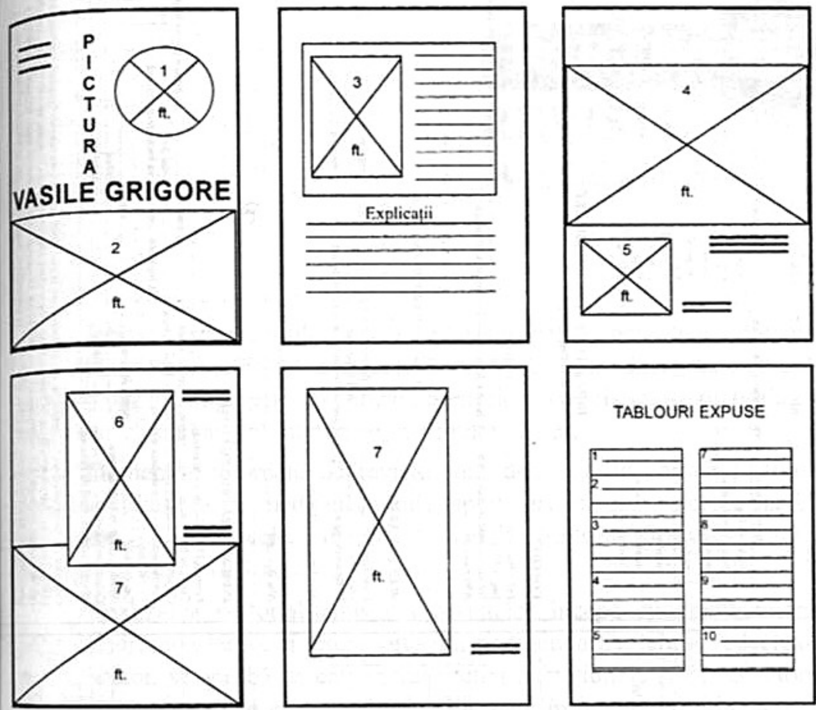
Coperta interioară preia ideea celei exterioare, dar simplificată; litera la titlu poate fi C 60–80 verzale la cea exterioară şi C 40-48 verzale la cea interioară. De observat paginaţia verticală sau orizontală marcate de linii despărţitoare.

„Pliant expoziţie pictură"

Realizat din coală 61x86 cm, având 6 pagini (3 file faţă-verso) de format 16/61x86, pliantul este desfăşurat 45x20,5 cm cu 2 plieri.

Prima pagină (coperta) conţine cuvântul „PICTURA" paginat vertical cules C 28 negre verzale; numele artistului plastic C 42 negre verzale orizontal; „Uniunea Artiştilor Plastici" (editor) C 12 albe verzale; o reproducere (tip A) şi un medalion în dreapta sus.

Pe pagina 2 apare o dedicaţie cu portret şi poezie, iar jos text C 10/12 sn. rând; paginile 3-4-5 conţin reproduceri după tablouri, iar pagina 6 opis-ul tablourilor din expoziţie.

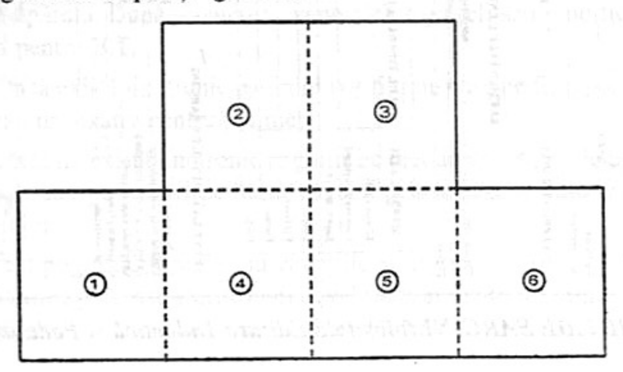

„Program piesă teatru"

Format deosebit realizat prin decupaj, 4 pagini faţă- verso orizontale şi încă 2 faţă- verso pe mijloc sus (vezi macheta).

Mijlocul poate fi folosit pentru fotomontaj cu actori şi secvenţe din piesă, iar celelalte pagini cu texte, fotografii, scurte interviuri etc.

NOTĂ Similar se poate realiza un pliant de prezentare a unui mare magazin sau expoziţie gen TIB.

EDITURA DIDACTICĂ - R.A.
București - str. Spiru Haret nr. 12
Telefon: 313.41.13 fax: 313.41.13
Data ....
Comanda nr .... Data ....

Imprimeria ....

Comanda nr ....

APROBAT
Director,

CAIET DE SARCINI

Nr. plan:

TITLUL LUCRĂRII ....

clasa .... limba ....
Redactor .... Autor ....
Tehnoredactor .... Grafician ....
Felul legatului ....

TIRAJ PROVIZORIU:

Tirajul definitiv vi-l comunicăm înaintea începerii tirajului

ELEMENTELE GENERALE ȘI FELUL MATERIALELOR

Format carte .... nerotunjit .... rotunjit ....
Format text .... cm. Felul culegerii .... Coli tipar ....
Planșe .... Hărți ....

SPECIFICAȚIE	FELUL TIPARULUI	Nr. culori	MATERIALE
Blocul cărții			
Coperta exterioară			
Supracopertă			
Cotor			
Forzațul			
Planșe			
Hărți			

ANEXE LA CAIETUL DE SARCINI

File de manuscris ....
Desene originale interior .... Filme .... CD ....
Originale copertă interioară .... Filme .... CD ....
Originale supracopertă .... Filme .... CD ....
Originale planșă .... Filme .... CD ....
Alte materiale .... Filme .... CD ....

TERMENE PLANIFICATE

Semnal			
Livrare	Tranșa I / Tranșa II		

Tehnoredactor .... Șef prognozare .... Director adjunct ....

INDICAȚII PENTRU CULEGERE

Culegerea se execută în:
Editura:
.... calcuri .... filme .... CD

Tipografie ....
Filme ....
.... montaje

Specificație	Corp	Caracter	Garnitură
Textul de bază			
Textul complementar			
Introducerea			
Prefața			
Întrebări			
Numerot. probleme			
Cuprins			

Specificație	Corp	Caracter	Garnitură
Note			
Leg.			
Lecție			
Nr. parte			
Parte			
Nr. capitol			
Capitol			
Titlul			
Subtitlul			

INDICAȚII PENTRU IMPRIMARE

A. ELEMENTELE EXTERIOARE

COPERTA

Felul tiparului .... Nr. culori .... clape ....
pag. a IV-a .... cotorul .... se lăcuiesc/se celofanează
Ne veți trimite andruk pentru B.T. însoțit de originale și manuscrisul anexat.
Alte indicații ....

B. ELEMENTELE INTERIOARE

BLOCUL CĂRȚII

Felul tiparului .... format nerotunjit .... format rotunjit ....
culori .... coli în culoare ....
Se tipărește pe a .... pagini pentru broșat/legat se coase cu ață .... termoclei ....

PLANȘE ȘI HĂRȚI

.... planșe .... culori; tipar ....; format ....
Alte indicații ....

INDICAȚII PENTRU LEGĂTORIE

Formatul blocului de carte rotunjit .... X .... cm ....
Colile se fălțuiesc în .... pagini; se coase cu ață .... termoclei .... pentru broșat/legat
Coperta exterioară va avea .... bigari; clapa de .... cm; cantul de .... mm.
Pentru legat se va întrebuința mucava de .... la legătură; cotorul se va lucra drept/rotund
Forzaț hârtie .... format ....
Capitalband ....; semn de carte .... schnitt ....
Pânza la cotor va fi de culoare .... simbol ....
Cotorul se imprimă .... culoare .... sau în folio ....
Pânza scoarțelor va fi de culoare .... simbol ....

Odată cu predarea corecturii în pagini, se vor trimite editurii și andrukuri pentru toate anexele (copertă, supracopertă, planșe, hărți etc.), iar corecturile să fie însoțite de anexele predate. După terminarea tiparului ne veți trimite exemplarele de semnal, iar după B.D. exemplarele cerute de editură. După expirarea termenului legal, tipografia se obligă a preda editurii, fără altă cerere, "BUNUL DE TIPAR" al manualului, manuscrisul, sau montajele manualului și ORIGINALELE DE REPRODUS ÎN ORDINEA NUMEROTĂRII LOR ÎN CARTE.

Model CAIET DE SARCINI folosit de Editura Didactică și Pedagogică

REVISTE

„Mozaic informativ ilustrat"

Revista este un mijloc mass-media cu apariție periodică (săptămânală, bilunară, lunară) cu o structură ce se apropie de caracteristicile ziarelor, dar ilustrația este mai bogată numeric și coloristic, iar materilalele scrise (articolele) se pot întinde pe mai multe pagini.

Domeniile abordate de reviste sunt deosebit de variate : știință, politică, cultură, artă, medicină, modă, sport, divertisment etc. Formatele alese sunt în general cele 8 din coală; analele științifice și revista istorică folosesc formatul 16/70x100.

Realizarea editorial-tehnică a revistelor începe cu documentarea redactorilor, reporterilor și fotoreporterilor pe teren; articolele se redactează pe calculator, se aprobă de către șeful secției redacționale și de redactorul șef. În același timp se execută fotografiile care împreună cu articolele se predau redactorului șef, acestea ajungând la secretarul de redacție care verifică toate materialele, le calculează și întocmește macheta fiecărei pagini. După aprobarea acestor machete se dau indicații pentru text, titluri și fotografii, necesare în procesul de paginație pe calculator, o dată cu machetele. Ilustrațiile vor fi scanate și aduse la formatele din machete, textele vor fi preluate din rețea și după culegerea titlurilor se alcătuiesc paginile. Print-urile după pagini se predau la Corectură, secretarului de redacție și responsabilului de număr care răspunde în fața redactorului șef de orice greșeală apărută. După scoaterea eventualelor greșeli sau modificări se dau print-uri pentru B.T.

Dacă există linotronic paginile vor fi transpuse pe film pozitiv pentru Offset sau în negativ pentru polimeri.

Dacă nu există linotronic paginile se predau spre tipar fie pe dischete, fie pe calc sau pe trageri pe hârtie cretată pentru text și titluri cu anexarea fotografiilor.

În tipografie, filmele sau calcurile sunt montate pe coli, copiate pe plăci metalice presensibilizate apoi developate și fixate pe cilindrii de formă ai mașinilor de tipărit (plane sau rotative). După potrivirea corectă a culorilor

se dă „Bunul de tipar" şi „Bunul de difuzare" semnate de responsabilul de număr sau secretarul de redacţie. Copertele pot fi din coală sau separate, tipărite pe carton velin sau cretat şi cusute la blocul revistei.

Vom analiza prezentarea grafică a câtorva reviste din domenii diferite: istorie, politică, medicină, teatru, modă, cinematografie, sport.

Revista „MAGAZIN ISTORIC"

Prezintă fapte şi întâmplări din toate timpurile şi din toată lumea, cu accent pe istoria românilor. Apare lunar, sub formă de broşură, format 16/70x100. Coperta exterioară reproduce pe faţă şi pe verso: picturi, fresce, scene istorice, portrete, obiecte de artă veche etc. Apare de obicei cu 4 planşe (coliţă) la 2 culori (negru + maron) reprezentând personalităţi istorice; sunt lipite între două coli sau la mijlocul unei coli.

Volum: între 80-96 pagini = 5-6 coli de tipar = 2,5- 3 coli hârtie. Se tipăreşte la Offset în 2 culori (negru şi roşu cărămiziu) pe hârtie Offset A de 56 gr/m².

Rubrici (similar capitole): Dicţionar istoric, Enigme ale istoriei, Microarhivă, Prezenţe româneşti în cultura europeană.

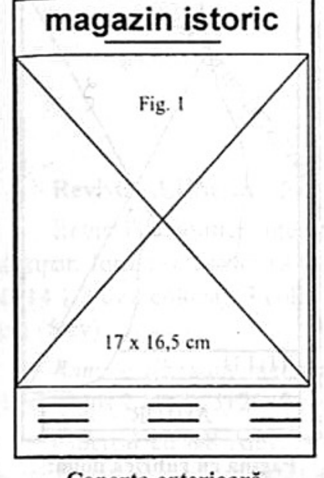
Formatul de text: 14,5x21 cm (8x11 1/2 cv) încadrat vertical între două linii seminegre (două puncte); ramele albe sunt foarte mici: cotor 1,2 cm până la text (inclusiv linia); sus 1,5 cm; în faţă 1,3 cm până la text şi jos 1.5 cm; nu are colontitluri; coloncifra jos marginal.

Colonaj de bază: 3 coloane a 4.5 cm (2 1/2 cv) şi 2 coloane a 7 cm (4 cv). Calcul orizontal: 1,2+14,5+1,3=17 cm; vertical: 1,5+21+1,5=24 cm.

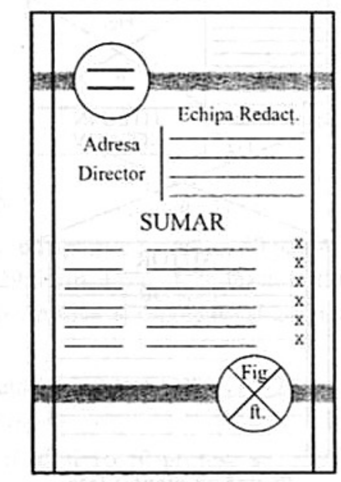
Textul de bază : C 8/8 grotesc sn.rând şi C 10/10 negre rând.

Coperta broşată, tipărită pe carton cretat 70x100/140 gr/m², lipită la cotor, având numai 2 biguri; titlul c 36 grotesc negre rând contur negativ în albastru iar jos (sub fotografia color) titluri din interior cu 12 grotesc sn. r. negativ în bandă de albastru.

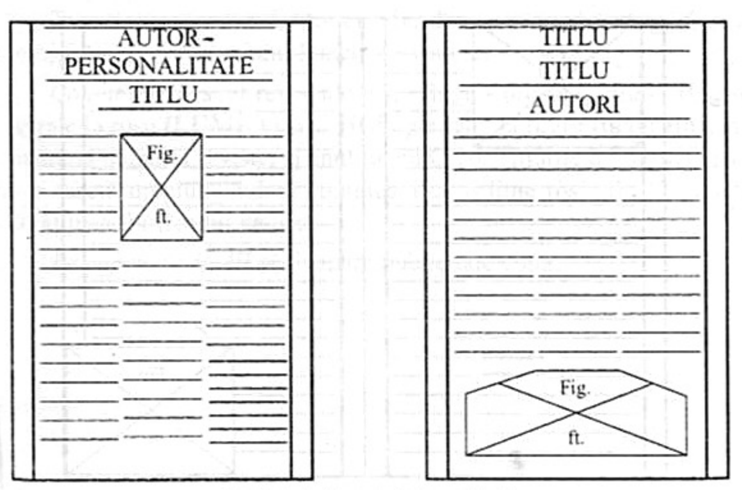
La pagina 1 sus apar: adresa redacţiei, numele directorului şi colectivul redacţional, apoi Sumarul între două linii la roşu, având titlul revistei în medalion; jos dreapta o efigie istorică şi textul „Cartea dumneavoastră de istorie în fiecare lună" cules C 14 grotesc n. r. în negativ. Articolele încep cu titlurile, între 4 linii orizontale de 4 p, culese cu C 24 grotesc negre verzale şi mai jos autorii cu C12 grotesc sn. verzale.

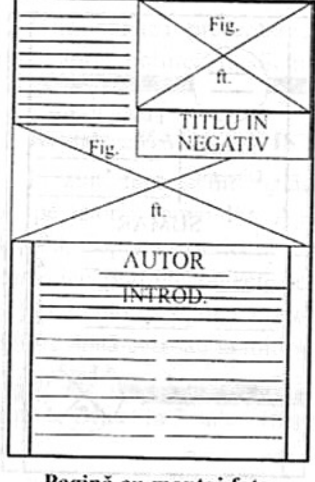
Coperta exterioară

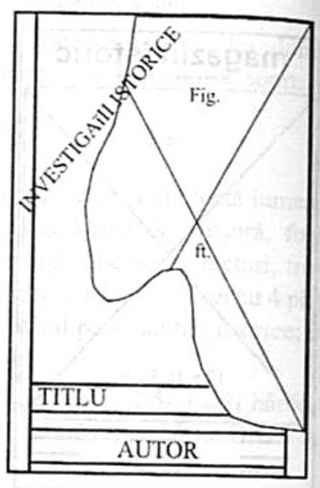
Pagina 1

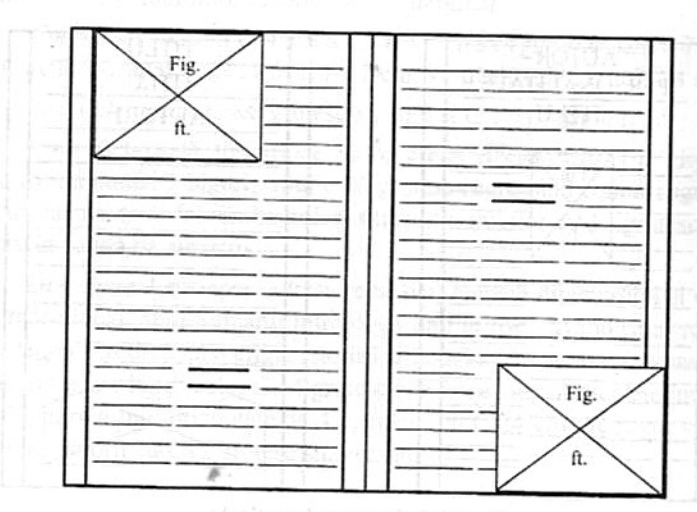
Pagini de început de articole

Pagină cu montaj foto și text

Pagină cu rubrică nouă: foto (tifeț)+titluri

Pagini de interior

Revista „LUMEA - MAGAZIN "

Revistă de politică internațională cu apariție lunară în 80 pagini = 10 coli tipar, format 8/61x86 (A4) = 21x29,5 cm. Format de text: 18x26 cm (10x14 1/2 cv); colonaj: 3 coloane a 5,6 cm (3cv și 6 puncte) și 2 coloane a 9 cm (5 cv).

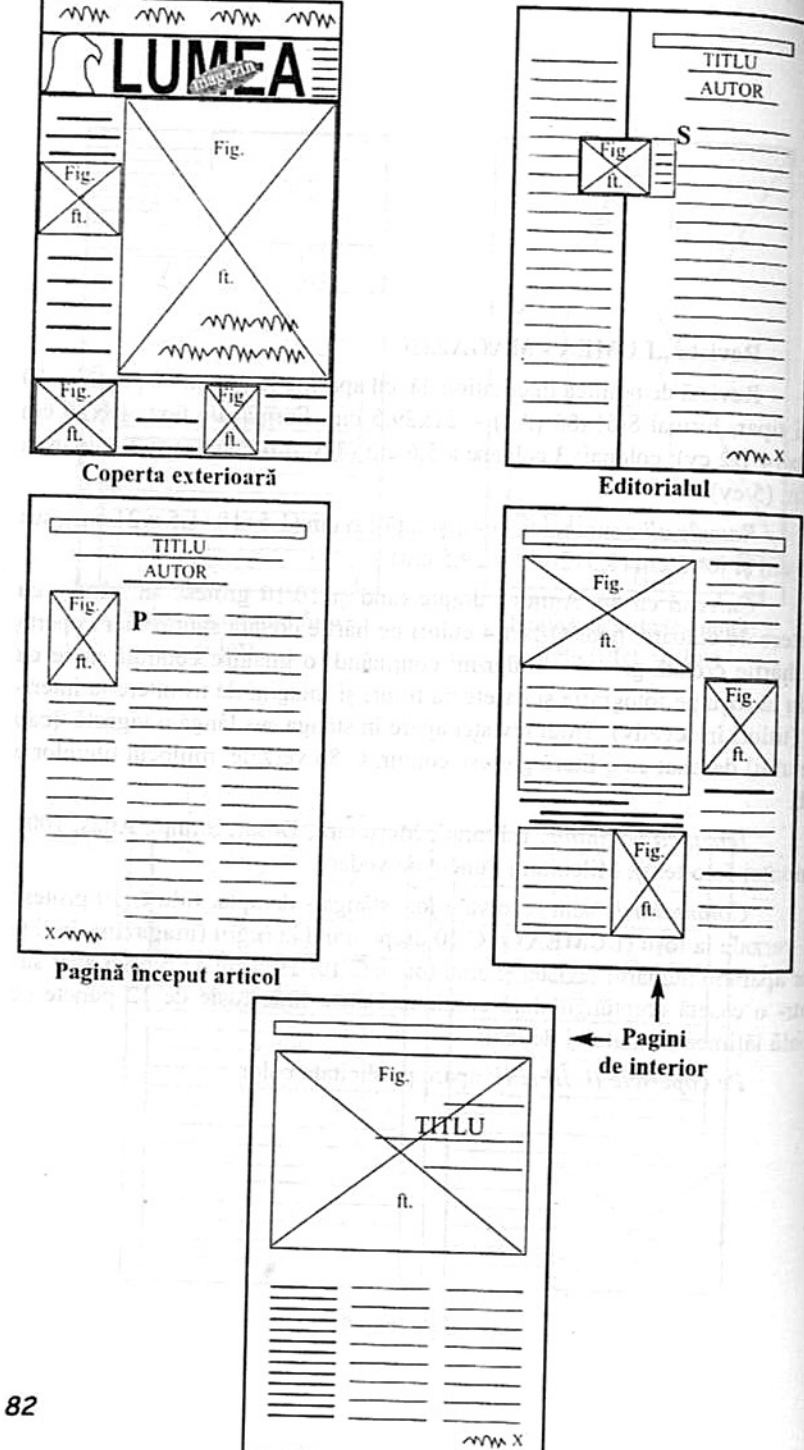
Ramele albe sunt mici: cotor și față 1,5 cm (1,5+18+1,5 = 21 cm), sus 1,5 cm și jos 2 cm (1,5+26+2 = 29,5 cm).

Culeasă cu 8/8 Anticva drepte rând și 10/10 grotesc sn. rând - cu rastere de culoare, tipar Offset 4 culori pe hârtie cretată subțire, iar coperta pe hârtie cretată groasă - 100gr/m² conținând: o imagine centrală mare cu titlu la roșu pe fotografie și casete cu titluri și imagini de trimitere la interior (titluri în negativ). Titlul revistei apare în stânga sus lângă o vignetă (cap de uliu) desenat cu o literă grotesc contur, C 84 verzale, mijlocul literelor e alb.

Tematica paginilor: Editorial, Meridiane, Dosar, Știință, Atlas, 1001 (montaj foto-text), Milenium, Puncte de vedere.

Colontitlurile sunt rezolvate jos, stânga - dreapta, titlu C 10 grotesc n. verzale la roșu **(LUMEA)** și C 10 drepte rând la negru **(magazin)**, în fața lor apărând numărul revistei și anul tot cu C 10. Titlurile de rubrici apar sus într- o casetă dreptunghiulară continuată cu o linie roșie de 12 puncte pe toată lățimea formatului de text.

Pe copertele II, III și IV apare publicitate color.

Coperta exterioară

Editorialul

Pagină început articol

„REVISTA MEDICALĂ NAŢIONALĂ "

Revistă ştinţiifică medicală reunind un colectiv impresionant de savanţi şi medici specialişti. Apare lunar în 48 pagini pe o hârtie cretată subţire (Neoprint) la 4 culori, cu coperta tipărită separat pe carton cretat; editată de „Editura Naţional".

Formatul este A4 (8/61x86) - finit 20,5x29,5 cm (–5 mm în faţă).

Formatul de text: 18,5x26,5 cm (10 1/4x14 cv şi 30 puncte) cu o paginaţie modernă, originală: în stânga paginilor o bandă verticală de raster color, fin, lată de 3,5 cm, înălţimi diferite; urmează 1 cm albitură apoi 2 coloane de text a 6,7 cm fiecare (3 3/4 cv) cu albitură între ele de 6 mm (3,5+1+6,7+0,6+6,7 = 18,5 cm).

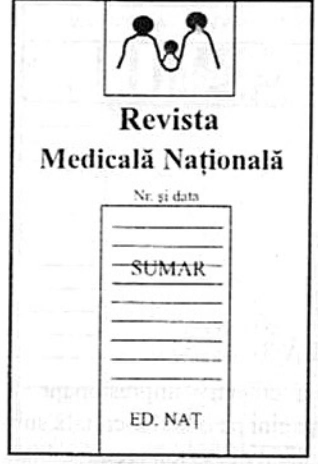
Ramele albe mici (economice): cotor şi faţă 1 cm; sus 1,3 cm; jos 1,7 cm.

Textul de bază al articolelor : C 10/10 grotesc sn. rând.

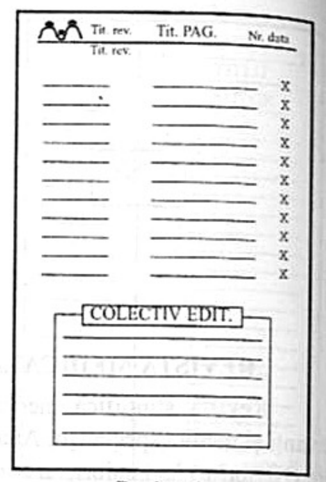
Coperta exterioară are o rezolvare grafică simplă, sobră, cu tipar la 3 culori: fontă vernil pe toată suprafaţa, fontă verticală mică la roşu şi textul + titlu la negru. *Pe copertele II şi IV* apare publicitate color la medicamente, iar *pe coperta a III a* alte apariţii medicale ale editurii (Promo); are sus o vignetă simbolizând familia care apare micşorată şi la colontitluri.

Pagina 1 = sumar şi casetă (jos) cu „Colegiul ştiinţific "; *pagina 2* = publicitate; *pagina 3* = editorial; *pagina 4* = publicitate; *paginile 5-6* = Istoria medicinei; *pagina 7* = încep domeniile medicale

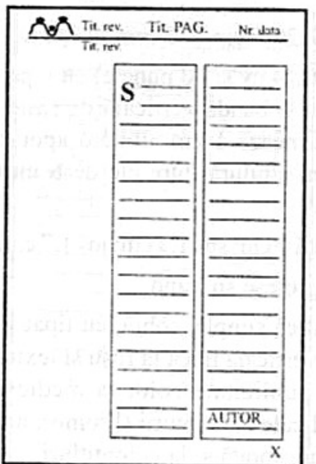
Rezolvarea colontitlurilor: linie fină pe tot formatul; la cotor vigneta de pe copertă redusă la 1 cm , apoi titlul revistei (cuvântul „Naţională" sub linie) cules cu C 18 Anticva aldine rând, la mijloc titlu de rubrici C 12 aldine verzale negativ în oval la culoare, iar marginal stânga - dreapta numărul revistei, luna şi anul cu C 10 verzale.

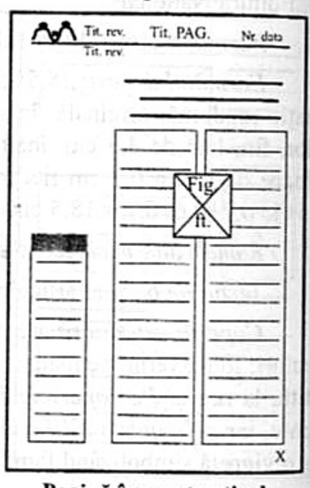
Coperta exterioară

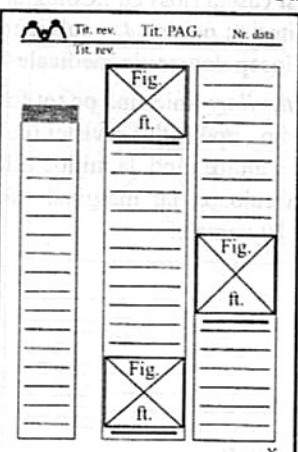
Pagina 1

Editorialul

Pagină început articol

Pagină de interior

Revista „SCENA "

Revistă de cultură teatrală: prezintă viața teatrală românească, apare lunar în 48 de pagini - format 8/61x86 (A4), finit 21x29,5 cm. Format de text: 16,3x26 cm (9x14 1/2 cv). Rame albe: Cotor 1,2 cm; Față 3,5 cm cu 3 coloane a 5 cm (2 3/4 cv); Sus 1,7 cm; Jos 1,8 cm.

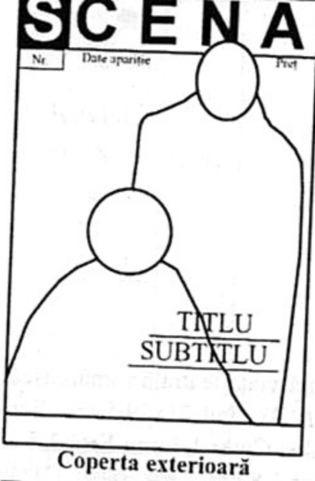
Calcul orizontal: 1,2+16,3+3,5 = 21 cm; vertical: 1,7+26+1,8 = 29,5 cm.

Procesată și paginată pe calculator, tipar Offset numai la negru, cu multe fonte de raster gri și explicații foto în negativ pe benzi de negru.

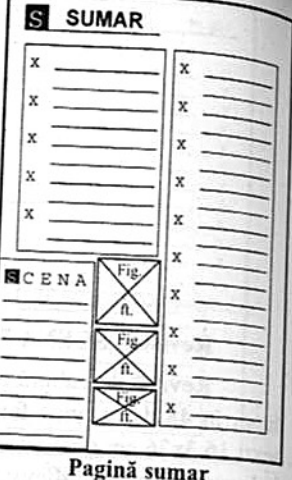
Litera folosită: C 10/10 Antiqva late rând și 8/10 grotesc albe verzale. Hârtia este Offset A, cu grad sporit de alb de 70 gr/m². *Coperta* pe carton cretat de 140 gr/m² la Offset 4 culori. *Colontitluri:* sus titlu de rubrică (C10 n. r.); jos coloncifră (C10) și inițiala S.

Coperta exterioară: imagine din spectacolul „Orestia"; titlul sus cu „S" în negativ și „CENA" la roșu C 84 grotesc negre verzale (în continuare).

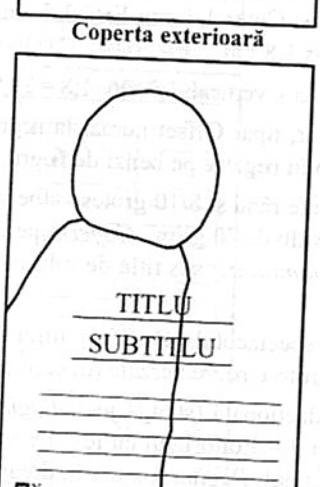
Pagina 1 = Sumarul + caseta redacțională (stânga jos); *Pagina 2* = Portret mare + text pe raster gri; *Pagina 3* = Editorialul cu text pe raster și titlu în negativ; *Pagina 4* = Început de articol; *Pagina 5* = are în dreapta sus un portret negativ în raster pe coloanele 2 și 3.

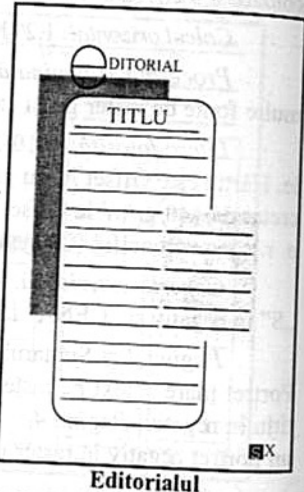
Coperta exterioară

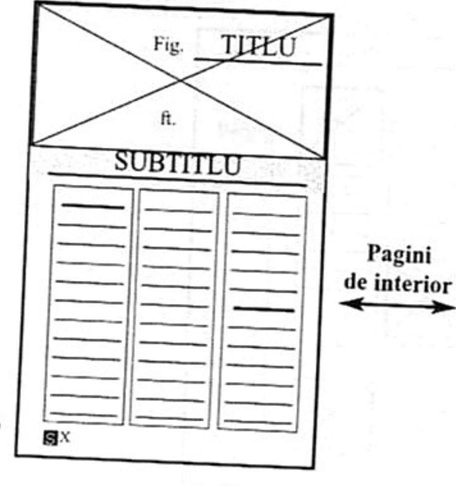
Pagină sumar

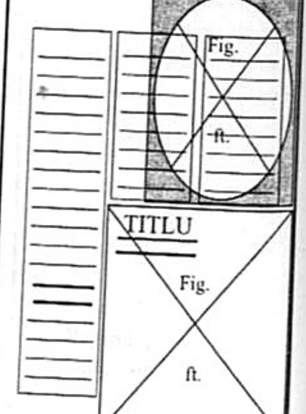
Pagină eseu

Editorialul

Pagini de interior

Revista „POVESTEA MEA"

Dintre nenumăratele reviste apărute în ultimii ani, aceasta s-a impus prin priza rapidă la cititori, cu poveşti de dragoste simple sau încărcate de dramatism. Apare săptămânal în 32 pagini, la două culori, negru şi roşu , pe hârtie semivelină, iar coperta pe hârtie cretată.

Formatul revistei: 8/54x84 - rotunjit 20x27 cm.

Colonaj: 3 coloane a 5,7 cm (3 cv, 6 puncte) cu linii fine între coloane.

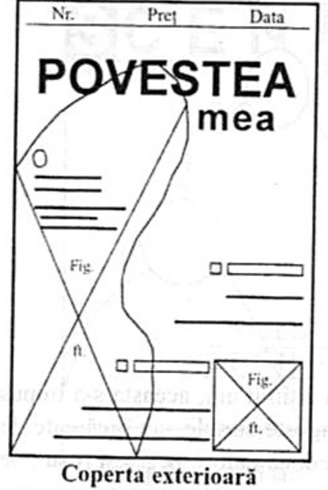
Formatul de text: 18,2x24,5 cm (10x13 1/2 cv) cu rame albe mici: cotor 0.8 cm; sus şi faţă 1 cm; jos 1,5 cm (orizontal: 0,8+18,2+1 = 20 cm; vertical: 1+24,5+1,5 = 27 cm). Textul este cules cu C 9 şi 10 Times dr. r.

Titluri mari (C 48-70 rând grotesc şi fantezi); subtitluri C 18-24 grotesc (Helvetica) sn. şi n. rând. *Tipar* Offset rotativ - 2 culori.

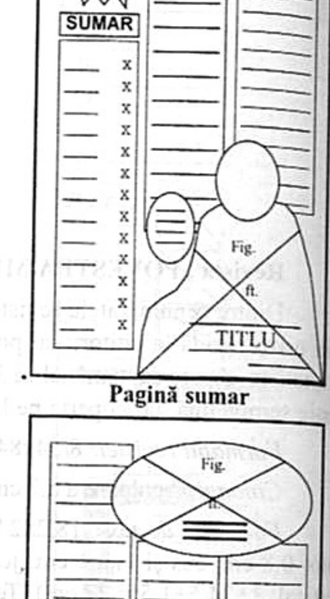
Are o paginaţie modernă, fără pagini încărcate, cu titluri la culoare, fotografii duplex (negru + roşu) - recent a trecut la policromie şi la interior -, benzi de raster gri sau roşu, iniţiale; colontitlurile rezolvate jos, stânga - dreapta în casete cu coloncifra şi titlul revistei.

Coperta intră în numerotarea revistei (pagina 1) deşi este tipărită separat, conţine o imagine - portret, titlul revistei sus (C 80 grotesc negre verzale şi rând, la roşu cu contururi de alb şi negru), casetă - concurs; fotografie în dreapta jos şi titluri mari (C 36) de trimitere la povestirile din interior.

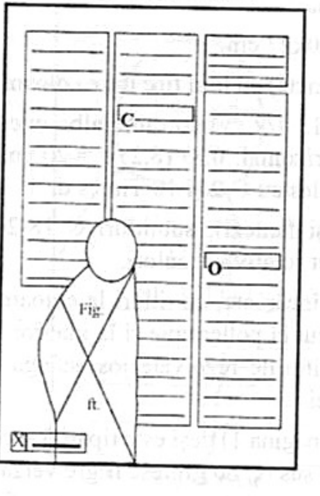
Pe lângă cele 7-8 povestiri mai apar rubricile: Medicina vă sfătuieşte, Sfatul psihologului, Integrame, Concursuri.

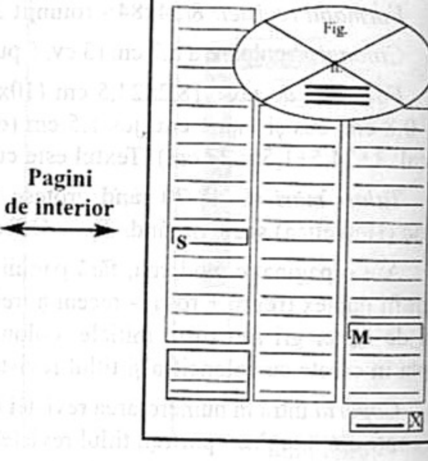
Coperta exterioară

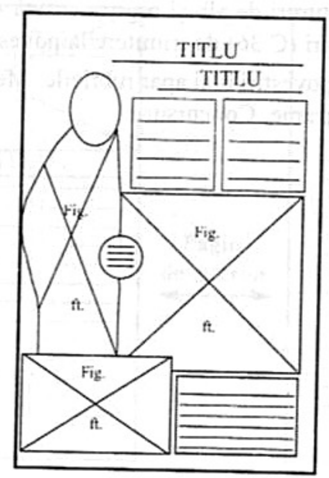

Pagină sumar

Pagini de interior

Pagină început articol

Revistele de MODĂ

Caracteristici: foarte răspândite; caracter preponderent publicitar pentru confecţii, bijuterii şi cosmetice; volum mare (multe pagini); bogat ilustrate cu fotografii color; pagini cu o singură imagine dar şi unele cu multe imagini mici; planşe pliate şi anexate (tipare); coliţe la negru cu detalii tehnice.

Se tipăresc la Offset pe hârtie cretată subţire (Mediaprint, Neoprint); text puţin (C 10,12); titluri numeroase, la culoare, cu literă mare.

Coperte din coală (rar) sau tipărite separat pe carton cretat deseori lăcuite sau celofanate.

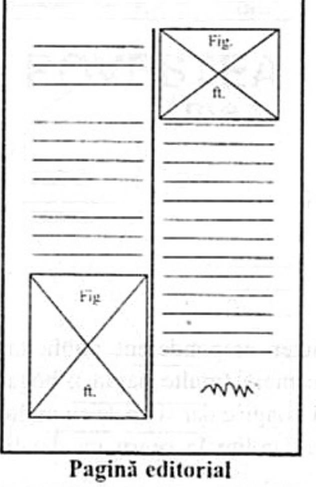
Formate obişnuite: 8/61x86 (A4) sau 8/54x84.

Nu au rame albe fixe ci spaţii minime pentru a evita tăierea din fotografii prin rotunjire; formate de text întâlnim numai la coliţe cu texte explicative. Prezintă moda unui an sau pe sezoane (trimestre).

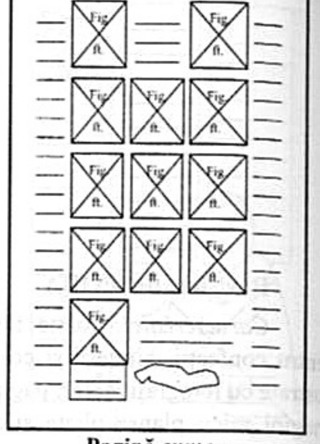
„BURDA"- revistă germană de modă, circa 200 pagini, apariţie lunară, format 8/54x84 (21x27,5 cm) tipar Offset policromie pe hârtie cretată subţire; la textele explicative găsim coloane de 7 cm; 5 cm: 4 cm - text C 8, 9, 10 dr. r.

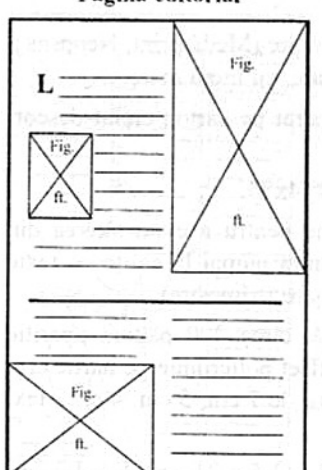
Rame albe: C = 1cm; F = 1,5 cm (1+18,5+1,5 = 21 cm); S = 1,2 cm; J = 1,3 cm (1,2+25+1,3 = 27,5 cm). Coperta exterioară are o imagine centrală mare, titlul în stânga sus C 96 grotesc negru rând la roşu; titluri marginale de trimitere la interior. Are o planşă pliată (tipare) şi 3 coli la negru cu texte explicative şi schiţe.

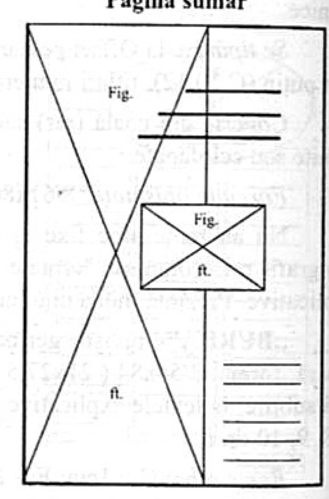
NOTĂ C = cotor; F = faţă; S = sus; J = jos.

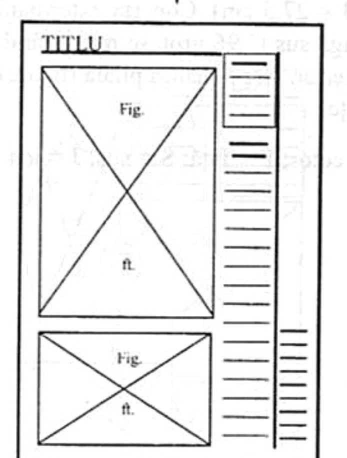
Pagină editorial

Pagină sumar

Pagini de interior

Revista pe teme cinematografice „CINERAMA"

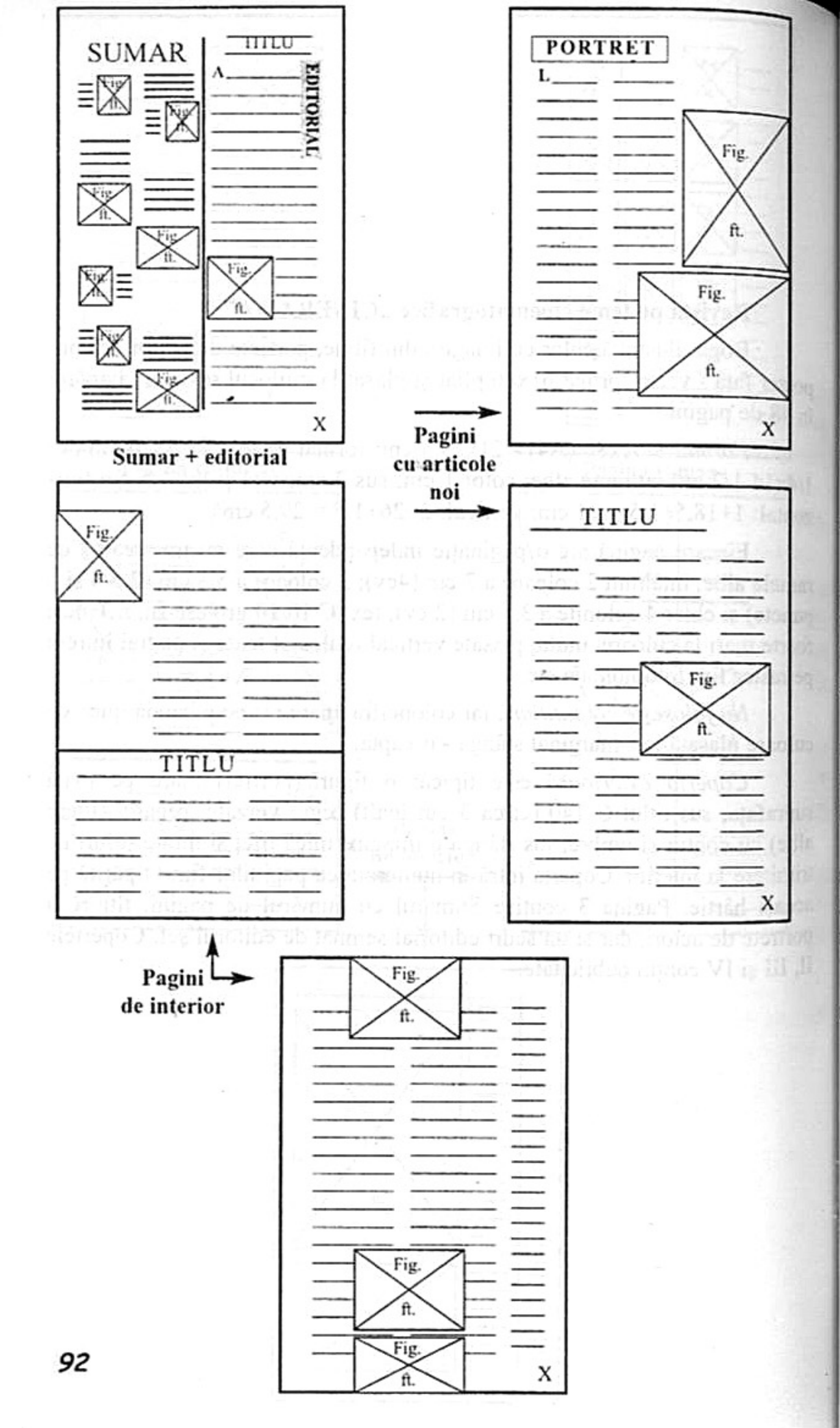
Bogat ilustrată color cu imagini din filme, portrete de actori celebri, poster față - verso format 61x86 pliat și plasat la mijlocul revistei; a apărut în 48 de pagini.

Format 8/61x86 (A4) - 21x29,5 cm; format de text 18,5x26 cm (10 1/4x14 1/2 cv) cu rame albe: cotor 1 cm; sus 2 cm; față și jos 1,5 cm (orizontal: 1+18,5+1,5 = 21 cm; vertical: 2+26+1,5 = 29,5 cm).

Fiecare pagină are o paginație independentă care nu ține seama de ramele albe; întâlnim 2 coloane a 7 cm (4cv); 3 coloane a 5,5 cm (2 3/4 și 6 puncte) și chiar 4 colonițe a 3,5 cm (2 cv); text C 10/10 grotesc sn. r. Titluri foarte mari la culoare, multe plasate vertical (culcate) texte și pagini întregi pe raster fin; fotomontaje etc.

Nu folosește colontitluri, iar coloncifra apare rar pe o bandă mică de culoare plasată jos, marginal stânga - dreapta.

Coperta exterioară este tipică: o figură (portret) mare pe toată suprafața, sus titlul C 140 (circa 3 cm înalt) negre verzale, negativ (litere albe) cu contur și umbre; jos stânga o imagine mică tifeț și multe titluri de trimitere la interior. Coperta intră în numerotarea paginilor fiind tipărită pe aceași hârtie. Pagina 3 conține Sumarul cu numărul de pagini, titluri și portrete de actori, dar și un scurt editorial semnat de editorul șef. Copertele II, III și IV conțin publicitate.

Revista pe teme sportive „SPORT - MAGAZIN"

Același format A4 - rot. 21x29,5 cm cu format de text 18,3x26 cm (10 1/4x14 1/2 cv), tipărită pe hârtie sul (bobină) tip LVC (cretată cu polimeri) de 84 cm (21x4 cm); colonaj de bază: 3 coloane a 5,6 cm (3 cv și puncte).

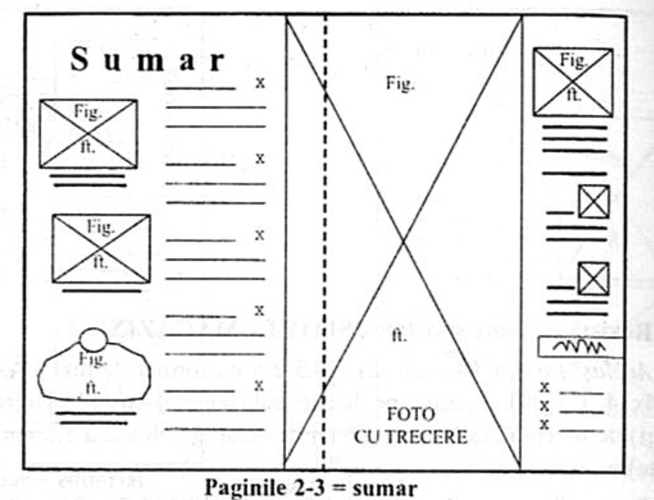
Rame albe: cotor 1 cm; față 1,7 cm (1+18,3+1,7 = 21 cm); sus 1,7 cm; jos 1,8 cm (1,7+26+1,8 = 29,5 cm).

Apărea lunar în 68 de pagini incluzând și coperta deși ea se tipărește separat pe hârtie cretată groasă și se coase caiet. Coperta are următoarea rezolvare: imagine pe toată suprafața, sus titlu C 96 grotesc negre rând, la roșu cu contur alb de 4 p.; în stânga titluri de trimitere la interior C 14 grotesc negre rând, în negativ, iar jos un alt titlu mare, la roșu.

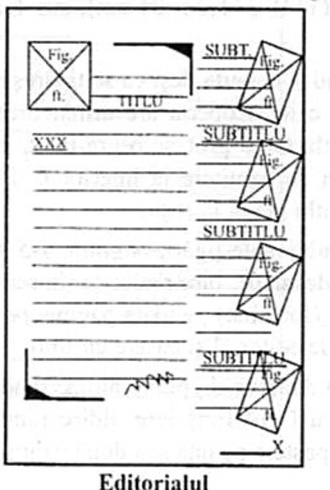
Pagina 2 = publicitate; *pagina 3* = publicitate țigări; *paginile 4-5* = sumarul, o imagine mare (portret) cu trecere destul de bine realizată (în sensul continuității imaginii); *pagina 6* = poster (fotbalist) pe toată pagina; *pagina 7* = „Cronica a lui Belphegor" pe post de editorial și casete cu foto.

Textul de bază este cules cu C 10/10 Antiqva drepte și aldine rând, revista având și texte marginale pe raster cu C 14 Egiptiene aldine rând. Articolele încep pe pagina 9 și alternează cu postere pe una sau două pagini; multe texte pe fonte de raster color.

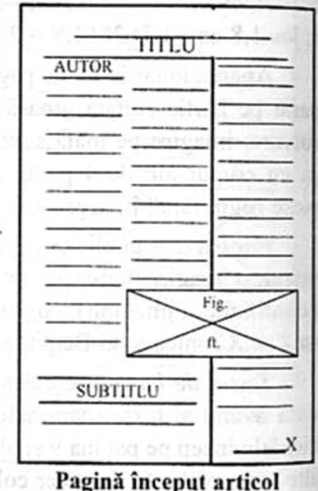
NOTĂ De remarcat un articol pe 4 pagini numai la negru, despre un mare sportiv român trecut în neființă, cu fotografii alb - negru.

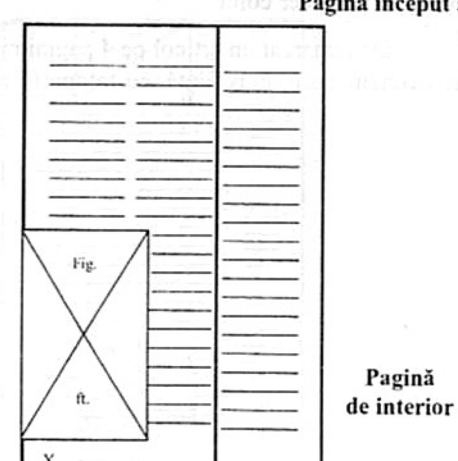
Paginile 2-3 = sumar

Editorialul

Pagină început articol

Pagină de interior

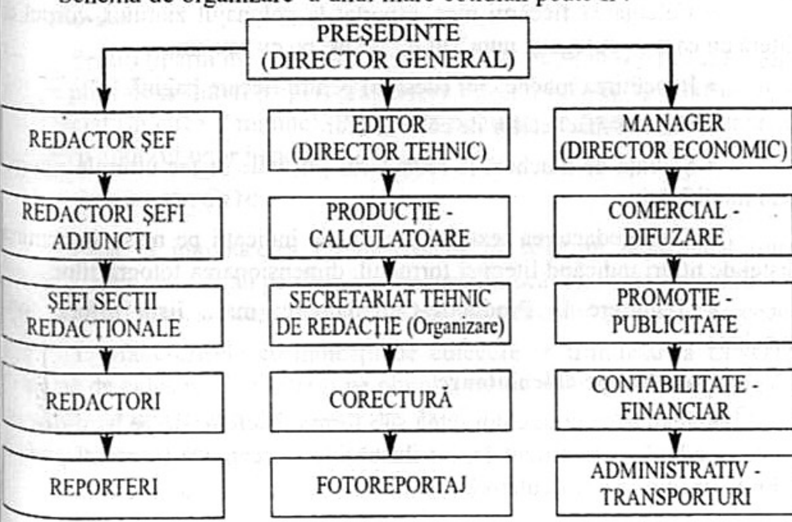
ZIARE

> *„Foaie de hârtie tipărită care se vinde dimineața, la prânz și seara în toate orașele lumii, aducând cititorilor „rația" lor zilnică de informații"*
>
> *(ANDRE BOYÉR)*

Alături de mijloacele audio - vizuale (Radio și Televiziune), presa scrisă constituie un mijloc puternic de informare a maselor de cititori, dar și de formare a unor opinii, fapt pentru care a fost denumită (neoficial) „a patra putere în stat" (cele trei puteri oficiale fiind: politică, juridică, administrativă). Presa, radioul și televiziunea au denumirea de „Mass - media".

Redacția unui ziar este instituția dotată cu specialiști în redactarea presei - redactori și reporteri, cu talent literar, care transmit cititorilor: știri, informative, reportaje și realizează anchete, interviuri, comentarii și alte articole necesare ziarului. Aceștia sunt organizați în secții redacționale pe domenii: Politic, Economic, Social, Cultural, Sport, Externe etc.

Schema de organizare a unui mare cotidian poate fi :

Directorul general este de obicei patronul sau acționarul principal, conducerea operativă fiind asigurată de redactorul șef, editor și manager. Dacă redactorul șef răspunde de conținutul ziarului, editorul este cel care răspunde de realizarea tehnică în redacție și tipografie iar managerul de problemele economice.

CIRCUITUL REDACȚIONAL AL MSS. ȘI ILUSTRAȚIILOR

Activitatea redacțională se desfășoară pe baza unor planuri săptămânale pe secții și a evenimentelor deosebite care apar.

Pentru a realiza un articol (informativ, reportaj, anchetă etc.), redactorul sau reporterul se documentează pe teren însoțiți deseori de fotoreporter.

După strângerea datelor, redactorul scrie articolul (pe calculator), iar fotoreporterul developează și mărește fotografiile.

Articolul este vizat de șeful de secție, iar fotografiile de fotoreporterul șef (mai nou „Director de imagine").

Are loc o ședință de presumar la redactorul șef în care fiecare șef de secție prezintă materialele pentru a doua zi. Participă: redactorii șefi adjuncți (dacă există); șefii de secții; editorul; fotoreporterul șef și responsabilul de număr (ca și la reviste acesta este „redactorul șef" al unui număr de ziar).

După definitivarea paginilor acestea sunt preluate de către editor și predate secretarilor de serviciu.

Activitatea secretarului de redacție

- Preluarea și verificarea paginilor pe baza sumarelor care conțin titlurile fiecărui articol și numărul de rânduri.
- Calcularea fiecărui mss. raportat la colonajul ziarului, corpul de literă cu care se culege și numărul de semne pe cv sau cm.
- Întocmirea machetelor (design) pentru fiecare pagină.
- Vizarea machetelor de către Editor
- Ședință de machetă la redactorul șef unde se fac ultimile retușuri sau modificări.
- Tehnoredactarea textului, eventuale indicații pe mss.; întocmirea listei de titluri indicând litera și formatul; dimensionarea fotografiilor.
- Trimitere la Producție-Calculatoare: mss., listă titluri, foto, machete.

Circuitul pe calculatoare

- Textele se preiau din rețea sub forma fișierelor de pe hard-discuri, unde se adună toate articolele, iar ilustrațiile se scanează (scanerul preia și trimite imaginile în calculator).

- Paginația conform machetelor după culegerea titlurilor.
- Print-uri (trageri sau tipare pe hârtie), format A4 sau A3, pentru corectură, secretar de redacție și responsabil de număr.
- După efectuarea eventualelor greșeli sau modificări se trag print-uri noi pentru „Bun de tipar" (B.T.) semnat de corectură, verificat de secretarul de redacție și responsabilul de număr.

LINOTRONICUL este un aparat electronic pentru realizarea filmelor după pagini. Este compus din trei corpuri:

1. Calculatorul care preia paginile cu B.T.
2. Aparat care transpune paginile din calculator pe film, inclusiv descompunerea policromiilor
3. Aparat pentru developarea și fixarea filmelor

NOTĂ Dacă redacția nu are linotronic se pot preda în tipografie fie CD-ul inscripționat cu pagini, fie trageri pe hârtie cretată unde pentru fotografii se lasă spații albe, filmele urmând să se execute în tipografie.

În ultimul timp filmele pot fi înlocuite cu un calc special.

Circuitul în tipografie:

- Montajul pe coli sau alăturarea corectă a paginilor
- Copierea pe plăci de aluminiu presensibilizate
- Developarea și fixarea imaginilor pe plăci
- Montarea plăcilor pe cilindru de formă
- Exemplare pentru B.T. și „Bun de difuzare" după potrivirea corectă a culorilor.

Pentru tiparul înalt pe polimeri, filmele se obțin în negativ și se copiază pe plăci de polimeri (suport plastic); se developează cu apă într-un agregat special (în circa 7 minute). Plăcile de polimeri se fixează pe cilindri de formă cu ajutorul unor puncte magnetice.

SCURT ISTORIC

Până la introducerea calculatoarelor în sistemul redacțional (după 1990), ziarele se realizau pe plumb și zincuri. Întrucât mai sunt tipografii mici care lucrează în acest sistem este bine de cunoscut circuitul și în acest procedeu:

1. Manuscrisele cu indicații de culegere se trimiteau la LINOTIP (mașină de cules rânduri întregi pe plumb), iar titlurile cu o listă specială la Ludlow (toarnă titluri în plumb de la C 12 la C 48); fotografiile la zincografie.
2. După culegere se executa Corectura I în șpalt, iar după scoaterea

eventualelor greşeli şi executarea zincurilor după fotografii şi culegerea titlurilor, se executa paginaţia în rame metalice speciale.

3. Urma revizia I şi a II-a în pagini apoi B.T.

4. Calandrarea este operaţia de transpunere a paginilor printr-o presă specială, de pe plumb şi zincuri pe flancuri (cartoane speciale cu un strat cretat sensibil la presiune).

5. După aceste flancuri se turna în plumb fiecare pagină într-o formă semicirculară care după răcire şi frezare (curăţarea marginilor) se montau pe cilindri de formă ai rotativei.

6. După reglarea presiunii şi a cernelii se obţineau exemplarele de semnal pentru „Cap limpede" (ultima verificare) şi B.T. semnat de secretarul de redacţie şi responsabilul de număr.

Calitatea tiparului în acest sistem lasă de dorit mai ales la negru + culoare; folosirea rasterelor dădea tipare înecate de cerneală. De menţionat că folosirea aliajului de plumb, staniu şi antimoniu ducea la boli profesionale greu de suportat şi de combătut.

FORMATELE ZIARELOR

Pentru a înţelege mai uşor diversitatea formatelor ziarelor vom porni de la ziarele de format mare, numite şi format 1/1 care au conform STAS-ului 42x60 cm şi cele de format 1/2 (jumătatea din cele format 1/1) care au dimensiunea 30x42 cm.

În jurul acestor două dimensiuni de bază formatele ziarelor variază în funcţie de lăţimea sulurilor (bobine) de hârtie care au: 63 cm, 70 cm, 84 cm, 90 cm, 126 cm şi 168 cm - acestea fiind cele mai des întâlnite.

Să trecem în revistă câteva formate ale unor ziare foarte cunoscute:

Ziarul „LIBERTATEA" (tabloid) are formatul 29x42 cm, obţinut din hârtie sul de 84 cm (42+42=84) prin alăturarea a două pagini cu înălţimea de 42 cm; lăţimea de 29 cm se explică prin necesitatea fixării plăcilor cu pagini pe cilindru de formă care au un mic şanţ în care intră câte 5mm din capetele plăcilor şi se strâng pentru fixare.

Între formatele 1/2 şi 1/1 există şi formate intermediare: 35x50 cm obţinut din hârtie sul de 70 cm (35+35) cum este ziarul „Viaţa medicală" şi „Evenimentul zilei" (36x53 cm) ş.a.

Trecând la ziarele format 1/1 vom constata şi aici variante, astfel ziarul „ROMÂNIA LIBERĂ" are un format redus cu 2,5 cm pe lăţime şi 3 cm pe înălţime, 39,5x57 cm obţinut din hârtie sul de 158 cm care reprezintă o excepţie, prin alăturarea a patru pagini de 39,5 cm x 4=158 cm.

Ziarul „ADEVĂRUL" se apropie de formatul STAS, dar depăşeşte pe înălţime cu 3 cm (42x63 cm).

În sfârşit, mai menţionăm ziarele „NAŢIONAL" şi „CURIERUL NAŢIONAL" care au formatul redus pe înălţime cu 2 cm =42x58 cm obţinut bineînţeles din hârtie sul de 168 cm sau 126 cm. Toate aceste ziare şi altele vor fi analizate grafic şi tehnic, cu **machete pentru pagina 1 şi pagini de interior.** Mai trebuie menţionat că Fabrica de hârtie „Letea" - Bacău produce hârtie sul (bobină) la orice dimensiune dorită şi grosime (greutate pe m²), cele mai frecvente fiind hârtia de 45 gr/m²; 48,8gr/m² şi 56 gr/m².

COLONAJELE ZIARELOR

Fiecare ziar îşi stabileşte numărul coloanelor în funcţie de format şi caracteristici:

1. Ziarul „LIBERTATEA" foloseşte în fiecare pagină 7 coloane a 3,5 cm (2 cv) coloană obositoare la citit prin faptul că într-un rând încap numai două - trei cuvinte.

2. Ziarul „EVENIMENTUL ZILEI" - format intermediar, foloseşte 6 coloane a 5 cm (2 3/4 cv) şi 4 coloane a 7,8 cm (4 1/4 cv) la pagina 1.

Ziarul „VIAŢA MEDICALĂ" apelează la colonaje diferite: 4 coloane a 7,5 cm (4 1/4 cv); 5 coloane a 6 cm (3 1/4 cv) şi chiar 7 coloane a 4 cm (2 1/4 cv).

3. Ziarele de format mare (1/1) se împart în:

a) 6 coloane a 5,6 cm (3 cv şi 6 puncte) întâlnim la ziarul „ROMÂNIA LIBERĂ" (excepţie pagina 1) şi tot 6 coloane, dar de 6 cm (3 cv şi 18 puncte) folosea ziarul „ADEVĂRUL", mai nou 7 coloane a 5 cm (2 3/4 cv.).

b) 7 coloane a 4,9 cm (2 3/4 cv) foloseşte ziarul „NAŢIONAL".

c) 8 coloane a 4,3 cm (2 cv şi 18 puncte), dar şi coloane mai late găsim la „CRONICA ROMÂNĂ" şi „CURIERUL NAŢIONAL".

NOTĂ Împărţirea ţine seama de colonajul cel mai des întâlnit în paginile ziarelor menţionate.

FOLOSIREA RASTERELOR DE NEGRU + CULOARE

Aşa cum am văzut la reviste, folosirea policromiei la fotografiile color sporeşte atractivitatea prezentării grafice. Majoritatea ziarelor au trecut la folosirea policromiei la prima şi ultima pagină, considerate „coperte" ale ziarului, iar cele format 1/2 şi la paginile de mijloc. Unele ziare folosesc la paginile interioare a doua culoare exploatând posibilităţile de folosire a rasterelor şi a combinaţiei negru+culoare. Putem enumera:

1. Titluri sau texte pozitive de negru sau de culoare

2. Titluri sau texte negative în negru sau culoare

3. Rastere de negru sau de culoare:

- Titluri şi texte negre pe raster de culoare
- Titluri şi texte negre pe raster de negru (gri)
- Titluri şi texte la culoare pe raster de negru
- Titluri şi texte la culoare pe raster de culoare

4. Duplex = fotografie la negru + culoare obţinute pe două căi:

- două descompuneri, cea de culoare mai puţin intensă
- fotografii la negru pe raster fin de culoare.

CALCULUL MANUSCRISELOR PENTRU ZIARE

Corpurile de litere sunt măsurate cu ajutorul punctului tipografic, de aici folosirea cv în măsurarea lungimii articolelor, dar calculul se poate face şi în cm. Se foloseşte tabelul:

-Litera de C 8 are 12 semne/cv şi 6-7 semne/cm; 6r/ pe înălţimea unui cv

-Litera de C10 are 10 semne/cv şi 5-6 semne/cm; 4,8 r/cv

-Litera de C12 are 8 semne/cv şi 4-5 semne/cm; 4 r/cv

O filă de mss. are 2000 s dacă este dactilografiată (31rx65 s), dacă e procesată pe calculator cu C 12 are 3000 s, iar cu C 10 are 4000 s; pe rând putem găsi între 65-80 s. Dacă rândurile nu sunt egale (în dreapta) vom determina un rând mediu (între cel mai scurt şi cel mai lung), îi vom număra semnele şi le vom înmulţi cu numărul de rânduri ale manuscrisului, aflând astfel câte semne are articolul respectiv. Acestea le vom raporta la coloana şi litera folosită aflând lungimea articolului cules.

Exemple de calcul:

1. Un articol de 40 r x 70 s/r = 2800 s - cules cu C 10 pe o coloană de 2 1/2 cv are 25 de semne pe rând, deci 2800:25 =112 r culese: 4,8 câte intră pe înălţimea unui cv rezultă aproximativ 23 cv. Ştiind că un cv este egal cu 1,8 cm înmulţim 23x1,8 =41,5 cm.

2. Articol de 30 r x 80 s/r =2400 s - cules cu C 8 pe coloană de 3 1/4 cv (12x3,25 =39 s/r) rezultă 2400:39 =62 r; 62 r : 6 r este egal cu aproximativ 10 cv x1,8 =18 cm.

3. Articol de 25 r x 65 s/r =1625 s - cules cu C 12 pe coloană de 4 cv (4x8 =32 s); 1625:32 =51 r culese: 4 este egal aproximativ cu 12 1/2 cv x 1,8 =22,5 cm.

RECOMANDĂRI PENTRU PAGINAŢIA ZIARELOR

Pentru a fi uşor de reţinut, au fost selectate câte trei recomandări pentru: text, titluri, fotografii, pagini (total 12).

TEXT

1. Evitarea alăturării a două articole mari la ziarele format 1/2

2. Introducerea parţială a unui articol în altul creează dificultăţi în citire (Ex.: articol pe 5 coloane cu ultimele două coloane mai mici)

3. „Picioarele" de text (coloană mai lungă decât celelalte) să nu depăşească înălţimea coloanelor de bază.

TITLURI

4. De evitat alăturarea a 3 titluri mari pe aceeaşi linie (la ft. 1/1).

5. Paginaţia titlurilor în scară (trepte verticale) este urâtă.

6. În cazul plasării titlurilor în mijlocul articolelor textul va începe cu o iniţială.

FOTOGRAFII

7. Nu se supradimensionează imaginile cu puţine elemente şi nu se minimalizează (micşorează) cele panoramice.

8. Portretele trebuie să privească spre interiorul paginii în caz contrar se pot muta sau ramversa (copie inversă).

9. Fotografiile „santinelă" – plasate în cele patru colţuri ale paginilor dau o paginaţie inestetică.

PAGINI

10. Paginile nu trebuie împărţite pe orizontală (etaje) sau verticală decât în cazul grupajelor de ştiri sau rubrici separate.

11. La ziarele format 1/2 împărţirea pe orizontală nu poate fi evitată în cazul unor articole mari.

12. Se analizează paginile faţă în faţă (2–3, 4–5 etc.) pentru a evita asemănarea paginaţiei.

PRECIZARE Aceste recomandări nu au fost denumite reguli, întrucât diversitatea paginaţiei ziarelor implică uneori soluţii grafice limită!

ZIARE DE ATELIER

Pentru a putea deprinde mecanismul dificil al machetării unui ziar vom realiza două ziare de atelier (proprii) format 1/2: primul cu 4 pagini (cel mai simplu), al doilea cu 8 pagini.

Ziarul „REPUBLICA" – format 1/2: 30 × 42 cm
– 4 pagini alb-negru;
– format de text: 26,5 × 38 cm (14 3/4 × 21 cv.)
– 5 coloane a 4,9 cm (2 3/4 cv.)
– litera: c 8/8 Arial sn. r.
SUMAR:
Capul ziarului este format din 5 elemente:
– citat din Constituție: 2 r. pe 4 coloane
– titlul ziarului pe 4 coloane
– subtitlu pe 4 coloane
– sigla (însemnul) pe o coloană
– datele de apariție: casetă pe o coloană

NOTĂ Pentru a ușura calculul vom considera rândurile de mss cu 65 s/r).

Pagina 1

Art. 1. **PLATFORMA – PROGRAM** – Editorial cules cu c $^{10}/_{10}$ aldine rând, continuare în pag. 3.
108 r × 65 s = 7 200 s : 40 s (4 cv × 10 s) = 176 r : 4,8 = 36 $^1/_2$ + 2 = **38 $^1/_2$ cv**

ATENȚIE Pentru siguranță la 15 cv se adaugă 1 cv; la 30 + 2; la 45 + 3 cv...

2. **Noi despre noi!** – interviu (+ portret) , continuare în pag. 3
70 r × 65 s = 4550 s : 33 s ($2^3/_4$ = 12 + 12 + 9) = 138 r : 6 = 23 + 1 = **24 cv**
3. **Cântec despre Republică:** poezie, versuri medii, 4 strofe.
16 r + 3 spații + autor + titlul + chenar = **5 cv** (16 + 6 + 2 + 4 + 2 = 30 r)
4. **A fi sau a nu fi?** – Dezbateri în Parlament, continuare pag. 2
56 r × 65 s = 3640 s : 33 = 110 r : 6 = 18 + 1 = **19 cv**
Figuri = Sigla ziarului; portret (tip C) și 2 foto tip A

Pagina 2

5. **ZIUA DE 1 DECEMBRIE LA ALBA-IULIA** – cu foto 4 coloane
46 r × 65 s = 2990 s : 33 = 90 r : 6 = 15 + 1 = **16 cv**
6. **Minerii și Guvernul**
58 r × 65 s = 3770 s : 33 = 114 r : 6 = 19 + 1 = **20 cv**

7. Dialog cetățenesc – grupaj de știri cu titluri
8. Actualități culturale – grupaj de știri cu bumbi (•) și foto 2 col.

PRECIZARE La grupajele de știri nu este nevoie de calcul, întrucât dintr-un număr mai mare se aleg, în ordinea importanței, câte intră în spațiul respectiv:

Pagina 3

- **PLATFORMA-PROGRAM**
- **Noi despre noi!**

→ urmări din pagina 1

9. Eveniment editorial – **PRIMUL NOSTRU ZIAR!**
70 r × 65 s = 4554 s : 33 = 138 r : 6 = 23 + 1 = **24 cv**
10. **Din viața partidului** – grupaj informativ cu bumbi

Pagina 4: **PE TEME INTERNAȚIONALE** – titlu de pagină
11. **Relațiile partidului nostru cu Europa** – cu 3 portrete
76 r × 65 s = 4940s : 33 = 150 r : 6 = 25 + 1 = **26 cv**
12. **România la Madrid**
58 r × 65 s = 3770 s : 33 = 114 r : 6 = 19 + 1 = **20 cv**
13. **Sora noastră Moldova** – cu foto pe 2 coloane
52 r × 65 s = 3380 s : 33 = 102 r : 6 = 17 + 1 = **18 cv**
14. **Actualitatea internațională (MAPAMOND)** – grupaj de știri
- În această pagină se va plasa și caseta redacțional-tehnică

- *În următoarele două pagini (104 și 105) apar machetele paginilor 1-4 și 2-3 la scară redusă*

România...

REPUBLICA

ZIAR... (subtitlu)

Fig. 1 4,5x4,9cm

Fig. 2 4,9x4,9cm

Noi despre noi!

PLATFORMA-PROGRAM

c 10/10 pe 4 cv

cont. pag.3 (18 cv)

Autor

cont. pag

Fig. 3 10,3x7,2 cm

A FI SAU A NU FI

Dezbateri

Autor

cont. pag. 2

Cântec...

AUTOR

Fig. 4 13,5x8,4 cm

Pe teme internaţionale

România la Madrid

SORA NOASTRĂ MOLDOVA

autor

Fig. 9 10,3x6,4 cm

MAPAMOND

Relaţiile partidului nostru cu Europa

Fig. 10 4,9x4,9 cm

Fig. 11 4,9x4,9 cm

Fig. 12 4,9x4,9 cm

Autor

CASETA REDACŢIONAL TEHNICĂ

Redacţie

Tipografie

ZIUA DE 1 DEC. LA ALBA-IULIA

Fig. 5 21,6x8,2 cm

A FI SAU A NU FI

urm. din pag. 1

DIALOG

AUTOR

ACT.CULT

Fig. 6 10,3x7,2 cm

MINERII SI GUVERNUL

AUTOR

TVR 1

TVR 2

ProTV

Antena1

PLATFORMA-PROGRAM

urm. pag. 1

Fig. 7 10,3x8,3 cm

Noi despre noi!

urm. pag. 1

Fig. 8 15,7x6,5 cm

Din act. partid

Primul nostru ziar

EVENIMENT EDITORIAL

Autor

LISTĂ DE TITLURI pentru culegerea pe calculator

Pagina 1:

România este un stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil (c 18 grotesc, albe, r. pe 4 coloane)

Ziar al Partidului Republican Român (c 14 v. n. pe 4 col.)

PLATFORMA-PROGRAM [c 42 v. n. de 2 ori (pag. 1 și 3)]

Cântec pentru Republică (c 24 cursive r. pe 4 cv.)

Noi

despre

noi! (c 36 albe, rând pe o coloană; primul rând în stânga, al doilea centrat; al treilea în dreapta)

A fi sau a nu fi? (c 18 sn. v. pe 1 coloană)

Dezbateri în Parlament (c. 14 șmale rând pe 1 col.)

Pagina 2

Ziua de 1 Decembrie la Alba-Iulia (c. 36 n.v. pe 4 col.)

A fi sau a nu fi? (c. 24 sn. v. pe 2 col.)

Dialog cetățenesc (c. 18 albe r. – 2 r. pe 1 coloană)

Actualități culturale (c. 14 cursive, r. 2 r pe 1 col)

Minerii și Guvernul (c. 24 sn. r. pe 2 coloane)

Pagina 3

Noi despre noi! (c. 36 albe r. pe 2 coloane)

Eveniment editorial (c. 18 cursive r. pe 2 col.); **Primul nostru ziar** (c. 30 n. v. pe 3 coloane)

Din activitatea partidului (c. 18 sn. r, 2 r. pe o coloană)

2 foto tip A

Pagina 4

Titlul de pagină desenat, între 2 planigloburi, c. 36 cursive rând

România la Madrid (c. 28 albe r. pe 2 coloane)

Sora noastră Moldova (c. 24 sn. v. pe 2 coloane)

Relațiile partidului nostru cu Europa (c. 32 n. r. pe 4 col.)

Mapamond (c. 18 cursive verzale pe 1 coloană)

PRECIZĂRI: Operatorul care culege titlurile are o listă cu dimesiunile coloanelor: 1 col = 4, 9 cm (2 $^{3}/_{4}$ cv); 2 col. = 10, 3 cm (5 $^{3}/_{4}$ cv); 3 col = 15,7 cm (8 $^{3}/_{4}$ cv); 4 col = 21,6 cm (12 $^{3}/_{4}$ cv); 5 col = 26,5 cm (14 $^{3}/_{4}$ cv); fiecare titlu fiind cules exact pe coloanele indicate.

- Spațiul dintre paginile de mijloc 2–3 (sau 4–5 la ziarul de 8 pagini) poate fi folosit pentru publicitate sau programe radio-tv, etc.
- În cazul aticolelor în chenar titlurile vor ține seama de spațiul necesar pentru chenare (stânga-dreapta).

LUCRARE PRACTICĂ

- Se va macheta ziarul „VIITORUL", format (30 × 42 cm); format de text: 26,5 × 38 cm (14 $^{3}/_{4}$ × 21 cv); Rame albe: cotor 1,5; sus 1,8; Față 2; Jos 2,2 cm; 5 coloane a 4,9 cm; culegere c $^{8}/_{8}$; 4 pagini.
- Se va întocmi Lista de titluri pentru calculator, cu indicații

SUMARUL

Pagina 1

- Capul ziarului compus din titlul **„VIITORUL"**; Subtitlul „ZIAR INDEPENDENT; datele editoriale; siglă; ev. Redactor-șef

1. **DECLARAȚIE:** 18 r culese c $^{10}/_{10}$ aldine r. pe 5 $^{1}/_{4}$ cv în chenar 2 coloane.
2. **PROTEST:** 18 r culese c $^{10}/_{10}$ aldine r. pe 5 $^{1}/_{4}$ cv în chenar 2 sau 3 coloane.
3. **Partidul nostru și Constituția** – 70 r, continuare în pagina 3.
4. **Disensiuni liberale** – 60 r, continuare în pagina 3.
5. **Promisiuni în Valea Jiului** – 52 r – ev. continuare pagina 2.
6. **La zi, în Parlament** – grupaj de știri.

NOTĂ

- Calculele se fac tot pentru literă c $^{8}/_{8}$ cu 65 s/r de mss
- În fiecare pagină 2–3 fotografii formate diferite (A, B, C)

Pagina 2

7. **Privatizarea în România** – 55 r.
8. **„Aripa tânără"** –48 r
9. **Carnet de scriitor** – LIBERALII – 32 r
10. **Protecția socială** – 45 r

- Ev. o urmare din pagina 1

• Spaţiul dintre paginile 2–3 (2 1/4 cv) se va folosi pentru publicitate

Pagina 3

11. **Ziua Republicii la Alba-Iulia** – 66 r + foto 3–4 coloane
12. **Conferinţă de presă la Guvern** – 56 r
13. **Viaţa politică** – grupaj de ştiri cu titluri
14. **Actualitatea economică** - ştiri cu bumbi (•)

• Urmări din pagina 1

Pagina 4

ACTUALITATEA EXTERNĂ – titlu de pagină

15. **De la Gorbaciov la Elţîn** – 65 r + 2 portrete (tip C)
16. **Iugoslavia celor şase** – 58 r + foto 2 coloane
17. **Mişcarea liberală în Europa** – 48 r
18. **Agendă externă** – grupaj de ştiri cu titluri

• Caseta redacţional-tehnică

ZIAR DE ATELIER - 8 pagini

Ziarul „ ROMÂNIA VIITOARE" – format 1/2 (30 × 42 cm)

Format de text: 26,5 × 38 cm (14 3/4 × 21 cv)

Rame albe: cotor 1,5 cm; sus 1,8 cm; faţă 2 cm; jos 2,2 cm

Colonaj: 5 coloane a 4,9 cm (2 3/4 cv) şi 4 coloane (articole mari) pe 6,2 cm (3 1/2 cv)

Litera: c 8/8 Times drepte, cursive şi aldine rând; mss 65 s/r

Tematica paginilor interioare: pagina 2 – **Opinii • Atitudini**; pagina 3 – **Cronica evenimentelor**; pagina 4 – **Dialog cetăţenesc**; pagina 5 – **Actualitatea culturală şi Învăţământ**; pagina 6 – **Umor şi Mică publicitate**; pagina 7 – **Sport şi Mare publicitate**; pagina 8 – **Pe harta lumii** (externe)

SUMARUL

Pagina 1: Capul ziarului: titlul şi subtitlul ziarului; citat din Eminescu; datele de apariţie; desen „ România revoluţionară"

1. **Strategie şi program de dezvoltare** – Scrutând viitorul 67 r × 65 s = 4356 s : 33 s = 132 s : 6 = 22 + 1 = 23 cv
2. **E nevoie de înţelepciune** – continuare în pagina 2
61 r × 65 s = 3965 s : 33 s = 120 r : 6 = 20 + 1 = 21 cv

3. **Pe mine, mie redă-mă!** – continuare în pagina 4
52 r × 65 s = 3380 s : 33 s = 102 r : 6 = 17 + 1 = 18 cv
4. **Hârtia, ziarele şi dolarii**
28 r × 65 s = 1820 s : 33 s = 55 r : 6 = 9 cv

• Din curpinsul ziarului – casetă cu titluri din interior
• Desen după pictură; 2 foto tip A (2 şi 3 coloane)

Pagina 2

5. **Un „of" al studenţilor** (cu foto tip A – 3 coloane)
58 r × 65 s = 3770 s : 33 s = 114 r : 6 = 19 + 1 = 20 cv
6. **Minciuna are picioare scurte!**
34 r × 65 s = 2210 s : 33 s = 66 r : 6 = 11 cv
7. **Ce s-a întâmplat la TAROM?**
46 r × 65 s = 2990 s : 33 s = 90 r : 6 = 15 + 1 = 16 cv
8. **Mare e grădina Domnului...**
20 r × 65 s = 1300 s : 33 s = 40 r : 6 = 7 cv
9. **Fuga de răspundere**
30 r × 65 s = 1950 s : 33 s = 60 r : 6 = 10 cv

• **E nevoie de înţelepciune** – urmare din pagina 1

Pagina 3

10. **Privatizarea o revanşă!** – cu grafic tip A pe două coloane
70 r × 65 s = 4550 s : 33 s = 138 r : 6 = 23 + 1 = 24 cv
11. **Ce se face cu averea ţării?**
42 r × 65 s = 2730 s : 33 s = 83 r : 6 = 14 cv
12. **Loteria politică** – cu 3 portrete tip C pe o coloană
84 r × 65 s = 5330 s : 33 s = 160 r : 6 = 27 + 1 = 28 cv

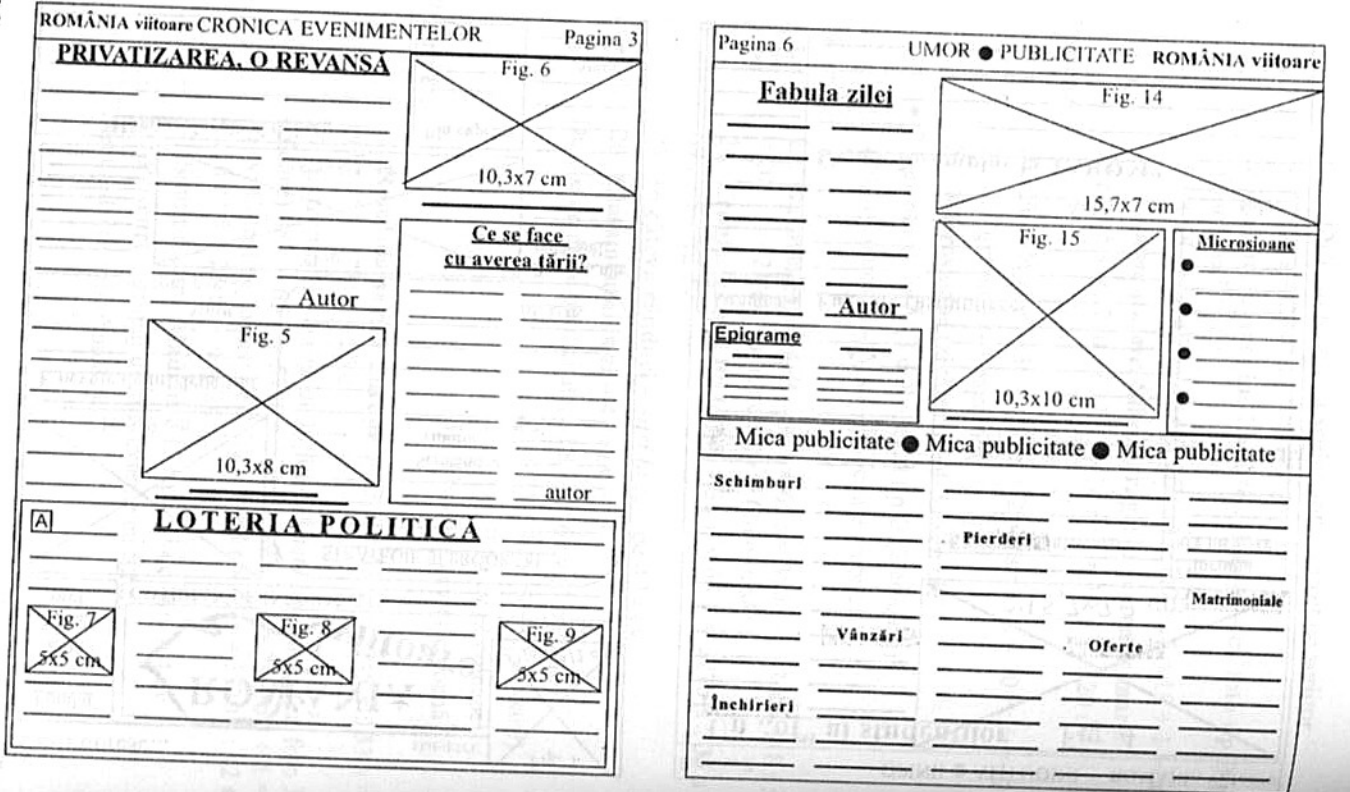
Pagina 4

13. **Strada noastră** – cu foto tip A pe 2 coloane
90 r × 65 s = 5850 s : 33 s = 178 r : 6 = 30 + 2 = 32 cv
14. **Un palat al poporului?!**
40 r × 65 s = 2600 s : 33 s = 79 r : 6 = 13 cv
15. **Medicina românească azi**
52 r × 65 s = 3380 s : 33 s = 102 r : 6 = 17 + 1 = 18 cv

• **Pe mine, mie redă-mă!** – urmare din pagina 1

Pagina 5

16. **Caramitru un ministru forte**
45 r × 65 s = 2925 s : 33 s = 90 r : 6 = 15 + 1 = 16 cv

Pagina 4 DIALOG CETĂȚENESC ROMÂNIA viitoare

STRADA NOASTRĂ

Un palat al poporului!?

Fig. 10

10,3x7 cm

AUTOR

MEDICINA ROMÂNEASCĂ...

Fig. 11

10,3x7 cm

Autor

Pe mine, mie redă-mă!

urm.p.1

Autor

TVR1

TVR2

ProTV

Antena

HBO

ROMÂNIA viitoare ACTIVITATEA CULTURALĂ Pagina 5

CARAMITRU...

Librăria

Fig. 12

Autor

Autor

Sfârșit tragic în recreația mare

10,3x9 cm

Cultura la zi

PE TEME ȘCOLARE

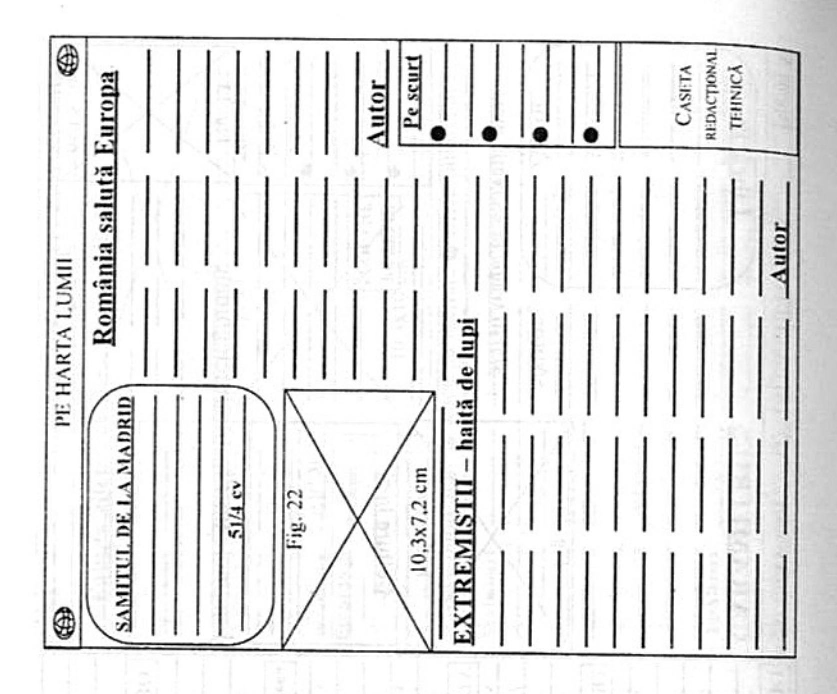
Autor

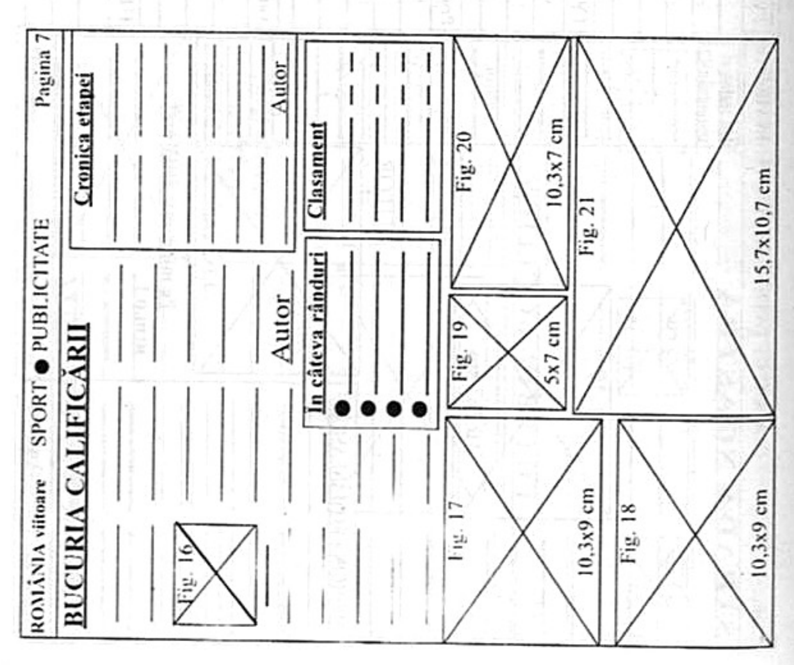
Enigmele unei instituții teleghidate

Fig. 13

6x9,5 cm

Autor

LISTA DE TITLURI (pentru calculator)

Pagina 1

„Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie, ţara mea de glorii ţara mea de dor?... la trecutu-ţi mare, mare viitor“] c 24 cursive rând pe 4 col.

EMINESCU] c 14 grotesc n.v.

COTIDIAN DE INFORMAŢIE ŞI OPINIE] c 14 sn. v. pe 3 coloane

Strategie şi program de dezvoltare] c 36 sn. v. – pe 3 col. în chenar!

E nevoie de înţelepciune] c 28 n. rând pe 2 coloane (de 2 ori)

Pe mine, mie redă-mă!] c 20 cursive rând pe 1 coloană în 2 rânduri

Hârtia, ziarele şi dolarii] c 24 albe r. pe 3 coloane

Pagina 2

Un „of” al studenţilor] c 30 cursive r. pe 3 coloane, trece pe foto (vezi macheta)

Minciuna are picioare scurte] c 20 cursive r. pe 1 coloană în 2 r.

Fuga de răspundere] c 28 sn. r. pe 2 coloane

Mare e grădina Domnului...] c 18 cursive rând pe 1 coloană în 2 r

Ce s-a întâmplat la TAROM?] c 24 sn. r. pe 2 coloane

Pagina 3

Privatizarea o revanşă!] c 48 sn. v. pe 3 coloane

Ce se face cu averea ţării] c 36 cursive r. pe 2 coloane în 2 r

Loteria politică] c 42 n. v. pe 2 coloane

Pagina 4

Strada noastră] c 42 n. r. pe 2 coloane

Un palat al poporului!?] c 24 curs. r., pe o coloană, în 2 rânduri

Medicina românească azi] c 20 sn. r. pe 2 coloane

Pe mine, mie redă-mă!] c 20 curs. r. pe 2 coloane

Pagina 5

CARAMITRU – un ministru forte] c 24 sn. r. pe 2 coloane

Librăria, prietena şcolarilor] c 20 cursive rând pe 2 coloane (în chenar)

Sfârşit tragic în recreaţia mare] c 28 n. r. pe 3 coloane

Enigmele unei instituţii teleghidate] c 36 sn. r. pe 20 cm (!)

Pagina 6

Fabula zilei] c 24 cursive rând pe 2 coloane

Epigrame] c 14 sn. r. pe 1 coloană

Microsioane]c 16 albe r pe 1 coloană

Pagina 7

Bucuria calificării!] c 30 n. r. pe 2 coloane

Cronica etapei de fotbal] c 20 sn. r. pe 2 coloane

În câteva rânduri] c 16 cursive rând pe 7,5 cm (1 1/2 col.)

Pagina 8

Samitul de la Madrid] c 30 n. v. pe 2 coloane (în chenar)

România salută Europa] c 36 sn. r. pe 3 coloane

EXTREMIŞTII – haită de lupi] c 40 n. v. şi r. pe 4 coloane

ATENŢIE! Următoarele titluri de rubrici se realizează cu litere fantezii pe fond de raster, conform machetelor anexate.

Scrutând viitorul] c 18 cursive, r. pe 1 coloană în 2 r (vezi pagina 1)

Cultura, la zi] c 16 sn. v. pe 2 coloane (vezi pagina 5)

Pe teme şcolare] c 14 n.v. pe 1 coloană, în 2 rânduri (vezi pagina 5)

MICĂ PUBLICITATE] c 36 n.v. pe 2 coloane (v. pagina 6)

Clasamentul la zi] c 16 n. v. (r) pe 7,5 cm (vezi pagina 7)

Pe scurt] c 24 cursive r. pe 1 coloană (vezi pagina 8)

• Colontitlurile paginilor se culeg astfel: coloncifra = c 14 negre; titlul de pagină = c 20 sn. v.; titlul ziarului = c 16 sn. v. şi r. pe fiecare pagină stânga sau dreapta.

Pagina 2: **OPINII • ATITUDINI**

Pagina 3: **CRONICA EVENIMENTELOR**

Pagina 4: **DIALOG CETĂŢENESC**

Pagina 5: **ACTUALITATEA CULTURALĂ**

Pagina 6: **UMOR • MICA PUBLICITATE**

Pagina 7: **SPORT • MARE PUBLICITATE**

• Pentru titlul paginii 8 se execută desen

PE HARTA LUMII

CALCULAŢIE ZIARE ŞI REVISTE

Greutatea hârtiei se calculează în grame pe metru pătrat

- $1m^2$ de hârtie = 100 cm × 100 cm = 10 000 cm^2 + verso = 20 000 cm^2
- Formatul de ziar 1/1 = 42 × 60 cm = 2520 = 2500 cm^2 (rotunjit)
- Formatul de ziar 1/2 = 30 × 42 cm = 1260 = 1250 cm^2 (rotunjit)
- Formatul de revistă = 21 × 360 cm = 630 = 625 cm^2 (format 1/4)

Într-un metru patrat de hârtie intră:

- la format 1/1: 10 000: 2500 = 4 pag. + 4 (verso) = 8 pagini
- la format 1/2: 10 000: 2500 = 8 pag. + 8 (verso) = 16 pagini
- la reviste 1/4: 10 000: 625 = 16 pag. + 16 (verso) = 32 pagini

Rezultă că dintr-un metru pătrat de hârtie se realizează un ziar de 8 pagini format 1/1; 16 pagini format 1/2; 32 pagini format 1/4 (revistă)

A) HÂRTIA DE 45 gr/m^2: 8 pagini ziar format 1/1 = $1m^2$ = 45gr
6 pagini ziar format 1/1 = 33,75gr
4 pagini ziar format 1/1 = 22,5gr

B) HÂRTIA DE 56 gr/m^2: 8 pagini ziar format 1/1 = $1m^2$ = 56gr
6 pagini ziar format 1/1 = 42gr
4 pagini ziar format 1/1 = 28gr

Aceste gramaje se dublează pentru ziarele format 1/2 în ceea ce priveşte numărul de pagini (aşa cum am arătat mai sus)

Exemple de calcul

1) Ziar 8 pagini 1/1 sau
16 pagini 1/2 = 45 gr
Tiraj 50 000 ex; prisoase 10%

50 000 ex × 45gr = 2250 kg
10% din 2250 = 225 kg
2250 + 225 = 2475 kg = 2,5t

2) Ziar de 12 pagini 1/1 sau
24 pagini 1/2 = 56 gr
Tiraj 30 000 ex; prisoase 15%
6 pag 1/1 = 42gr; 12 pag = 84 gr
30 000 ex × 84gr = 2520 kg
15% = 378 kg
2250 + 378 = 2898 kg = 2,9t

ANALIZE ALE PREZENTĂRII GRAFICE ŞI TEHNICE

Ziarul **„LIBERTATEA"** – Format 1/2 (TABLOID)

Este primul ziar liber al Revoluţiei din decembrie 1989 şi printre primele care au trecut de la formatul 1/1 realizat cu plumb şi zincuri la formatul 1/2 cu policromie, realizat la Ofset.

Formatul ziarului: 29 × 42 cm (41,5 cm) tipărit pe hârtie sul de 84 cm

Format de text: 26,5 × 39 cm = 14 3/4 × 21 1/2 cv

Rame albe mici: cotor 1cm; faţă 1,5 cm (1 + 26,5 + 1,5 = 29 cm)

sus 1,5 cm; jos 1,5 cm (1,5 + 39 + 1,5 = 42 cm)

Colonaj: 7 coloane a 3,5 cm (2 cv) cu spaţii de 3 mm între coloane şi 8 coloane a 3 cm la Programele TV şi publicitate

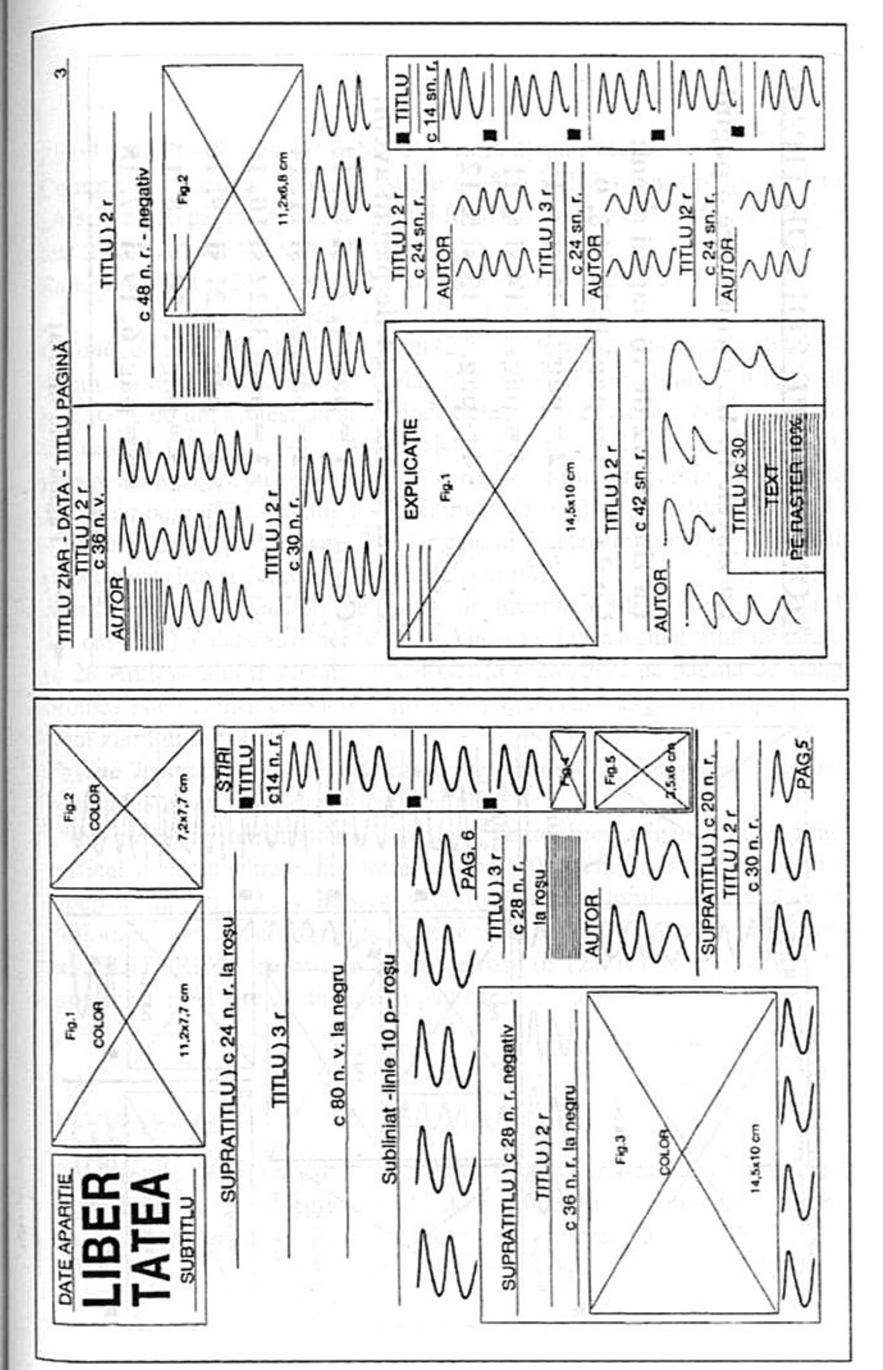
Policromia se foloseşte la toate paginile

Tematica paginilor: Politică; Eveniment; Actualitate; Servicii utile; Panorama; LIBERTATEA-sport; Din lumea largă; Publicitate (vinerea apare cu un supliment de week-end; sub forma unei reviste)

Rezolvarea colontitlurilor: titlul de pagină (c 28 n.v.) centrat iar coloncifra (c 28 negre) titlul ziarului şi data (c 12 grotesc n. v.)

Pagina 1 îmbină articole scurte (informative) cu ştiri, casete de trimitere la interior, fotografie color foarte mare, un titlu foarte mare şi o coloniţă de ştiri. Articolele importante din paginile de interior sunt prezentate la pagina 1 prin scurte texte. Capul ziarului este compus din: datele de apariţie (data, numărul ziarului şi preţul) culese cu c 10 grotesc sn. r.; titlul desenat cu o literă grotesc n.v. c 64 pe 2 r. (**LIBER** şi **TATEA**); subtitlul cu c 28 grotesc n.r. totul în negativ pe un patrat roşu de 4 cv (7,2 cm). Lângă capul ziarului apar casete de trimitere la interior, în centru optic un titlu pe 2–3 r cu literă foarte mare, iar în dreapta „Ştirile zilei" – coloniţă de ştiri şi publicitate; jos – ştiri cu trimiteri la pagini şi 1–2 fotografii color.

Titlurile articolelor sunt culese cu grotesc sn. şi n. rând; textul cu c 9,10 Anticva dr. şi ald. rând; interesant rezolvată „Starea vremii" cu o hartă a României pe 4 coloane folosind rastere de culoare; majoritatea paginilor cu coloane mici de ştiri...

MONTAJUL PE COLI DE TIPAR

La ziarele ft. 1/2 o coală are 4 pagini.

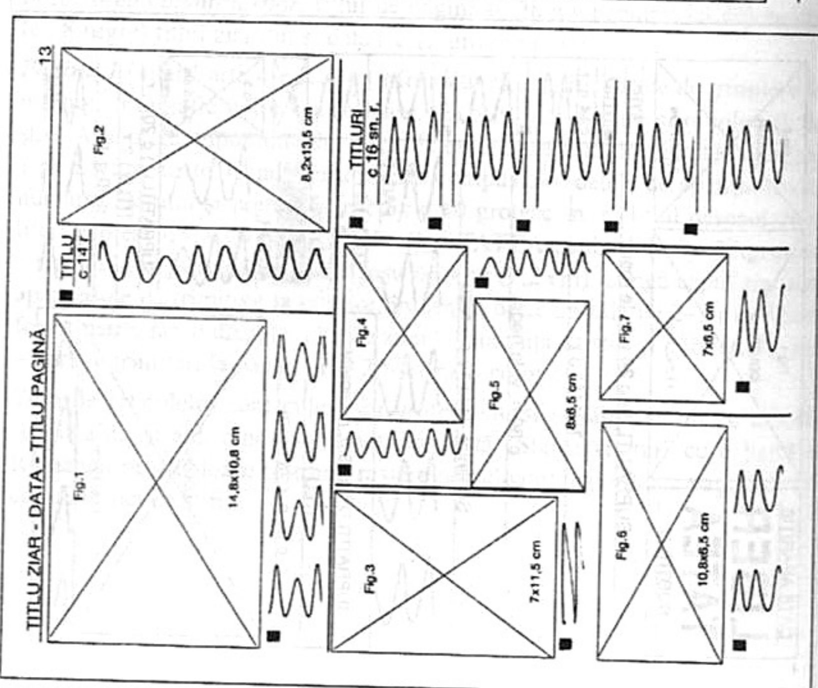
La ziar ft. 1/2 de 16 pagini avem:

Coala 1 = pag. 1, 16 şi 8, 9
2 = pag. 2, 15 şi 7, 10
3 = pag. 3, 14 şi 6, 11
4 = pag. 4, 13 şi 5, 12

La ziar ft. 1/2 de 24 de pagini avem:

Coala 1 = pag. 1, 24 şi 12, 13
2 = pag. 2, 23 şi 11, 14
3 = pag. 3, 22 şi 10, 15
4 = pag. 4, 21 şi 9, 16
5 = pag. 5, 20 şi 8, 17
6 = pag. 6, 19 şi 7, 18

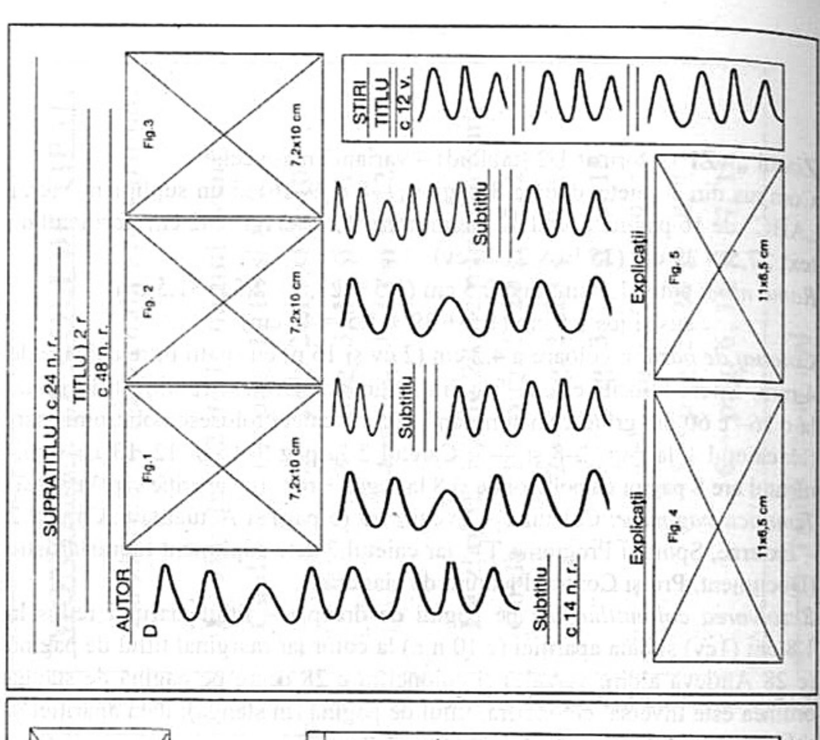
Pagină foto-montaj

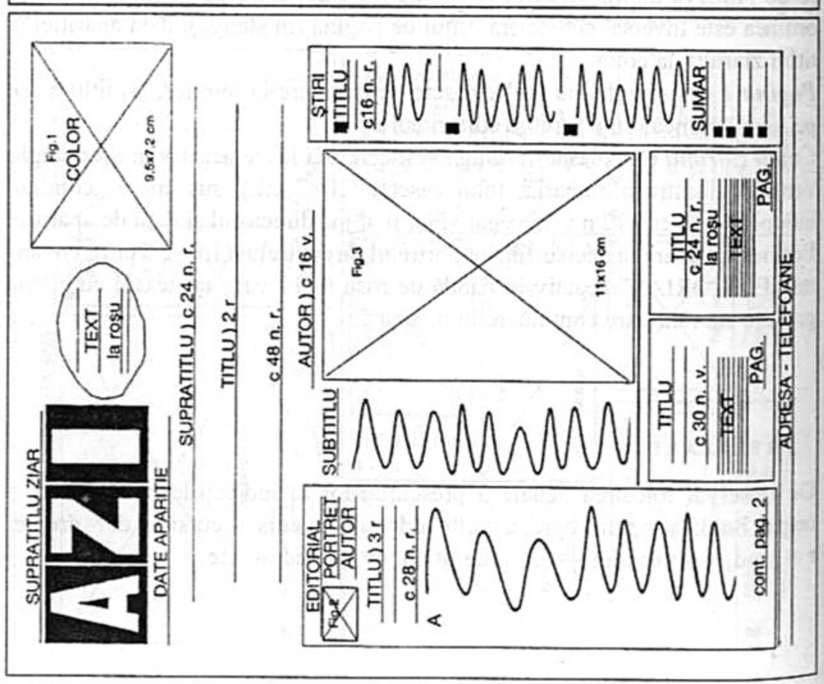

Ziarul **„AZI"** – format 1/2 (tabloid) – variantă mai veche!
Compus din 3 caiete: două a 8 pagini (1–8 şi 9–16) şi un supliment literar „ABC" de 16 pagini = total 32 pagini format 1/2: 31,5 × 42 cm; formatul de text 27,5 × 39 cm (15 1/4 × 21 1/2 cv)
Rame albe: cotor 1,5 cm; faţă 2,5 cm (1,5 + 27,5 + 2,5 = 31,5 cm)
sus şi jos 1,5 cm (1,5 + 39 + 1,5 = 42 cm)
Colonaj de bază: 6 coloane a 4,2 cm (2 cv şi 16 p) cu spaţii între coloane de 4 mm. Litera folosită este c $^{10}/_{10}$ din Anticva şi Grotesc (puţin); titlurile de la c 16– c 60 din grotesc sn şi n. rând. Cele 3 caiete folosesc policromia astfel: caietul 1 la pag. 1–8 şi 4–5; Caietul 2 la pag 9–16 şi 12–13 iar suplimentul are 8 pagini cu policromie şi 8 la negru + roşu (cu apariţie săptămânală)
Tematica paginilor: Caietul 1 – Eveniment (5 pag) şi Actualitate; Caietul 2 – Externe, Sport şi Programe TV, iar caietul 3 este supliment literar-artistic (Document, Pro şi Contra, Picătura de cianură)
Rezolvarea colontitlurilor: pe pagini de dreapta – titlul ziarului redus la 1,8 cm (1cv) şi data apariţiei (c 10 n.r.) la cotor iar marginal titlul de pagină (c 28 Anticva aldine verzale) şi coloncifra c 28 negre pe pagină de stânga ordinea este inversă: coloncifra, titlul de pagină (în stânga); data apariţiei şi titlul ziarului la cotor
Pagina 1 este tip afiş cu multe casete de trimitere la interior, un titlu mare pe toată lăţimea, un portret şi editorialul
Capul ziarului este plasat în stânga sus, cele trei litere negativ în dreptunghi vertical albastru ultramarin, totul casetat (10×7 cm); sus apare „cotidian independent" cu c12 n.v. în negativ, iar mai jos directorul şi data de apariţie. Editorialul apare în chenar fin, cu portretul directorului (1,8×2,5 cm); cuvântul „EDITORIAL" negativ în bandă de roşu (c 12 v.n.) iar textul cu c $^{10}/_{10}$ grotesc sn. rând, are continuare în pagina 2.

PRECIZARE

De observat folosirea uzuală a prescurtărilor la indicaţiile de literă: n = negru, bold; sn = seminegre; a = alb; ald = aldine;curs. = cursive; dr = drepte; r = rând; v = verzale; c = corp de literă; cv = cuadrat, etc.

TITLU PAGINĂ
TITLU) 3 r
c 48 n. v.
la negru
Fig.1
13,5x7,2cm
AUTOR
TEXT-c-10
cursive r.
la roşu
Fig.2
4x7 cm
TEXT c 12 n. r.
la roşu
Fig.3
9x5,5 cm

DESEN
c 24 n. v.
SUPLIMENT
LITERAR-ARTISTIC
AZI
Date
GRATUIT
TEXT
c 14
pe raster
galben
TITLU
pe raster
TITLU
c 16 sn.
TITLU
TEXT
ABC
NEGATIV
FOND RASTER
CITAT DIN CARAGIALE
TITLU) 3 r
c 36 n. v.
la roşu
Fig.1
SEPIA
16x13,8 cm
S
AUTOR

ZIARE FORMAT INTERMEDIAR

„EVENIMENTUL ZILEI" schimbare de format în vara anului 2001 (fost 1/1)

Format: 36×53 cm (6–7 cm mai mic, față de formatul 1/1); tipar offset rotativ pe hârtie sul de 72 cm, apariție zilnică în 16 pagini.

Format de text: 32,4×48,6 cm (18×27 cv)

Rame albe: cotor 1,8 cm; față 1,8 cm (1,8+32,4+1,8=36 cm)
sus și jos câte 2,2 cm (2,2+48,6+2,2=53 cm)

Colonaj interior: 6 col a 5 cm (2 3/4 cv); pag. 1 = 4 col. 7,8 cm (4 1/4 cv)

Caracteristici: Primul ziar care a folosit litere c10 grotesc albe, sn. și negre (fiind mai ușor de citit); coloana de text lată (4 cv) aproape de percepția vizuală maximă, deasemenea titlurile mari, portrete pe două coloane, fotografii mari; folosea policromia la pag. 1, 3, 14, 16 și roșu la 7, 8, 9 10; titlurile din grotești negre.

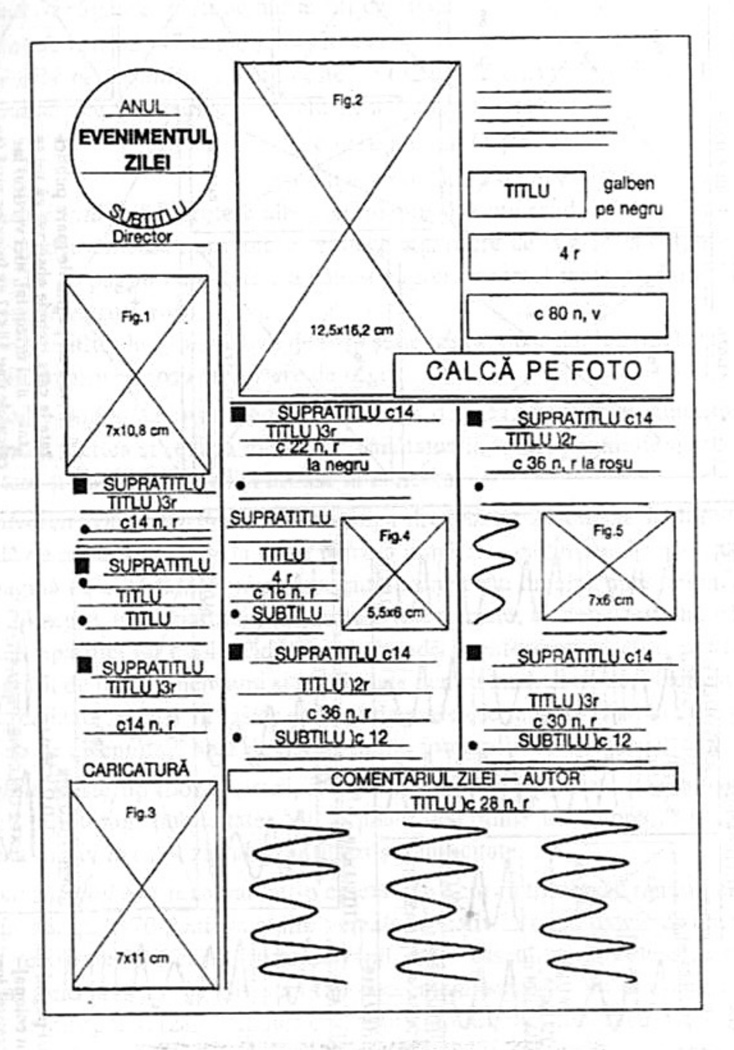
Tematica paginilor nu este fixă; paginile 14 și 16 cu policromie sunt folosite adesea și pentru publicitate color; ca titluri de pagini găsim: Eveniment, Bani și Afaceri, Politică; Cotidian, Turism; Sport, Magazin; Publicitate. La sfârșit de săptămână (vinerea) apare un supliment de week-end, la policromie, sub forma unei reviste.

Colontitlurile sunt realizate astfel: sus, stânga-drepta apar inițialele ziarului („EZ") într-un cerc mic (2 cm) la negativ; o linie de 6 p. sus și una fină mai jos cu 24 p; în centru apare titlu de pagină cu c 24 n.v.; coloncifra, nr. ziarului și data apariției apar la cotor culese cu c 14 Medieval drepte rând.

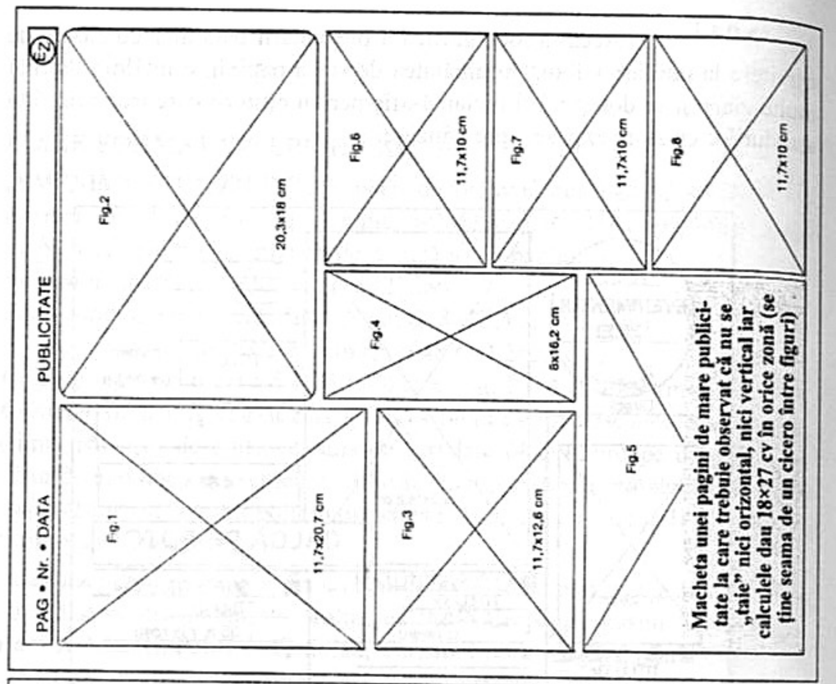
Pagina 1 îmbină elementele de afiș (casete) cu știri, fotografii, comentariul zilei, caricatură.

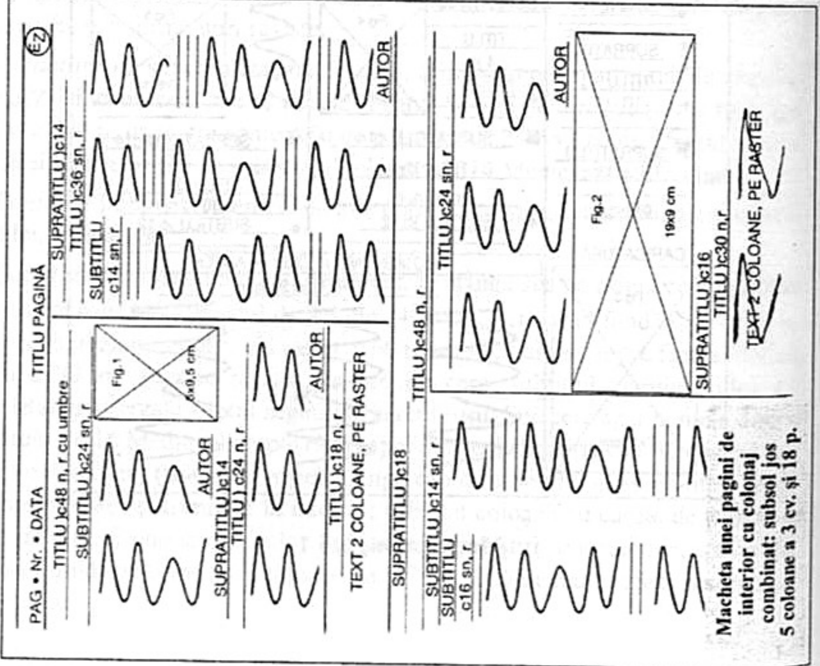
Capul ziarului este rezolvat, de obicei, în stânga sus pe prima coloană într-un cerc roșu cu diametrul de 8,5 cm (4³/4 cv) – sus anul fondării cu c 18 n, apoi titlul ziarului, primul cuvânt c 60 negre v. cu umbre negre fine, al doilea cu c 30 sn. verzale iar jos, în arc de cerc, subtitlul ziarului cules cu c 18 negru verzale – totul negativ în cercul roșu. Sub cerc apar numele directorului (c 16 Medieval drepte rând) apoi datele de apariție cu c 10 negre rând între două linii (neagră și roșie). Lângă cap o fotografie mare cu titlul color enorm (c 80) și trimitere la interior; sub cap coloană cu casete de trimitere la interior și publicitate color; în centru și jos știri, informative, fotografii color. În dreapta jos pe 3 coloane de 7,5 cm, „Comentariul zilei" semnat de director.

NOTĂ Această idee grafică a prezentării paginii 1 cu casete de trimitere la interior + foto, în jumătatea de sus a paginii, o întâlnim la mai multe ziare și se dorește a fi reclamă-afiș pentru cititorii care trec prin fața standurilor cu ziare expuse, spre vânzare!

Macheta paginii 1

„VIAŢA MEDICALĂ"

Format 35×50 cm tipărit pe hârtie sul de 70 cm

Format de text 32×47 cm (17 3/4×26 cv)

Rame albe neobişnuite: 1,5 cm peste tot (32+3=35 cm) (47+3=50 cm)

Colonajul este foarte divers: 4 coloane a 7,5 cm (4 1/4 cv)

5 coloane a 6 cm (3 1/4 cv)

şi chiar 7 coloane a 4 cm (2 1/4 cv)

Litera folosită: c 8/8 grotesc albe, senimegre şi negre rând

Titlurile deasemenea din grotesc seminegre şi negre de la c 18 la c 48 rând

Apare în 16 pagini cu 4 caiete a câte 4 pagini (raritate) toate paginile fiind tipărite la negru + roşu

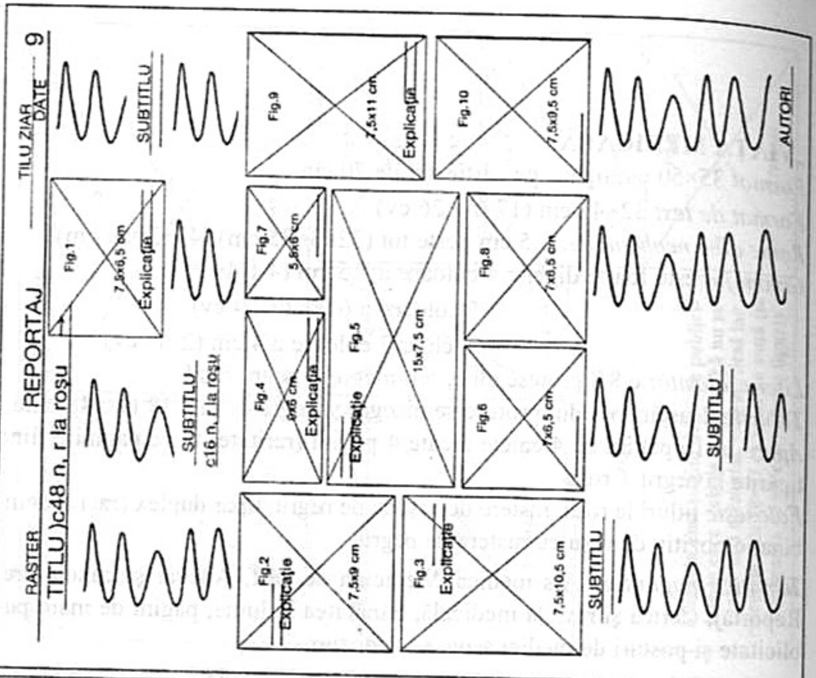
Foloseşte titluri la roşu, rastere de roşu şi de negru, tipar duplex (rar) şi combinaţie pozitiv de roşu cu rastere de negru.

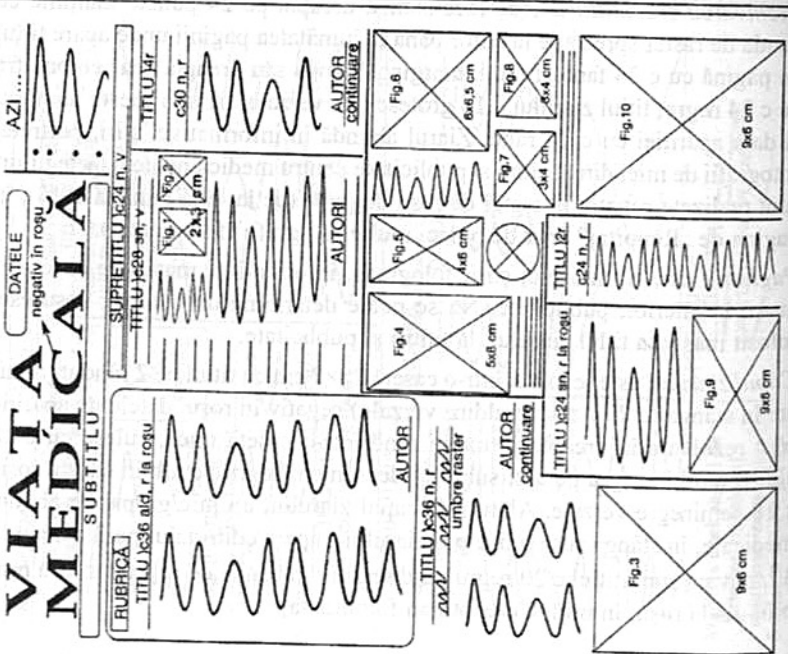
Tematica paginilor: Ars medica; Medicina de vârf, Adevăr şi cunoaştere; Reportaj; Cartea şi revista medicală; Sănătatea în lume, pagini de mare publicitate şi posturi de medici scoase la concurs.

Rezolvarea colontitlurilor se face stânga-dreapta pe 24 puncte înălţime cu bandă de raster spre şi de la cotor până la jumătatea paginii unde apare titlul de pagină cu c 24 fantezi rând; marginal stânga sau dreapta apar coloncifra cu c 24 negre; titlul ziarului c 14 grotesc late verzale, iar sub acesta numărul şi data apariţiei cu c 14 rând. Ziarul abundă în informative, ştiri, portrete, fotografii de mici dimensiuni şi publicitate pentru medicamente. Unele titluri sunt realizate negativ în raster de roşu degrade (de la 40% până la 10%); în pagina de „Reportaj" apar de obicei multe fotografii (fotomontaj).

Pagina 1 este tip mozaic; ştiri, fotografii, informative, materiale cu continuare la interior, publicitate. Nu se poate determina un colonaj; roşu este folosit masiv la titlul ziarului, la titluri şi publicitate.

Capul ziarului este rezolvat într-o casetă 23×7 cm cu titlul pe 2 rânduri aliniate în stânga (c 70 Anticva aldine verzale) negativ în roşu; datele de apariţie sunt rezolvate în dreapta primului rând într-o casetă mică, culese cu c 18 aldine rând la negru pe alb; subtitlul deasemeni negru pe alb în caseta roşie c 18 seminegre verzale. Alături de capul ziarului, un mic grupaj de acţiuni medicale, în stânga sus (sub capul ziarului), apare editorialul pe 2 coloane a 3 1/2 cv cu supratitlul c 20 negru rând negativ în bandă de negru iar titlu propriu-zis la roşu; în mijloc dreapta un fotomontaj

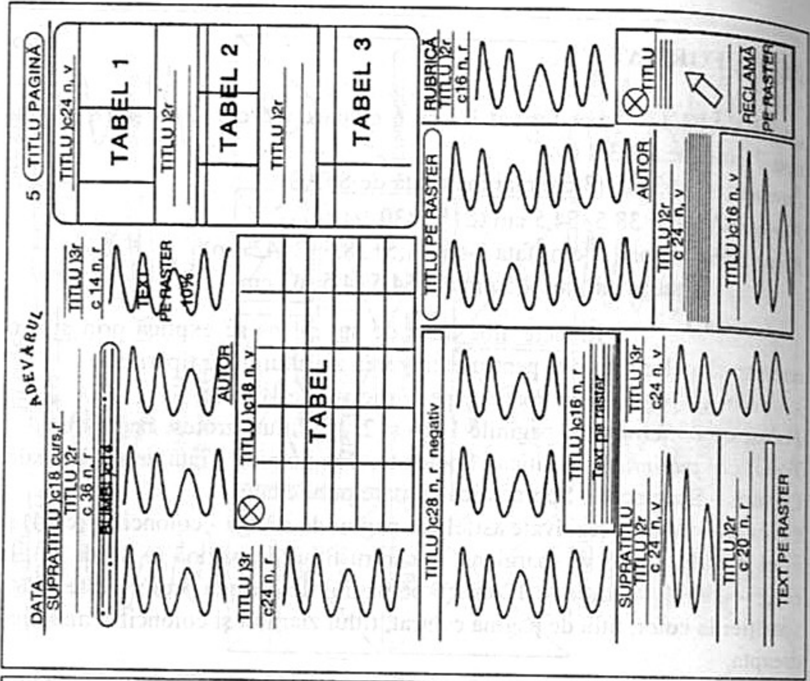

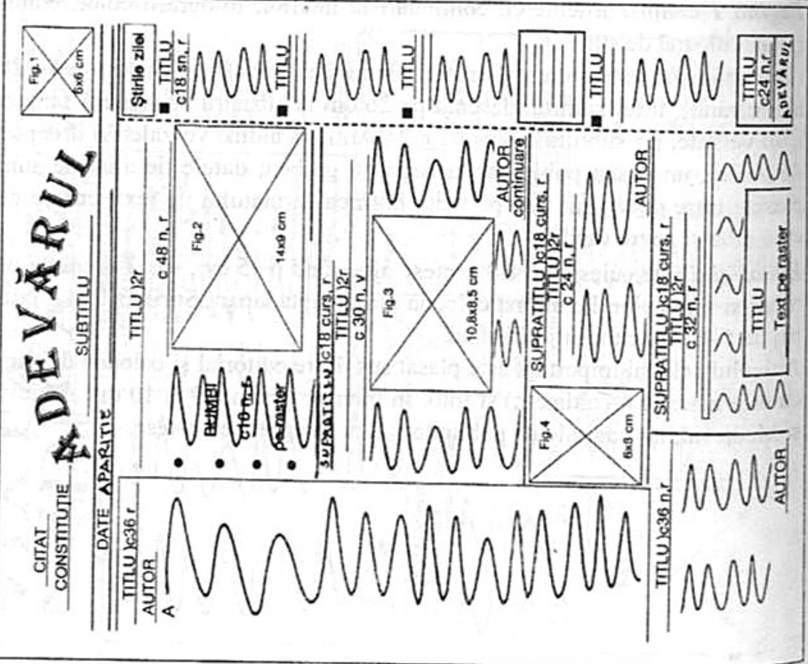

ZIARE FORMAT 1/1

„ADEVĂRUL" – ziar format 1/1 cu 6 coloane a 6 cm (3 cv și 18 p), mai nou 7 coloane a 2 3/4 cv.
Format: 42×63 cm (3 cm mai înalt față de STAS)
Format de text: 38,5×54,5 cm (21 1/2×30 1/4 cv)
Rame albe: cotor 1,5 cm; față 2 cm (1,5+38,5+2=42 cm)
sus 4 cm; jos 4,5 cm (4+54,5+4,5=63 cm)

NOTĂ Ramele albe mari de sus și jos se explică prin spațiul necesar clapelor rotativei pentru extragerea ziarului după tipărire
Apare în 16 pagini și se tipărește pe hârtie sul de 168 cm
Folosește policromie la paginile 1, 16 și 2, 15; titluri grotesc negre rând.
Tematica paginilor: Politică, Societate, Economie; Viața internațională; Cultură – Spectacole; Sport, Mică și mare publicitate
Colontitlurile sunt rezolvate astfel: pe pagini de stânga - coloncifra (c 24) și titlul ziarului (c 16 v.) marginal; în centru titlul de pagină (c 28 dr. v.); la cotor - data de apariție (c 12 dr. r); pe pagini de dreapta ordinea este - data apariției la cotor, titlu de pagină centrat, titlul ziarului și coloncifra marginal dreapta.
Pagina 1 conține articole cu continuări la interior, fotografii color, editorialul, coloană de știri.
Capul ziarului este compus din trei elemente: Citat din Constituție (c 20 aldine rând); titlul ziarului desenat pe 26 cm la albastru cu o literă fantezi c 90 verzale, iar subtitlul cules cu c 24 Anticva aldine verzale; în dreapta, de obicei, un desen publicitar la negru și galben; datele de apariție sunt plasate între două linii fine pe toată lățimea formatului de text, culese cu c 16 albe și negre rând.
Editorialul este cules cu c 8/8 grotesc albe rând pe 5 cv , sus 3-4 casete cu titluri și foto color. Pe ultima coloană din dreapta, apar „Știrile zilei" – grupaj de 5–6 știri cu titluri c16 rând.
Articolul cel mai important este plasat sus, între editorial și coloana de știri, cu titlu mare (c 48 aldine r.) și foto. În interior găsim c 9 și 10 din Anticva și Medieval, iar paginile de publicitate sunt integral cu grotesc.

„ROMÂNIA LIBERĂ" este un ziar realizat pe 6-7 coloane, din care coloana a 2-a lată de 10 cm, de obicei pe raster.

Formatul ziarului: 40×57 cm – mai mic față de STAS cu 2 cm pe lățime și 3 cm pe înălțime;

Formatul de text: 37×52,5 cm ($20^1/_2$×29 cv);

Rame albe: cotor 1,3 cm; față 1,7 cm (1,3+37+1,7=40 cm)
sus 2 cm; jos 2,5 cm (2+52,5+2,5=57 cm)

Lățimea coloanei de bază: 5 cm ($2^3/_4$ cv) + coloana a 2-a lată de 10 cm (pe raster) similar cu 7 coloane, dar folosește și 5 coloane de 6,5 cm ($3^1/_2$ cv), iar la publicitate 8 coloane a 4,3 cm (2 cv și 18 p. în chenar punctat) și 6 coloane la TV.

Apare în 16, 20 chiar 24 de pagini în 3–4 caiete de 4 sau 8 pagini. Ziarul a făcut, trecerea de la tiparul înalt pe polimeri cu roșu numai la prima și ultima pagină, la tiparul offset cu policromie la pag. 1,4,5,7,8,12,18 și 21-24 (suplimente), cu schimbarea prezentării grafice generale. Publicitate: 6 pagini mică publicitate, 1–2 pagini mare publicitate și color în diverse pagini; joia – Supliment tip revistă.

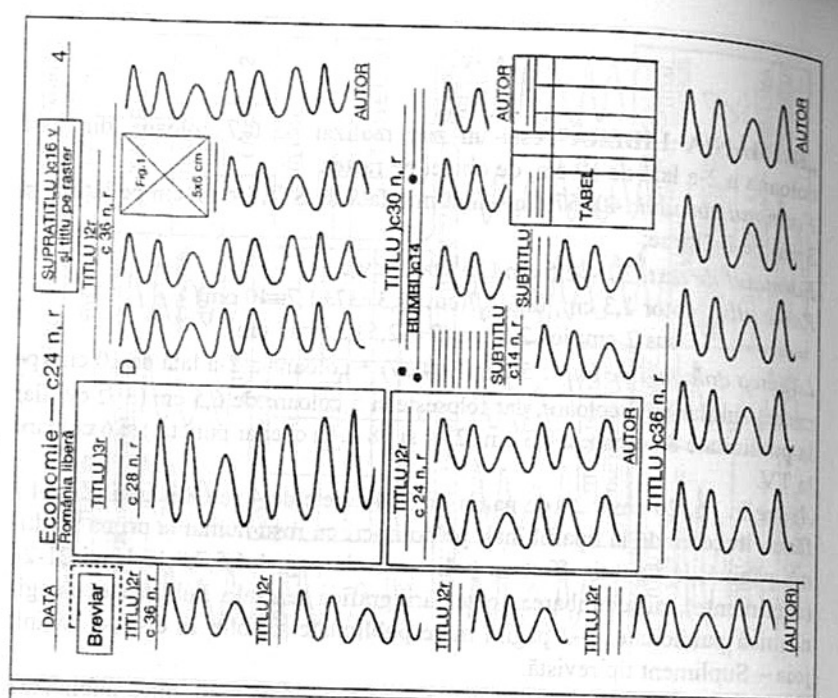
Textul se culege cu c 10/10 Anticva drepte și aldine rând, mica publicitate c 6/6 grotesc albe rând, iat titlurile din grotesc negre și seminegre rând.

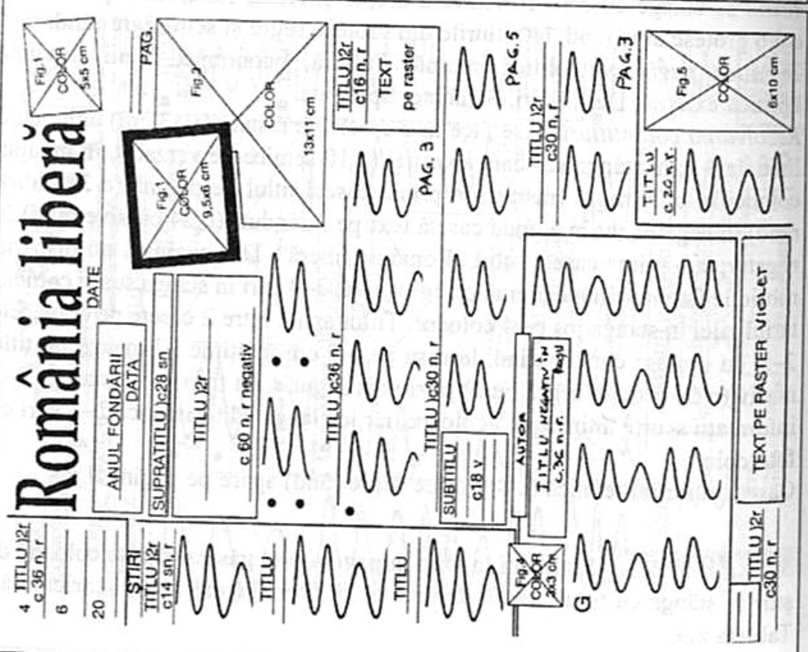
Tematica paginilor: Politică internă, Cultură, Economie, Banii și viața, Politică externă, Dezvăluiri, Sănătate, Sport etc.

Rezolvarea colontitlurilor se face în 2 casete de raster (10×3 cm) unite cu o linie de 3 p; în stânga sus data apariției (c 10 seminegre verzale), în dreapta coloncifra c 24 negru (raster); în prima casetă titlul de pagină (c 30 aldine rând) în negativ, iar în a doua casetă text pe 3 rânduri (c 24 cursive rând) în negativ; sub prima casetă titlul „România liberă". Din pagina 1 au dispărut rubricile fixe rămânând numai un colonaj de 3–4 știri în stânga sus și comentariul zilei în stânga jos pe 4 coloane. Titlul apare între 2 casete pe coloanele 2–5, cu grotesc cursive rând, la roșu pe 4,5 cm înălțime. Urmează un titlu masiv (c 60 grotesc negru rând) pozitiv și negativ, cu foto color mare și 2–3 informații scurte întinse pe 5 coloane, iar jos lângă editorial încă 2–3 știri cu foto color.

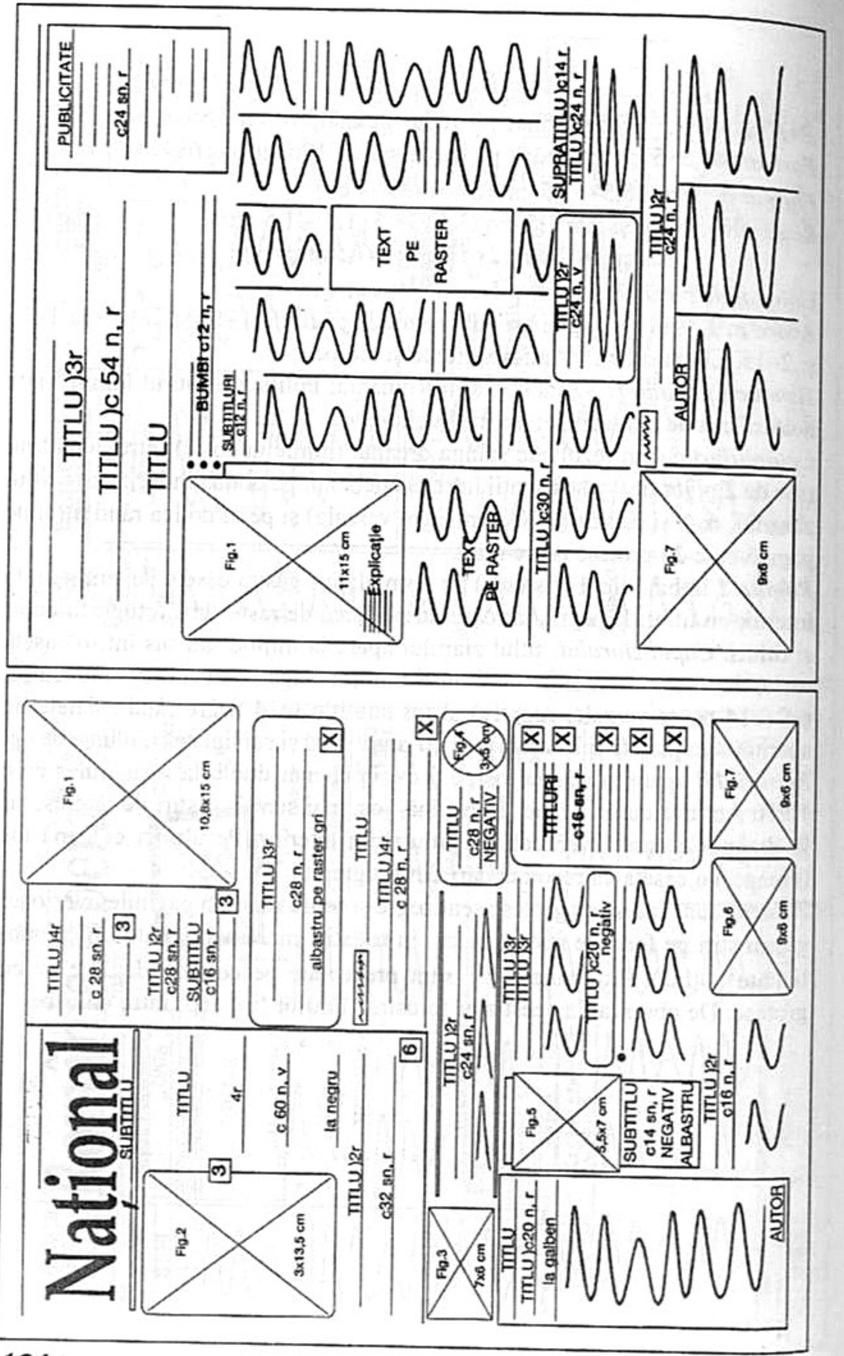
Caseta editorial-tehnică (c 8 grotesc negre rând) apare pe pagina 9 jos.

NOTĂ Mulți ani la rând în pagina 1 se găseau zilnic: coloană de știri în stânga cu titlul „Bună dimineața"; Editorial (jos); Iadeș (caricatură); Tableta zilei

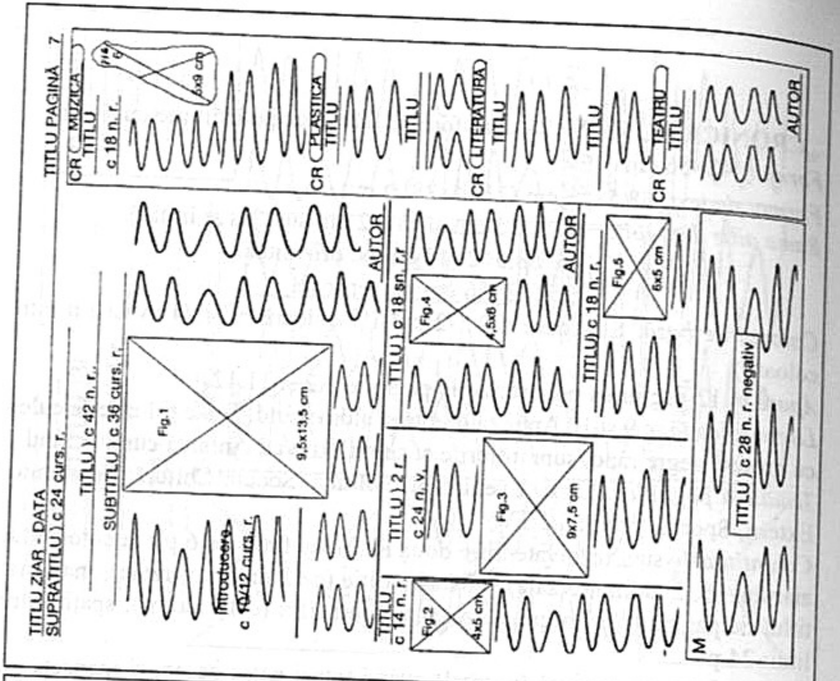

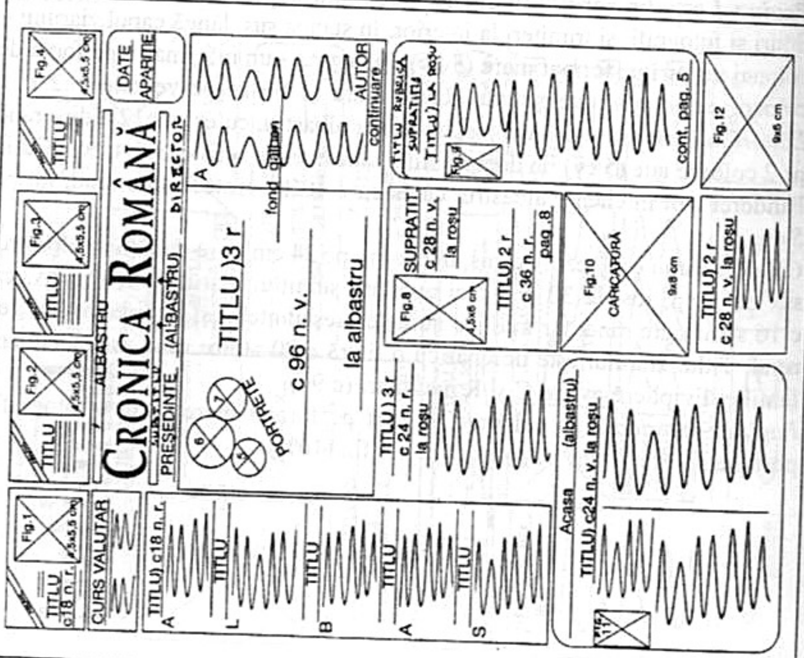

„NAȚIONAL" – ziar format 1/1 redus pe înălțime cu 2,5 cm
Format: 41,5×57,5 cm tipărit pe hârtie sul de 126 cm și 168 cm
Format de text: 38,5×53,5 cm (21 1/4×29 3/4 cv)
Rame albe: cotor și față 1,5 cm (1,5+38,5+1,5=41,5 cm)
sus și jos 2 cm (2+53,5+2=57,5 cm)
Colonaj de bază: 7 coloane a 5 cm (2 3/4 cv)
Apare în 12 sau 16 pagini cu policromie la paginile 1–12 și 2–11 sau 1–16 și 2–15. Litera c 10/10 Anticva drepte și aldine.
Tematica paginilor: Se întâmplă în România; Politică; În jurul lumii; Viața noastră cea de toate zilele; Sport; Publicitate...
Colontitlurile sunt rezolvate stânga-dreapta (nimic la cotor) între două linii (sus de 2 p, jos de 4 p) cu spații între ele de 36 p; pe două rânduri: sus – titlul ziarului, data și pagina (c 20 seminegre verzale) și pe al doilea rând titlul de pagină cu c 24 grotesc negre rând.
Pagina 1 îmbină tipul afiș (sus) cu normal; sus găsim casete de trimitere la interior cu titluri la negru, la roșu sau pe fontă de raster gri; fotografii color și titluri. *Capul ziarului:* titlul ziarului apare la mijloc sau sus într-o casetă roșie, desenat cu o literă c 96 fantezi rând, în negativ, având sus redactorul șef (c14 negre verzale, negativ) și jos subtitlu (c14 negre rând); datele de apariție sunt plasate sub casetă cu c 10 negre rând și subliniate cu o linie de 4p. *Editorialul* apare în stânga jos pe 5 cv, în chenar dublu la roșu, cules cu c 10/10 Anticva cursive rând. În pagină, jos, mai sunt 3–4 știri de interes, iar în dreapta o casetă verticală cu titluri din interior. Pe ultima coloană jos (dreapta) o casetă cu recomandări din programul TV.
Titlurile sunt culese cu grotesc seminegre și negre rând. În paginile interioare găsim știri pe fond de raster gri sau în negativ, mare publicitate (mică publicitate puțină). Programele TV sunt prezentate pe coloane de 2 1/2 cv cu grotesc. De observat la acest ziar folosirea liniilor fine (1p) între coloane.

„CRONICA ROMÂNĂ" – ziar format 1/1 redus pe înălţime cu 4 cm
Format: 42×56 cm
Format de text: 38,5×52 cm (21 1/2×28 1/2 cv)
Rame albe deosebite: cotor 1,5 cm şi câte 2 cm sus, jos şi în faţă.
1,5+38,5+2=42 cm pe orizontală
2+52+2=56 cm pe verticală
Colonaj de bază: 8 coloane a 2 1/2 cv şi 7 coloane a 2 3/4 cv (10 p între coloane).
Apare în 12 pagini cu policromie la paginile 1,2 şi 11,12
Litera folosită: c 9 şi 10 Anticva drepte şi aldine rând. Toate titlurile se culeg cu grotesc negre rând, supratitlurile şi subtitlurile cu Anticva cursive rând.
Tematica paginilor: La zi, Eveniment, Politică, Social, Cultură; Economic, Extern, Sport şi programe TV.
Colontitlurile sunt rezolvate între două linii (sus fină, jos 6 p): la cotor titlul ziarului (c 12 aldine verzale) şi data apariţie (c 12 drepte verzale), marginal titlul de pagină (c 18 negre verzale) şi coloncifra (c 18 aldine), spaţii între linii: 24 p.
Pagina 1 este tip copertă (normal) având totuşi patru casete şi manşetă cu titluri şi fotografii şi trimiteri la interior. În stânga sus, lângă capul ziarului – colonaj de ştiri pe format mare (5 cv); în centru – un informativ pe fontă de culoare cu fotoportrete şi titlu foarte mare (c 96 negre verzale = 2 cv). *Editorialul* este plasat stânga jos, în chenar albastru, cules cu c12 aldine rând pe 2 coloane late (5 cv); în dreapta fiind un carnet de scriitor sub titlul „Cutia Pandorei" tot în chenar albastru, cules cu c 10/10 grotesc albe rând, tot pe 5 cv.
Capul ziarului este rezolvat sus, în centru, pe 24 cm între două linii albastre, sus de 10 p, jos de 30 p – aici apărând subtitlul ziarului, în negativ, cu c 16 seminegre rând, iar mai jos numele preşedintelui şi al directorului general. Titlul ziarului este desenat cu o literă c 80 aldine rând asemănătoare familiei Egiptiene având C şi R mai mari (c 96).
Paginile interioare au colonaje de ştiri pe format mare (5 cv), fotografii portrete şi câteva ştiri pe fond de raster fin (10%).

„CURIERUL NAȚIONAL" – ziar format 1/1 cu colonaj combinat.

Format 42×58 cm, mai mic cu 2 cm (pe înălțime) față de STAS.

Format de text: 38×52 cm (21×28^{3}/4 cv)

Rame albe: cotor 1,5 cm; față 2,5 cm (1,5+38+2,5=42 cm pe orizontală)
sus și jos 3 cm (3+52+3=58 cm pe verticală)

Ziarul nu are un colonaj de bază; pagina 1 = 8 coloane; paginile 2 și 3 = 7 coloane; pagina 4 = 8 coloane; paginile 5–8 = Supliment economic „ARGUS" – 6 coloane (multe tabele); pagina 9 = 8 coloane; pagina 10 = programe TV și spectacole = 9 coloane; paginile 11 și 12 = 8 coloane

Apare în 12 sau 16 pagini cu policromie la prima și ultima pagină. Litera folosită: c 8, 9 și 10 Anticva drepte și aldine, dar și Grotesc la suplimentul „Argus", mai ales la tabele.

Titlurile se culeg din grotesc seminegre rând, iar supratitlurile cu Anticva cursive rând.

Tematica paginilor: Actualitate; Politică; Externe; „Argus"; La rampă (cultură); TV – Spectacole; Sport; Publicitate.

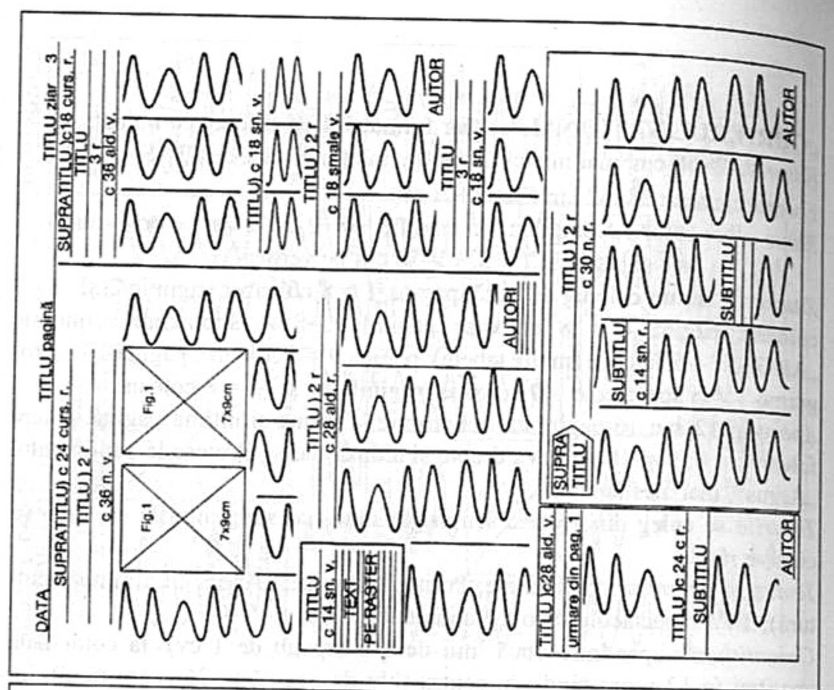
Colontitlurile apar între două linii de 3 p (spațiu de 1 cv): la cotor data apariției (c 12 negre rând); în centru titlu de pagină (c 36 negre rând), iar marginal titlul ziarului și coloncifra c 12 negre verzale)

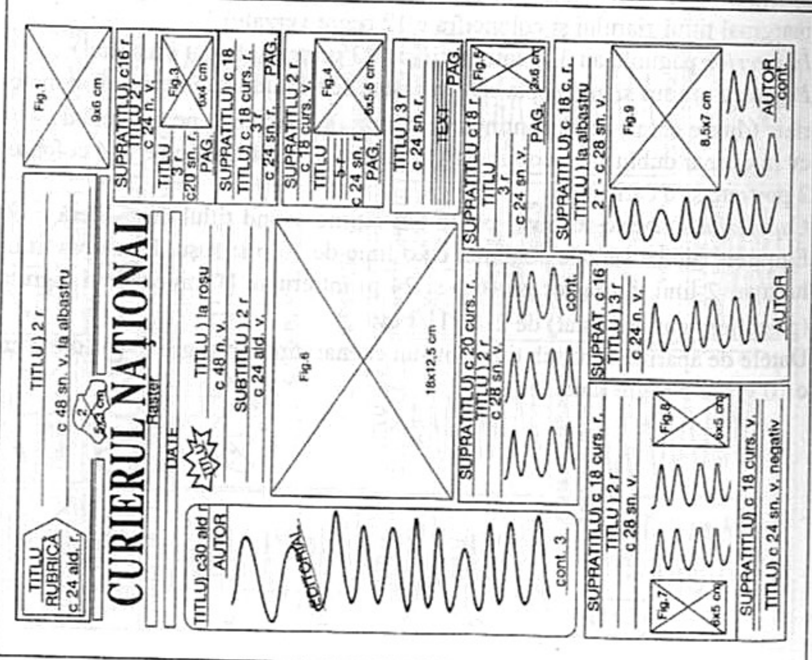
În interior paginile au 3–4 fotografii și 1–2 portrete (bogat ilustrate!).

Pagina 1 are sus și în dreapta câteva casete de trimitere la interior; 5–6 materiale (dintre care 1–2 cu continuări); editorialul în stânga pe coloană de 4^{1}/4 cv în chenar dublu și cu continuare în pagina 3; o fotografie pe 3–4 coloane; 2 portrete și o caricatură.

Capul ziarului este rezolvat pe 26 cm lățime având titlul cu o literă c 60 Egiptiene aldine verzale subliniat cu o linie de 16 p la roșu. Deasupra titlului apar 2 linii din raster gri (6 p și 24 p) întrerupte la mijloc de o vignetă (poștalion=curier poștal) de 2^{1}/2×1^{1}/4 cv.

Datele de apariție sunt sub titlul într-un chenar din linii negre (3 p) culese cu c 10 grotesc negre rând.

„PRO SPORT" – ziar format 1/1, colonaj combinat

Format: 42×63 cm, cu 3 cm mai înalt față de STAS

Format de text: 38×58,5 cm (21×32$^{1}/_{2}$ cv)

Rame albe: cotor 1,8 cm; față 2,2 cm (1,8+38+2,2=42 cm pe orizontală)
sus 2,2 cm; jos 2,3 cm (2,2+58,5+2,3=63 cm pe verticală)

Apare în 12 sau 16 pagini cu policromie la primele și ultimele două pagini și cele două de la mijloc. Hârtie sul de 126 cm sau 168 cm.

Are coloane de 4,5 cm (2$^{1}/_{2}$ cv), 5 cm (2$^{3}/_{4}$ cv) și colonaje de știri pe 9 cm (5 cv)

Textul este cules cu c 10/10 grotesc albe, seminegre și negre, iar titlurile din grotesc seminegre, negre și cursive rând.

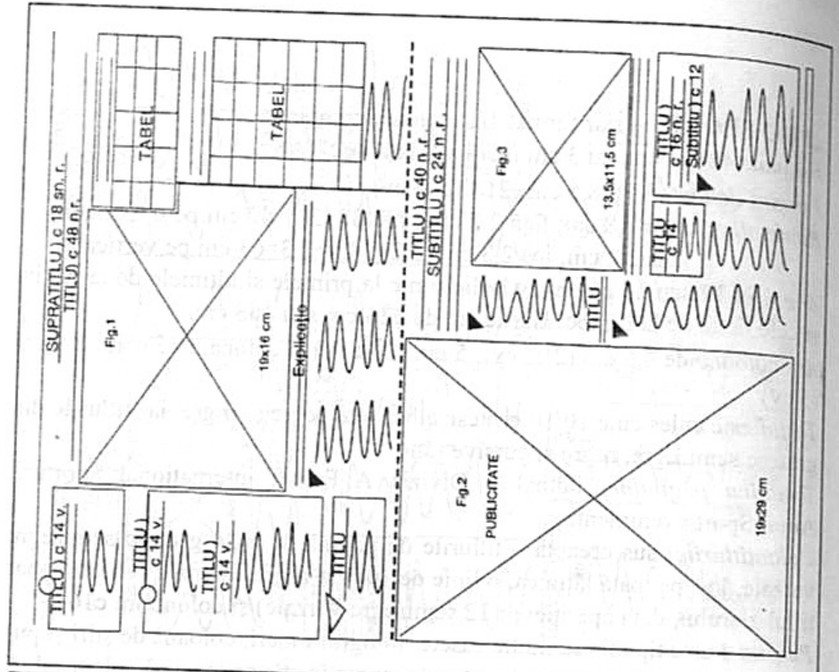
Tematica paginilor: Fotbal – Divizia A; Fotbal internațional; Sporturi; Auto; Sport-eveniment...

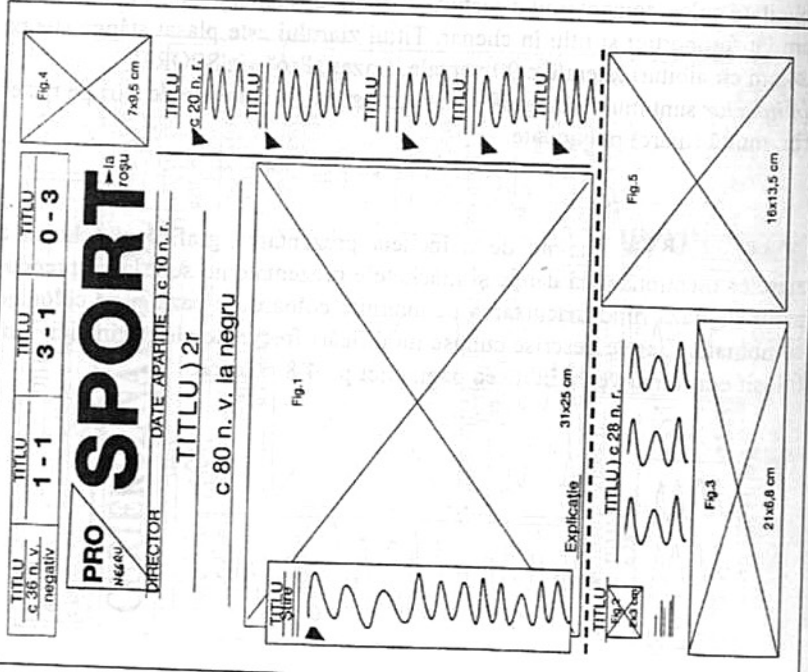
Colontitlurile: sus dreapta – titlurile de pagină cu c 24 grotesc seminegre verzale, jos, pe toată lățimea, o linie de 10 p la negru sau roșu sub care apar titlul ziarului, data apariției (c 12 seminegre verzale) și coloncifra c16.

Pagina 1 este tip afiș cu multe casete, fotografii mari, coloană de știri și publicitate color, comentariul directorului apare în stânga jos pe 3 coloane de 5 cm cu fotoportret și titlu în chenar. Titlul ziarului este plasat stânga sus pe 24 cm cu albituri laterale c 90 verzale, frazat „Pro" și „SPORT"

În interior sunt multe fotografii alb-negru și color, colonaje de știri pe raster fin, multă (mare) publicitate.

PRECIZARE: Înainte de a încheia prezentarea grafică și tehnică a ziarelor menționăm că datele și machetele prezentate nu sunt la zi, preocuparea de bază fiind machetarea pe anumite coloane de bază și pe colonaje combinate. Ziarele descrise cunosc modificări frecvente ale paginației. Am folosit ediții mai vechi în ideea paginației pe 4-8 coloane.

NOȚIUNI DE TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ

Pentru că tot ce a fost prezentat din domeniul editării de carte, revistă sau ziar se realizează pe calculator prezentăm o scurtă introducere în modul de operare a programului QuakXPress și o parte din instrumentele sale de lucru.

Înainte de a începe tehnoredactarea unei lucrări pe computer trebuie să alegem programul de paginație. Acest program (cu licență pe suport magnetic - soft) trebuie să îndeplinească patru condiții principale pentru realizarea rapidă a paginației:

1. Să comunice bine cu cele mai folosite programe de culegere a textului.

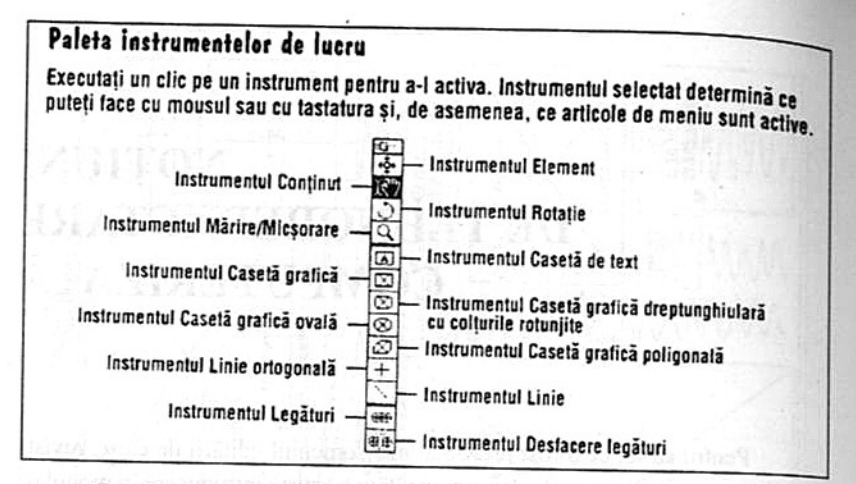
2. Prin opțiunile pe care le prezintă să ofere o cale sigură de tehnoredactare.

3. Să accepte ușor formatele de ilustrații folosite la programele de prelucrare a imaginilor.

4. Produsul finit (documentul) pe care îl realizează, în cazul nostru paginile, să fie ușor interpretat de orice Linotronic (dispozitiv de realizare a filmelor).

Un astfel de program care îndeplinește toate condițiile enumerate mai sus este QuarkXPress. El acceptă ușor textele culese în WORD și WRITE (cele mai folosite programe de culegere a textelor) și a formatelor de ilustrații din ADOBE PHOTOSHOP și ADOBE ILLUSTRATOR (cele mai uzitate softuri pentru prelucrarea de imagine). De asemenea, prin sistemul de **cadre (frame sau box)** pentru text sau poză pe care le oferă, paginația este rapidă iar prin opțiunea de „COLLECT" sau print în fișier „POSTSCRIPT" pe care le deține, orice dispozitiv de prepress poate realiza filme (sau calcuri) dintr-un document QuarkXPress.

În procesul paginației din acest program **„Paleta Instrumentelor de lucru"** este cea mai folosită, de aceea o vom prezenta detaliat pe pagina următoare:

După cunoașterea și însușirea tuturor acțiunilor pe care le poate face fiecare articol din „Paleta Instrumentelor de lucru" putem trece mai departe la prezentarea, pe scurt, a construirii unui document QuarkXPress la carte, revistă și ziar.

CARTE. Pentru a realiza „scheletul" viitoarei cărți este necesar, în primul rând, să stabilim **formatul finit** și **oglinda textului** ținând seama de cititorul căruia i se adresează. Urmează să construim un document (din bara de meniuri, de sus, a programului QuarkXPress, în **File>New> Document**), unde se precizează pe rând, dimensiunile cărții (lățime și înălțime) și ramele albe (cotor, sus, față, jos). Pentru un control mai bun este bine să selectăm și opțiunea „Facing Pages" care ne afișează paginile față în față. Concomitent vom selecta și butonul „Automatic Text Box" care asigură paginarea automată în frameuri de text.

Următorul pas îl constituie lucrul cu „Pagina Master" a documentului de carte nou creat și lucrul cu „Paginile Machetă". Pentru a vizualiza pagina master ne ducem pe bara de meniuri (de sus) a programului și alegem opțiunea **Page>Display>Master** care ne prezintă pagina master a documentului Quark, în care se găsesc elementele de paginație comune tuturor paginilor. Orice modificare executată în pagina master se răsfrânge asupra paginilor din document. Legătura vizuală permanentă cu toate paginile se obține prin paginile-machetă. Programul QuarkXPress poate crea până la 127 de pagini-machetă, cu ajutorul cărora se poate controla foarte ușor documentul de carte prin afișarea unei pictograme pentru fiecare pagină-machetă în parte. Printr-un simplu clic pe pictograma unei file din Paleta Document Layout ajungem la pagina dorită (opțiunea **View>Show Document Layout**, din bara de meniuri, sus).

Odată stabilite reperele de bază din pagina master (coloncifre, colontitluri s.a.) și având vizualizată Paleta Document Layout se poate trece la următorul pas: introducerea în documentul de carte a casetelor grafice (box de poză) în paginile care necesită ilustrație. Aceasta se realizează astfel: ● Stabilim pagina în care trebuie să apară o imagine (desen sau fotografie) și executăm clic pe iconița ei din Paleta Document Layout. ● Din Paleta Instrumentelor de lucru (stânga ecranului) alegem cea de a șasea casetă (de sus în jos) de pe respectiva bară, executăm clic pe ea, apoi, în locul dorit executăm dragging (tragere) cu mouse-ul pentru a construi boxul de imagine. În același mod se procedează în oricare din pagini.

După rezolvarea acestor operațiuni „chemăm" textul cărții, cules într-un program specializat pentru acest lucru din bara de meniuri (sus) a programului QuarkXPress, selectăm opțiunea **File>Get Text** care ne va deschide o fereastră de dialog cu ajutorul căreia căutăm locația textului dorit.. După găsirea lui executăm clic pe el și validăm butonul „Open" din fereastră. În următoarea secundă în boxurile documentului nou creat va apărea textul. Urmează apoi paginarea, printarea, scoaterea corecturii și o nouă printare pentru „Bunul de tipar", după care, la sfârșit, vom executa tragerea pe calc sau trimiterea lucrării (a documentului Quark) pe suport magnetic la birourile de prepress. Aici se realizează pe Linotronic filmele pe suport de acetofan care vor fi trimise în tipografie unde, după montajul pe coli și copierea pe plăci, vor fi introduse în rotativa de tipar.

REVISTĂ. Crearea unui document pentru revistă se face asemănător cărții, dar în acest caz, ca și la ziar, se folosește mult Paleta Style Sheet (Foaie de Stil - unde se pot crea „tipare" pentru text sau titluri), la care se ajunge prin bara de meniuri (sus) de unde selectăm: **Edit>Style Sheet.**

Caseta de dialog Style Sheet conține următoarele opțiuni:

1. NEW (foaie de stil nouă) - permite crearea unui stil nou sau axat pe unul existent.
2. EDIT (stabilirea atributelor de stil) - care ne asigură modificarea unui stil deja existent.
3. DUPLICATE (dublează) - copiază atributele unui stil existent și denumește copia - Copy of Style (copia stilului).
4. DELETE (șterge) - permite ștergerea oricărui stil
5. APPEND (adaugă) - permite copierea unui stil dintr-un alt document QuarkXPress.
6. SAVE (salvează) - reține pe hard-disc toate transformările de stil efectuate în caseta Style Sheet.
7. CANCEL (renunță) - cere programului să ignore orice modificare făcută în caseta Style Sheet.

Cunoscând aceste comenzi putem crea stiluri de lucru într-un document Quark XPress. Ele ne permit să atribuim foarte rapid unui text sau unui titlu selectat, caracteristici repetabile din paginile revistei. De exemplu, dacă avem într-o publicație un font (caracter) de text care se repetă în cel puțin jumătate din paginile revistei, pentru a nu face de fiecare dată schimbări, stabilim un stil de text cu atributele dorite și prin selectarea prealabilă a textului și apoi clic pe stilul dorit (din Paleta Style Sheet) acesta se transformă rapid conform comenzii date.

ZIAR. Pașii de bază sunt identici cu cei de la carte și revistă. Aici însă este necesară și crearea unei „Librării de imagini" datorită faptului că, orice ziar are elemente grafice care se repetă și pentru a evita construcții repetate, acestea se realizează doar o dată și se depun în „bibliotecă". Astfel se selectează din bara de meniuri varianta File>New> Library, se deschide o fereastră de dialog unde se dă un nume bibliotecii și se apasă pe butonul „Create". Imediat apare o fereastră de înmagazinare unde vor fi depozitate toate rubricile fixe ale ziarului. Este bine de dat un nume fiecărui element grafic prin dublu clic pe acesta. Pentru fiecare imagine pe care urmează să o punem în ziar, executăm clic și dragging (tragere cu mouse-ul) până la locul dorit.

Toate aceste noțiuni de tehnoredactare computerizată reprezintă doar o mică parte din capacitatea de lucru a programului Quark XPress. Pentru a stăpâni bine acest program sunt însă necesare foarte multe ore de lucru pe calculator.

MIC DICȚIONAR TEHNOREDACȚIONAL

NOȚIUNI DE BAZĂ DIN:

- TEHNOREDACTARE CARTE, REVISTE, ZIARE
- DESIGN EDITORIAL
- CALCULAȚIE
- POLIGRAFIE

circa 300 cuvinte

NOTĂ

Pentru întocmirea acestui vocabular profesional au fost selectate și unele noțiuni de poligrafie din broșura „STANDARDE, NORME TEHNICE, REGULI DE CULEGERE (1996)".

A

ACCIDENȚE: imprimate (tipărituri) a căror prezentare grafică are caracter de reclamă: programe (de teatru sau expoziție, cataloage-prospect, invitații, afișe, postere...

ACETOFAN: folie transparentă de plastic folosită la montajul paginilor pe coli la offset

AFIȘ: publicație destinată informării și reclamei, constând într-o singură foaie, de obicei de format mare

AGENDĂ: publicație structurată calendaristic și tematic având file sau spații destinate notițelor zilnice

ALBUM: volum sau foi separate (în mapă) având reproduceri de artă plastică sau fotografii color

ALDINE: expresie tipografică referitoare la saturația de negru a unei litere, similară cu bold (pe calculator) sau negru (grotesc)

ALINEAT: fragment de text cuprinzând o idee sau frază având primul rând retras față de celelalte (stare)

ALMANAH: publicație anuală din diferite domenii

ANALE: publicație serială sau apariție anuală, editată de o instituție științifică sau culturală, destinată activității de cercetare și informare

ANTICVA: familie de litere clasice având subțirimi și grosimi, iar serifele (piciorușele) subțiri, alungite

ANTOLOGIE: culegere de texte, selectate pe baza unor anumite criterii pe domenii, teme, limbi

ARACET: pastă adezivă folosită în legătorie pentru lipit

ARIAL: denumirea fontului de literă (garnitură) cu caractere grotești, folosit pe calculator

ARTICOL: scriere de sine stătătoare, apărând într-o publicație, revistă, ziar, antologie...

ARTICOL DE FOND: articol de bază cu conținut de orientare editorială în probleme de actualitate, apărut pe prima pagină a unui ziar sau primul într-o revistă

ASIMETRIE: principiu grafic și de paginație diferit față de cel simetric, centrat (ex: paginația marginală)

ATLAS: publicație format mare constituită din planșe sau materiale ilustrative color și texte explicative (ex: atlas anatomic, zoologic, botanic, geografic, lingvistic)

AUTOTIPIE: reproducerea printr-un procedeu de tipar a originalelor cu tonuri și semitonuri (ex: fotografie)

AUTOR: scriitor sau specialist în diverse domenii care elaborează un manuscris și il predă unei edituri spre tipărire și difuzare

B

BALACRON: material plastic de legătorie folosit la coperte pentru scoarță legată 1/1 - imită pielea

BELETRISTICĂ: denumire generică pentru creațiile literare în proză, versuri, text dramatic (teatru)

BIBLIOGRAFIE: text auxiliar folosit în lucrările tehnico-științifice, indicând autorii și titlurile unor apariții folosite la elaborarea unei lucrări

BIG: îndoitura de la cotorul unei coperte broșate, pentru buna deschidere a blocului de carte

BLIND: denumire dată tiparului sec, fără cerneală, folio sau metalin, adâncit prin presiune în materialul scoarței

BLOCUL CARȚII: colile de tipar fixate între ele prin coasere cu sârmă, ață sau lipire cu aracet

BROȘURA: carte tipărită cu mai multe coli de tipar (fascicule), având coperta din carton

BOBINĂ: denumire folosită la tiparul rotativ pentru sulurile de hârtie

BORGIS: denumirea tipografică a literei corp 9

BUN DE CULES: expresie redacțională echivalentă cu terminare muncii pe manuscris, finalizarea lui editorială

BUN DE TIPAR: formulă prin care tipografia este autorizată să tipărească o lucrare din care s-au scos toate greșelile

BUN DE DIFUZARE: viză editorială asupra unei lucrări bine tipărite și finisate, gata pentru a fi difuzată

C

CAIETUL DE SARCINI: formular editorial format A4 (are 4 pagini conținând toate datele tehnice necesare tipăririi unei lucrări)

CALCULAȚIE EDITORIALĂ: operațiuni matematice necesare aflării colilor editoriale, tipografice și de hârtie pentru o lucrare

CALENDAR: publicație serială, cuprinzând datele calendaristice ale unui an (zile, săptămâni, luni). Poate fi de perete (în coală), triptic (câte 3 luni) sau de masă

CALIBRARE: operațiunea tehnoredacțională de așezare logică a titlurilor (parte, capitol, subcapitol, paragraf). Sinonim: **rubricare**

CALIGRAFICE: familiile de litere moderne imitând scrierea de mână

CLAPE: a) extremitățile unei supracoperte (5-10 cm) care îmbracă coperta exterioară; b) grup separat în dotarea rotativelor pentru extragerea ziarelor tipărite

CAPITAL-BAND: bandă decorativă din pânză folosită la capul și piciorul blocului de carte (la carte legată 1/1)

CAPITALUȚĂ: literă verzală mică de înălțimea literelor de rând

CAPITOL: diviziune a unei cărți marcată prin titlu, numerotare sau ambele

CARICATURĂ: desen satirico-umoristic criticând personaje și aspecte sociale negative

CARTE: publicație neperiodică (excepție colecțiile) tipărită în mai multe exemplare, în unul sau mai multe volume cu minimum 48 pagini

CARTE BROȘATĂ: blocul de carte cu coperte din carton

CARTE LEGATĂ: blocul de

carte cu copertă rigidă (scoarţă) din carton gros sau mucava peste care se aplică coperta propriu-zisă, din hârtie sau alte materiale de legătorie

CARTON: material de legătorie cu peste 100 g/m²

CASETĂ: ştire sau anunţ (eventual publicitar), introduse în chenar

CASETA TEHNICĂ: grupaj de date editoriale şi tipografice tipărită pe ultima pagină a unei cărţi

CENTRUL OPTIC: zonă situată între treimea de sus şi cea de mijloc a unei pagini

CHENAR: introducerea unui text între linii în formă de dreptunghi sau pătrat

CICERO: denumirea tipografică a literei corp 12

CIRCUIT EDITORIAL: drumul parcurs de manuscris şi mapa cu ilustraţii, într-o editură de la predarea de către autor, până la „Bunul de cules"

CITAT: fragment sau pasaj dintr-o lucrare consemnat prin ghilimele şi însoţit de indicarea sursei

CLIŞEU: imaginea pozitivă obţinută pe zinc sau polimeri pentru tiparul înalt

COALA DE AUTOR: 20 file de manuscris dactilografiat - 40.000 semne

COALA EDITORIALĂ: coală autor text + ilustraţii

COALA DE HÂRTIE: două coli de tipar (faţă-verso) cu formate standardizate

COALA DE ILUSTRAŢII: cantitatea de ilustraţii măsurată în cm² stabilită prin convenţie la 3000 cm²

COALA DE TIPAR: unitate de măsură tipografică pentru exprimarea volumului fizic al unei cărţi

COLECŢIE: grupare de publicaţii înrudite prin tematică, având un titlu comun (titlu de colecţie)

COLOANĂ: componentă a unei pagini de revistă sau ziar, având format determinat

COLONCIFRU: cifra care numerotează fiecare pagină a unei cărţi, revistă sau ziar

COLONTITLU: rând de text plasat în capul paginilor, conţinând titlul lucrării, părţii capitolului sau tematica paginilor de revistă şi ziar, separat cu o linie

COMENTARIU: articol care explică, apreciază sau interpretează în spirit analitic sau critic o problemă socială, politică, economică sau din alt domeniu

COPERTĂ: primul element grafic al unei cărţi tipărite pe carton sau alte materiale

COPERTA INTERIOARĂ: pagina 1 sau 3 a unei cărţi care reia cel puţin datele de pe coperta exterioară

CORIDOR ÎN TEXT: apariţia unui spaţiu alb vertical sau oblic pe 4 sau 5 rânduri suprapuse

CORP DE LITERĂ: mărimea tipografică a unei litere măsurabilă în puncte tipografice (0,376 mm = 1 punct)

COTOR: partea fixă din stânga

blocului de carte, realizat din mai multe coli de tipar cusute sau lipite

CROMATICĂ: similar coloristică - numărul şi cantitatea culorilor

CRONICĂ: articol de ziar sau revistă relatând evenimente importante

CUADRAT (cvadrat): unitate de măsură tipografică = 48 puncte =4 cicero= 1.8 cm

CULEGERE DE TEXTE: selectarea unor părţi sau capitole din mai multe lucrări pe aceeaşi temă

CULORI DE BAZĂ: culorile necesare unei policromii (roşu purpuriu, galben mijlociu, albastru - cyan, negru)

CULORI COMPLEMENTARE: orange (roşu + galben); verde (galben + albastru); indigo-violet (albastru + roşu)

CUPRINS: lista părţilor, capitolelor, eventual subcapitolelor unei cărţi, cu indicarea paginii în care apar. Sinonim: Tablă de materii

CUVÂNT ÎNAINTE: vezi Prefaţă

D

DACTILOGRAFIERE: culegerea unui text pe maşina de scris

DACTILOPROCESARE: culegerea unui text pe calculator

DATE APARIŢIE: anul fondării, numărul publicaţiei, ziua apariţiei, date despre despre numărul de pagini şi preţul apărute în ziare şi reviste

DATE PUBLICARE: editura, oraşul şi anul apariţiei unei cărţi. Apar de obicei pe coperta interioară, jos

DESEN: ilustraţie alb-negru sau color, realizată manual sau pe calculator

DESENUL LITEREI: caracteristicile grafice ale unei litere privind poziţia, lăţimea, saturaţia de negru. Sinonim: tăietura literei

DESIGN EDITORIAL: vezi macheta editorială

DIAPOZITIV: originale pozitive pe film (inversul negativului)

DICŢIONAR: lucrare lingvistică cuprinzând vocabularul uzual şi termeni generali de specialitate aşezaţi în ordine alfabetică şi explicaţi sau traduşi dintr-o limbă în alta

DIFUZARE: expunerea şi vânzarea lucrărilor tipărite prin unităţi specializate (librării, standuri, tonete)

DOCUMENTARE: consultarea unor lucrări de specialitate; cercetarea pe teren a unor fapte sau întâmplări

DUPLEX: a) tipar în două culori; b) carton de legătorie cu verso de altă culoare

E

EDITORIAL: articol redacţional foarte important tipărit pe prima pagină a unui ziar (uneori cu continuare la interior)

EDITURA: instituţie culturală

care realizează pregătirea manuscriselor şi ilustraţiilor pentru tipar

EDIŢIE: a) lucrare apărută într-o anumită formă grafică; b) totalitatea exemplarelor unei lucrări cu aceeaşi prezentare

EDIŢIE ORIGINALĂ: prima apariţie a unei cărţi noi, ediţie princeps

EGIPŢIENE: familie de litere clasice având piciorușe dreptunghiulare

EINFACE: chenar realizat din două linii alăturate: una subţire, alta neagră

ENCICLOPEDIE: dicţionar complex cuprinzând cuvintele şi termenii unei limbi cu explicarea lor

ERGONOMIA CARŢII: destinaţia şi modalitatea de folosire a unei cărţi (lectură, studiu)...

EVIDENŢIERE: scoaterea în evidenţă a unor litere, cuvinte sau texte prin subliniere, folosirea altor litere, spaţiere etc.

EXEMPLAR: fiecare unitate a unei tipărituri

F

FACSIMIL: reproducere realizată prin fotografierea şi tipărirea unui document original total sau parţial

FAMILIE DE LITERE: totalitatea literelor cu trăsături grafice comune

FASCICOLĂ: parte a unei lucrări publicate separat

FANTEZI: familie de litere bazată pe creeaţia originală, deosebită de cele clasice

FĂLŢUIRE: îndoirea repetată a unei coli de hârtie pentru obţinerea formatului proiectat. Sinonim: pliere

FIGURA: desenul, ilustraţia, fotografia, graficul, harta, etc. apărute într-o publicaţie, deseori numerotate.

FILA DE GARDĂ: fila albă cu un citat, motto sau dedicaţie plasată înaintea copertei interioare a unei cărţi

FILA DE MANUSCRIS: fila de hârtie, format A4, dactilografiată sau realizată pe calculator, conţinând text, titlu, tabele, formule etc.

FILA DE TITLU FALS: prima filă a unei cărţi pe care apare numele autorului şi titlul cules cu literă corp 8-12 verzale

FILIGRAN: desen vizibil prin transparenţa hârtiei, folosit ca marcă de fabricaţie sau marcând hârtiile de valoare (bancnote)

FILTRU DE CULOARE: dispozitiv care absoarbe radiaţiile electro-magnetice ale culorilor, permiţând selecţia lor separată

FIŞA TEHNICO-ECONOMICĂ A CĂRŢII: cuprinde principalele date tehnice şi economice ale unei cărţi în faza editorială, extrase din planul editorial

FLOAREA LITEREI: imaginea (desenul) literei tipărite

FLUTURAŞI: planşe sau afişe mici, tipărite pe o hârtie de bună calitate, folosite separat sau lipite într-o carte, album etc.

FOAIE VOLANTĂ: publicaţie pe o singură coală cu maxim 4 pagini

FOILETON: cronică literară, deseori critică apărută în ziare, reviste...

FOLIO AUR (sau argint): folie de plastic, având pe o faţă un strat lucios auriu sau argintiu care prin presare la cald se desprinde pe conturul literelor sau desenului şi se depune pe copertele legate 1/1 din materiale rezistente

FONTĂ PLINĂ: culoare uniformă fără tonuri sau semitonuri

FORMAT DE CARTE: rezultatul fălţuirii de 3–5 ori a unei coli tipărite exprimată în cm sau mm

FORMAT DE TEXT: lăţimea şi înălţimea unui text exprimată în cuadraţi (tipografic) sau cm. Sinonim: oglinda textului

FORZAŢ: coliţă de hârtie rezistentă albă sau tipărită, plasată la începutul şi sfârşitul blocului de carte făcând legătura între copertă şi acesta

FOTOCULEGERE: procedeu de reproducere pe film a literelor şi cifrelor

FOTOMONTAJ: dispunerea unor fotografii sau desene pe un panou, pliant, planşă, pagină de carte, ziar

FOTOREPRODUCERE: ansamblul operaţiunilor fotografice (negativ-pozitiv) pentru realizarea unui film necesar tipăririi

FOTOGRAFIE: original alb-negru sau color în tonuri şi semitonuri obţinut cu aparatul de fotografiat

FOTOREPORTAJ: succesiune de fotografii, instantanee, ilustrând un text sau fotomontaj

G

GARAMOND: denumirea tipografică a literei corp 10; font de literă pe calculator

GARNITURĂ DE LITERĂ: componentă a unei familii de litere care respectă caracteristicile principale şi are denumire proprie. Sinonim: font

GHID: publicaţie cuprinzând informaţii şi îndrumări în diverse domenii

GLOSAR: listă de termeni pentru întocmirea unui dicţionar

GRAFIC: desen liniar reprezentând creşterea sau descreşterea unei lucrări sau unui fenomen

GRAFICA: domeniu distinct al artei plastice reprezentat prin desene alb-negru sau color realizate manual sau pe calculator

GRAVARE: operaţiunea de adâncire a părţilor albe dintr-un desen pe o placă metalică, prin corodare cu o soluţie acidă, caracteristică tiparului înalt

GROTESC: familie de litere moderne fără subţirimi şi grosimi, fără piciorușe (literă bloc)

H

HARTĂ: reprezentare grafică a unei suprafeţe pământeşti sau cereşti

pe baza unor coordonate speciale (scări), realizată prin cartografiere

HÂRTIE DE TIPAR: hârtie în coli sau în suluri (bobine) având calități distincte și gramaje (grosimi) diferite

HEBDOMADAR: ziar cu apariție săptămânală

HELVETICA: font (garnitură) de literă grotesc folosită pe calculatoare

I

ILUSTRAȚIE: imagine grafică sau fotografică explicând un text sau pentru informare separată

IMPRIMARE: proces de multiplicare a textelor și imaginilor prin transferul cernelii pe hârtie cu ajutorul unui proces mecanic sau electronic. Sinonim: tipărire

INCUNABUL: carte tipărită până în anul 1500

IMPRIMANTA: anexă a calculatorului realizând tipărirea textului și a ilustrațiilor scanate

INDICE: element caracteristic formulelor matematice cules cu o literă mică c 4–5

INDEX: listă alfabetică de termeni, cronologică, sistematizată, plasată la începutul unei cărți tehnico-științifice

INEDITĂ: lucrare originală sau la prima apariție

INIȚIALĂ: marcare unui început de text cu prima literă mai mare decât textul de bază; poate fi simplă sau ornamentată, pe 3-6 rânduri

INTERLINII: spații folosite pentru mărirea distanței dintre rânduri

INTERVIU: gen publicistic cuprinzând o convorbire cu o personalitate (sau mai multe) apărând sub formă de întrebări și răspunsuri; interviu cu multe personalități = „masă rotundă"

INTRODUCERE: text plasat la începutul unei lucrări, pentru prezentare. Sinonim: Cuvânt înainte, Prefață

ÎNGROPARE ÎN TEXT: plasarea unei figuri de mici dimensiuni cu text pe 2–3 laturi

J

JURNAL: sinonim: ziar, expresie mai veche

L

LECTURĂ DE ACCEPTARE: citirea unui manuscris de către un specialist editorial (lector de carte) în vedera pregătirii pentru tipar

LEGENDĂ: text care explică conținutul figurilor, hărților, tabelelor... făcând legătura cu textul de bază

LETRINĂ: inițială cu elemente decorative

LINII: elemente grafice folosite pentru sublinieri în text, la tabele, chenare... pot fi subțiri sau groase, continue, întrerupte, sinuoase (șerpuite)...

LINOTIP: mașină tipografică de cules rânduri de text turnate în plumb

LINOTRONIC: aparat electronic pentru realizarea filmelor negative sau pozitive

LITERE DE RÂND: sinonime cu litere mici (minuscule)

LITERE VERZALE: sinonime cu litere mari (majuscule)

LITOGRAFIE: tipar executat după o formă realizată pe piatră specială, cu desen manual sau fotomecanic

LUCRARE: denumire generică pentru tot ce se tipărește (carte, revistă, ziar etc.)

M

MACHETĂ EDITORIALĂ: desenarea la format 1/1 pentru carte și revistă sau format redus pentru ziare a fiecărei pagini (machetă calculată) sau numai a paginilor esențiale (tipice): filă de gardă, coperta interioară, începuturi de părți și capitole, pagini cu figuri (machetă de principiu) Sinonim: Design editorial

MAGAZIN: publicație serială cu caracter de informare, deobicei ilustrat, cuprinzând date din diverse domenii

MANAGER EDITORIAL: noțiune modernă pentru directorul economic al unei edituri sau publicații

MANȘETĂ: titlu sau text, deseori în chenar, conținând o știre importantă sau un titlu cu trimitere la interior, plasate pe prima pagină, sus, a unui ziar.

MANUAL: lucrare cu caracter didactic necesară procesului de învățământ

MANUSCRIS: totalitatea filelor A4 dactilografiate sau procesate de un autor pentru o carte, un articol etc.

MAPA CU ILUSTRAȚII: elementele grafice ilustrative necesare unei cărți (desene, fotografii, planșe, hărți, coperte...)

MARGINAL: plasarea unui element al cărții (titlu sau figură) în stânga sau dreapta formatului de text (nu centrat!).

MARTOR FOTO: copie alb-negru sau color după un film sau diapozitiv

MASS-MEDIA: mijloacele audio-vizuale (radio, TV, presă) pentru informare

MEDIEVALE: familie de litere clasice avand subțirimi și grosimi atenuate și serife puțin rotunjite la capete

MEDALION: gen publicistic prin care se prezintă, pe scurt, viața și opera unei personalități

METODICĂ: lucrare cu caracter didactic prezentând modalitățile de predare și învățare ale unei discipline

MOARAJ: fenomen de dublare a imaginii datorită tipăririi ei după un original cu raster (tipar)

MONOTIP: utilaj tipografic de cules și turnat în plumb litere separate

MONTAJ: operațiunea de așezare a paginilor în coli pentru tipar

sau în ordinea numerotării la ziare

MONOCROMIE: originale sau tipare într-o singură culoare

MONOGRAFIE: studiu amănunțit al unui subiect sau temă din diverse domenii în urma unei cercetări științifice

MOTTO: citat plasat la începutul unei cărți sau capitol cu referire la conținut. Sinonim: epigraf

MUCAVA: carton gros de legătorie (de obicei maron) folosit la confecționarea scoarțelor pentru coperte

N

NEGATIV: imagine fotografică inversă pozitivului (negru = alb; albul = negru); desen sau literă albă pe un fond negru sau colorat

NONPAREILLE (NONPAREL): denumirea literei tipografice de corp 6

NOTA AUTORULUI: însemnare făcută de autor și menționată cu (N.A.)

NOTA REDACȚIEI: însemnare făcută de editură sau redacție (N.R.)

NOTĂ TIPOGRAFICĂ: grupaj de date editoriale și tipografice referitoare la o carte. Sinonim: casetă tehnică (apare pe ultima pagină)

NOTĂ DE SUBSOL: explicarea unor cuvinte din text, marcate cu steluță sau cifră (mică) plasată la baza paginii, cu o literă mai mică sau pe un format retras

NORMĂ: titlul prescurtat al unei lucrări (ev. și nr. de comandă) plasat în partea inferioară a unei coli (cotor sau tăiere)

O

OBLONG (OBLUNG): format de carte mai lat decât înalt la care partea de sus a unui format normal devine cotor

OFFSET: denumire dată tiparului plan în care atât părțile imprimabile cât și cele albe sunt la același nivel

OGLINDA PAGINII: vezi „format de text"

OPERĂ: totalitatea lucrărilor unui autor

OPERATOR–PAGINATOR: specialistul care preia textul cules din server și imaginile din scaner executând fiecare pagină conform machetelor, pe calculator

OPERATOR–LINOTRONIC: specialistul care preia paginile cu „Bun de tipar" de la paginator și le transpune pe film

OPERATOR PROCESARE TEXT: muncitorul specialist care realizează culegerea textului pe calculator

OPERATOR SCANER: specialistul care realizează preluarea și prelucrarea pe calculator a desenelor și fotografiilor

ORIGINAL: denumire generică a oricărui desen sau fotografie prezentate pentru tipar

PAGINĂ: una din fețele tipărite ale unei file de carte, revistă, ziar, manuscris

PAGINĂ DE GARDĂ: prima pagină a blocului de carte care poate fi albă sau conține o dedicație, un motto, un citat

PAGINĂ DE TITLU FALS: pagina de început, pe care apare autorul și titlul cărții, culese cu literă mică (C 10–12) plasate sus

PAGINAȚIE: așezarea paginilor în ordinea numerotării lor dar și a elementelor fiecărei pagini conform machetei

PARAGRAF: diviziune a unui text (frază sau alineat) marcată printr-un semn special (§) sau numerotată, în cărțile juridice

PARTE: diviziune importantă a unei cărți (mai ales tehnico-științifică) superioară capitolelor

PÂNZĂ DE LEGĂTORIE: material textil tratat special pentru folosirea lui în legătorie, la copertele 1/1 sau la cotoare, casete etc.

PĂTRIȘOR: spațiu alb egal cu corpul literei de bază a textului

PELIOR: material sintetic de legătorie folosit la coperte, mape, casete...

PETIT: denumirea tipografică a literei c8

PERGAMOID (PEGAMOID): material de legătorie foarte rezistent pentru coperte...

PERLĂ: denumirea tipografică a literei c5 folosită la formule matematice ca indice

PLAN DE PREZENTARE GRAFICĂ: componenta tehnică a planului editorial conținând toate datele necesare proiectării și realizării tipografice a unei cărți

PLAN EDITORIAL: plan de apariții lunare, trimestriale sau anuale al unei mari edituri

PLACHETĂ: carte de poezie, cu un format îngust și înalt caracteristic versurilor scurte

PLANȘĂ: filă tipărită pe una sau ambele fețe, alb-negru sau color, folosind de obicei o hârtie mai bună decât a cărții, plasată la sfârșitul blocului de carte, în interiorul ei sau în mape

PLIANT: lucrare tipărită mai ales color, pe o singură coală sau coliță, având una sau mai multe plieri, folosit la prospecte, programe, publicitate...

PLIERE: similar fălțuire

PICIORUL CĂRȚII: latura de jos, baza cărții

PICIOR DE TEXT: parte a unui articol care depășește înălțimea celorlalte coloane de text

POLICROMIE: original desenat sau fotografie color precum și tiparul cu cele patru culori de bază (roșu, galben, albastru, negru)

POLIMERI: suport plastic al unor forme pentru tiparul înalt

PREDIMENSIONARE: indicație pentru executarea desenelor după schițe conform formatului viitoarei cărți

PREFAȚĂ: text plasat la începutul unei cărți cu rol de prezentare Similar: Cuvânt înainte

PREZENTARE GRAFICĂ: denumire generică pentru designul editorial – machetarea și tehnoredactare unei lucrări

PRINTARE: operațiunea de obținere a tiparelor (printuri) după texte și imagini realizate pe calculator

PRISOASE: cantitatea de hârtie necesară reglării tiparului

PROCEDEU DE TIPAR: gen de tipar folosind o anumită tehnologie

PROSPECT: publicație cu scop publicitar pentru anumite produse, lucrări, întreprinderi... Poate fi broșură sau pliant.

PUBLICAȚIE: denumire folosită pentru ziare și reviste, accidențe cu funcția de a comunica informații.

PUBLICITATE: text și imagini prezentând produse sau oferind servicii diverse

PUNCT TIPOGRAFIC: unitate de măsură tipografică egală cu 0,376 mm

R

RAMĂ ALBĂ: spațiul alb care înconjoară formatul de text (oglinda paginii) la cotor, sus (cap), în față și jos (picior)

RAMĂ DE COPIAT: aparat pentru copiere cu ajutorul luminii, prin contactul unui film negativ sau pozitiv cu placa metalică presensibilizată

RASTER: dispozitiv optic, electronic, folosit pentru descompunerea tonurilor și semitonurilor în puncte, sau alte forme geometrice

RECENZIE: articol de prezentare și analiză a unei lucrări tipărite

REDACȚIE: sector editorial important care răspunde de conținutul cărților sau al materialelor publicate în reviste, ziare...

REEDITARE: retipărirea unei lucrări fără modificări

REFERAT: expunerea pe scurt a conținutului unei lucrări și aprecieri asupra ei

REGISTRUL CULORILOR: suprapunerea corectă (juxtapunere) a culorilor la tipar, conform originalului color

REGISTRU FAȚĂ-VERSO: suprapunerea corectă a textului văzută prin transparență, pe cel puțin două laturi ale oglinzii paginilor sau coloanelor de text (față-verso)

RELUTEX: material de legătorie de diverse culori având aspectul unui carton subțire pânzat

REPORTAJ: gen publicistic prin care sunt relatate fapte, întâmplări, realizări deosebite, pe baza unor informații de la fața locului, deseori însoțite de fotografii

REPORTER: ziarist începător, realizator de informații și reportaje

RETUȘ: operație de îmbunătățire a unei imagini, manual sau pe calculator, cu îndreptare unor mici defecțiuni

REVISTĂ: publicație serială (săptămânală, bilunară sau lunară) având tematică distinctă sau variată (Magazin)

REVIZIE: retipărirea unei lucrări cu modoficări pentru actualizarea până la 20% din volum; controlul paginilor culese (corectură)

REZISTENȚĂ LA TIRAJ: numărul maxim de exemplare tipărite după aceeași formă, fără deformări de calitate

RUBRICĂ: spațiu publicistic cu apariție permanentă rezervat unor informații și comunicări tematice diverse

RUBRICARE: așezarea articolelor și titlurilor în ordinea importanței. Sinonim: calibrare

S

SCANER: dispozitiv electronic care preia imaginea de pe un original, o prelucrează și o introduce în memoria calculatorului pentru folosirea ei în pagini

SCARĂ DE CONTROL: mică bandă tipărită cu semitonuri de negru sau alte culori, destinată aprecierii obiective a calității tiparului, plasată în zone care se rotunjesc

SCHIȚĂ: desen nefinisat sugerând viitoare ilustrație; specie literară

SCOARȚĂ: confecție de legătorie necesară copertelor legate având suport din mucava sau carton gros, articulație (cotor), coperta propriuzisă și forzaț

SEMITONURI: tonalități între albul hârtiei și densitatea maximă (saturație) a unei culori

SEMN DE CORECTURĂ: semn convențional pentru îndreptarea unor greșeli de culegere dintr-un text

SERVER: aparat electronic capabil să înmagazineze o mare contitate de text cules pe calculatoare

SERIF: secțiunea cu care se termină principalele trăsături ale unei litere

SIGLĂ: semn grafic stilizat, de proporții mici, sau numai inițialele unei instituții, întreprinderi, firme comerciale etc.

SIGNATURĂ: cifră mică marcând numerotarea colilor de tipar (ev. și nr. de comandă) plasată în zone care se rotunjesc

SIMETRIE: principiul grafic de plasare a elementelor unei pagini, coperte, planșe etc., bazat pe centrarea lor față de axa formatului de text

SPAȚIU: albitura dintre cuvinte, rânduri, titluri, subtitluri...

STEREOTIPIE: operațiunea de obținere a plăcilor semicilindrice, turnate în plumb după flancuri, necesare tiparului înalt rotativ (procedeu vechi)

STILIZARE: manieră de ilustrare modernă, sugestivă, bazată pe renunțarea la amănuntele nesemnificative; îmbunătățirea calității unui text

STUDIU: articol care analizează temeinic o apariție, un subiect...

SUBTITLU: titlu subordonat celui de capitol

SUMAR: sinonim=Cuprins, folosit în ziare şi reviste

SUPLIMENT: material adăugat la o carte, revistă sau ziar pentru a le completa sau cu apariţie separată

SUPRACOPERTĂ: copertă protectoare cu clape, care îmbracă coperta propriu-zisă legată 1/1 (scoarţă)

SUPRATITLU: titlu de completare şi introducere în temă a unui articol, plasat deasupra titlului principal

Ş

ŞMALĂ: literă îngustă ca lăţime, foarte economicoasă în culegerea unui text, caracteristică familiei groteşti

ŞPALT: denumirea veche a primei forme de tipar după textul cules, folosit pentru corectură

T

TABEL: aranjament sistematic de text şi cifre dispuse pe rânduri, coloane sau rubrici, deobicei închise în chenare, având scopul sintetizării şi comparării rapide a unor informaţii

TABLĂ DE MATERII: vezi Cuprins

TĂIETURA LITERELOR: vezi Desenul literelor

TEHNOREDACTARE: proiectarea tehnică a unei cărţi constând în: predimensionarea figurilor, machetare (design editorial); indicaţii pe manuscris, figuri, copertă, planşe...; întocmirea Caietului de sarcini şi urmărirea realizării tipografice

TEXT DRAMATIC: textul caracteristic pieselor de teatru

TEXT SIMPLU CURENT: text fără titluri, formule, tabele, figuri... caracteristic romanelor, nuvelelor, articolelor...

TIFEŢ: portrete sau imagini fără fundal, contururile lor apărând direct pe albul hârtiei

TIPAR: original reprodus prin tipărire

TIPĂRIRE: vezi Imprimare

TIPAR DE PROBĂ: tipar în prima fază, executat pentru obţinerea „Bunului de tipar"

TIPOMETRU: riglă sau film conţinând unităţi de măsură tipografice (puncte, cicero, cvadraţi, rastere)

TIPOGRAFIE: unitate industrială dotată cu aparatură şi utilaje necesare realizării produselor tipărite

TIRAJ: numărul total de exemplare comandate de beneficiar pentru un anumit produs tipărit

TITLU: cuvânt sau cuvinte plasate în capul unui text sau pe coperta unei cărţi deobicei cu literă mare

TITLU FALS: vezi Pagină de titlu fals

TITLU ORIGINAL: titlul propriu-zis al unei lucrări traduse, redat în limba respectivă şi plasat deobicei faţă în faţă cu coperta interioară, (pe pagina 2) sau pe verso acesteia

TOM: număr sau set de numere ale unei publicaţii seriale (poate cuprinde mai multe volume)

TONARE: defect de tipărire caracterizat prin apariţia unor tonuri slabe sau pete de culoare în zonele albe

TRATAT: lucrare ştiinţifică de sinteză cuprinzând totalitatea cunoştinţelor dintr-un anumit domeniu

U

ULTRAMARIN: denumirea culorii albastru închis

UMEZIREA HÂRTIEI: fenomen caracteristic tiparului offset prin contactul hârtiei cu apa

UMLAUT: semn grafic constând din două puncte deasupra literei Ü cu pronunţie diferită (iu)

URMARE DIN PAG. 1: indicaţie frecvent întâlnită în ziare la articolele care se continuă din pagina 1 în interior

UTILAJE POLIGRAFICE: ansamblu de instalaţii, maşini, aparate, instrumente, scule, dispozitive şi accesorii necesare la realizarea produselor tipărite

VALURI: piese ale maşinilor de tipărit necesare omogenizării şi transmiterii cernelii pe forma de tipar

VERSIUNE: lucrare care diferă prin conţinut şi formă de cea originală; sinonim: Variantă

VELINĂ: calitate a hârtiei indicată tipăririi lucrărilor cu ilustraţii

VERSURI: creaţii literare bazate pe rimă, ritm, grupare strofică

VERZALE: litere majuscule (mari)

VIGNETĂ: desen mic cu caracter decorativ

VOLUM: parte a unei lucrări de mari dimensiuni; unitate a unei lucrări independentă; cantitate a unei lucrări

VOLUM OMAGIAL: carte apărută cu ocazia aniversării unui eveniment sau omagierii unei personalităţi

Z

ZAŢ: denumire generică dată formelor de texte culese şi turnate în plumb

ZIAR: mijloc mass-media de informare scrisă; sinonim: Jurnal

ZIAR COTIDIAN: ziar cu apariţie zilnică

ZIAR HEBDOMADAR: ziar cu apariţie la 7 zile (săptămânal)

X

XEROGRAFIE: tipar obţinut pe cale electrostatică

XILOGRAVURĂ: gravură în lemn pentru tipar

În ultimul deceniu, calculatoarele au pus stăpânire pe toate domeniile de activitate umană. Cea editorial-redacțională a fost printre primele care au apelat la performanțele calculatoarelor. Nu este însă suficient să culegi un text și să-l paginezi pe calculator pentru a te autointitula TEHNOREDACTOR sau SECRETAR TEHNIC DE REDACȚIE! Sunt necesare noțiuni editoriale și redacționale de bază, cunoașterea temeinică a operațiunilor tehnoredacționale; circuitul redacțional al manuscriselor și ilustrațiilor, elemente de calcul editorial și tipografic precum și proiectarea unei cărți, reviste sau ziar sau orice altă tipăritură bazată pe machetă artistică de paginație. Lucrarea de față încearcă să prezinte aceste cunoștințe necesare unui tehnoredactor proiectant precum și celor dornici să cunoască în amănunțime această frumoasă meserie.

AUTORUL

ISBN 973-85787-0-1